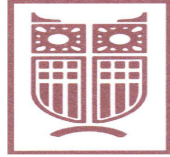

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Όνομα: Φώτιος

Επίθετο: Παπακανέλλος

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Δεληθέου Βασιλική, Επίκουρη καθηγήτρια Πάντειου
Πανεπιστημίου

ΑΜ:01520816M052

ΑΘΗΝΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2018

Τριμελής Επιτροπή

Βασιλική Δεληθέου: Επίκουρη καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Ψυχάρης Ιωάννης: Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Ροβολής Αντώνιος: Αναπληρωτής καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright ©. Παπακανέλλος Φώτιος 2018

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας μεταπτυχιακής διατριβής, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διατριβής για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Στην εργασία έχουν γίνει σαφείς αναφορές στις πηγές που χρησιμοποιήθηκαν, και για οποιαδήποτε προσωπική άποψη την ευθύνη φέρει αποκλειστικά ο συγγραφέας.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστώ θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου κυρία Δεληθέου Βασιλική για την καθοδήγησή και τις υποδείξεις της προκειμένου να εκπονηθεί η εργασία και να έρθει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές του Μεταπτυχιακού για την συνεργασία που είχαμε τα τελευταία δυο χρόνια καθώς θεωρώ ότι η πολύ υψηλή εξειδίκευση τους με εφοδίασαν με ολοκληρωμένες γνώσεις πάνω σε θέματα Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	3
Συντομογραφίες.....	7
Περίληψη.....	8
Abstract.....	9
Κεφάλαιο 1 ^ο : Γενικά περί του μεταναστευτικού φαινομένου	10
1.1 Μετανάστευση, μορφές μετανάστευσης, βασικοί Ορισμοί	10
1.1.1 Μετανάστευση	10
1.1.2 Κατηγορίες Μεταναστών	10
1.2 Μορφές μετανάστευσης	12
1.2.1 Με κριτήριο τον τόπο προορισμού	13
1.2.2 Με κριτήριο την χρονική διάρκεια παραμονής.....	13
1.2.4 Με κριτήριο το μέγεθος.....	14
1.3 Παράγοντες Μετανάστευσης.....	15
1.4 Μεταναστευτική πολιτική.....	16
Κεφάλαιο 2 ^ο : Ευρώπη και μετανάστευση	16
2.1 Ευρωπαϊκή Ένωση	16
2.2 Μεταναστευτικά ρεύματα στην Ε.Ε	17
2.2.1 Αιτίες για την στροφή της Μετανάστευσης προς τον Ευρωπαϊκό χώρο.....	17
2.3 Μεταναστευτική πολιτική της Ε.Ε.....	18
2.3.1 Ιστορική αναδρομή κανονιστικού πλαισίου στην Διεθνή κοινότητα	19
2.3.1.1 Η Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.....	19
2.3.1.2 Η Σύμβαση της Γενεύης	19
2.3.1.4 Η Συνθήκη του Μάαστριχ	20
2.3.1.5 Η Συνθήκη του Άμστερνταμ.....	20
2.3.1.6 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ταμπέρε.....	21
2.3.1.7 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάακεν	22
2.3.1.8 Ευρωπαϊκό πρόγραμμα της Χάγης	22
2.3.1.9 Η Συνθήκη της Λισαβόνας.....	23
2.3.1.10 Ευρωπαϊκό πρόγραμμα της Στοκχόλμης.....	24
2.3.1.11 Κανονισμός Δουβλίνου Ι	24

2.3.1.12 Κανονισμός Δουβλίνου II	25
2.3.1.13 Κανονισμός Δουβλίνου III	25
2.4 Οργανισμοί για την Μετανάστευση.....	26
2.4.1 EASO	26
2.4.2 EURODAC.....	26
2.4.3 EUROPOL	27
2.4.4 EUROSUR	27
2.5 Χρηματοδότηση της Μεταναστευτικής πολιτικής	28
2.5.1 Ταμείο Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης	28
2.5.2 Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας.....	28
Κεφάλαιο 3 ^ο : Το Μεταναστευτικό φαινόμενο στην Ελλάδα	29
3.2 Η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής μεταναστών - Ιστορική αναδρομή	32
3.3 Αίτια μετανάστευσης προς τον Ελληνικό χώρο	34
3.3.1 Συνέπειες μετανάστευσης.....	34
3.4 Η Ελληνική μεταναστευτική πολιτική	37
3.4.1 Ελληνικό νομικό πλαίσιο για την Μετανάστευση	38
3.4.1.1 Οι Νόμοι 3275/1925 & 4310/1929.....	38
3.4.1.2 Νόμος 1975/1991.....	38
3.4.1.3 Π.Δ. 358-359/1997 1 ^ο Πρόγραμμα Νομιμοποίησης	39
3.4.1.4 Νόμος 2910/2001.....	40
3.4.1.5 Νόμος 3386/2005.....	40
3.4.1.6 Νόμος 3536/2007.....	41
3.4.1.7 Νόμος 3838/2010.....	42
3.4.1.10 Νόμος 4251/2014	44
3.4.1.10 Νόμος 4375/2016.....	45
3.5 Δομές Φιλοξενίας Μεταναστών και Προσφύγων - Hot Spot.....	46
3.5.1 Υποχρεώσεις Ελλάδας και Ε.Ε	46
3.5.2 Διαδικασία που ακολουθείτε στα Hot Spots	47
3.6 Μ.Κ.Ο και Μεταναστευτική κρίση	47
3.6.1 Βασικά χαρακτηριστικά των Μ.Κ.Ο.	48
3.6.2 Χρηματοδότηση Μ.Κ.Ο.	48
3.6.3 Ο ρόλος τους στην μεταναστευτική κρίση.....	49
Κεφάλαιο 4 ^ο : Τοπική Αυτοδιοίκηση και Μεταναστευτική Πολιτική.....	49
4.1 Τοπική Αυτοδιοίκηση	49

4.2.1 Προτεραιότητες προγράμματος Καλλικράτη	50
4.3 Χαρακτηριστικά των Ο.Τ.Α στην Ελλάδα	51
4.4 Ο ρόλος των Ο.Τ.Α. απέναντι στην Μεταναστευτική κρίση	52
4.5 Μέτρα για την ορθή διαχείριση του μεταναστευτικού-προσφυγικού.....	53
4.5.1 Κοινωνική Ένταξη	53
Κεφάλαιο 5 ^ο : Έρευνα.....	56
5.1 Έρευνα και μεθοδολογία.	56
5.2 Σκοπός Έρευνας.....	57
5.3 Δήμος Θεσσαλονίκης.....	58
5.3.1 Δράσεις στον Δήμο Θεσσαλονίκης.....	58
5.3.1.1 Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών	58
5.3.1.2 Μνημόνιο συνεργασίας με τον Δήμο Αθηνών.....	60
5.3.1.4 Πρόγραμμα Urbact III – Arrival Cities.....	61
5.3.1.5 Φιλοξενείο Προσφύγων - Αιτούντων Άσυλου	62
5.4 Συνεργασίες Δήμου Θεσσαλονίκης.....	64
5.4.1 Χ.Α.Ν.Θ – Μ.Κ.Ο.....	64
5.4.1.2 Πολυδύναμο κέντρο προσφύγων και μεταναστών	64
5.4.1.3 Solidarity Now- Μ.Κ.Ο.....	65
5.4.1.4 PRAKSIS –Μ.Κ.Ο.....	66
5.4.1.5 Άρσις – Μ.Κ.Ο.....	66
5.4.1.6 Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης.....	67
5.4.1.7 Η Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες	67
Κεφάλαιο 6 ^ο : Συμπεράσματα - Προτάσεις	68
Κεφάλαιο 7 ^ο : Παράρτημα	70
7.1 Συνεντεύξεις με αρμόδιους φορείς.....	70
Κεφάλαιο 8 ^ο : Βιβλιογραφία	88

Περιεχόμενα Πινάκων-Γραφημάτων

Πίνακας 1. Ελληνική χρηματοδότηση από Ε.Ε. για το μεταναστευτικό.....	29
Γράφημα 1. Έλληνες μετανάστες τον 20 ^ο αιώνα.....	30
Πίνακας 2.Αλλοδαποί και Γηγενείς στην Ελλάδα κατά τα έτη (1951-2011).....	34
Πίνακας 3.Αφίξεις Μεταναστών και Προσφύγων στην Ελλάδα (2014-2017).....	34
Πίνακας 4.Αλλαγές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με τον Ν.3852/2010.....	47
Πίνακας 5. Σχολεία Γλωσσομάθειας Δήμου Θεσσαλονίκης Έτος 2016-2017.....	60
Πίνακας 6. Σχολεία Γλωσσομάθειας Δήμου Θεσσαλονίκης Έτος 2017-2018.....	60

Συντομογραφίες

1. Ο.Η.Ε : Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
2. Ε.Ε : Ευρωπαϊκή Ένωση
3. Δ.Ε.Ε. : Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης
4. Ε.Σ. : Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
5. Κ.Ε.Σ.Α. : Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου
6. Ε.Α.Σ.Ο : European Asylum Office
7. Eurodac : European Dactyloscopy
8. Europol : European Police
9. Eurosur : European Surveillance System
10. Π.Δ. : Προεδρικό Διάταγμα
11. Μ.Κ.Ο : Μη Κυβερνητική Οργάνωση
12. Ο.Τ.Α : Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
13. Υ.Α. : Ύπατη Αρμοστεία
14. Χ.ΑΝ.Θ. : Χριστιανική Αδελφότητα Νέων Θεσσαλονίκης
15. Σ.Ε.Μ. : Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών
16. Δ.Ο.Μ : Διεθνής Οργανισμών Μετανάστευσης

Περίληψη

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί η παρουσίαση της μεταναστευτικής πολιτικής των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συγκεκριμένα θα ερευνηθεί η περίπτωση του Δήμου Θεσσαλονίκης που τα τελευταία τουλάχιστον 3 χρόνια έχει έρθει αντιμέτωπος, όπως όλη η χώρα, με αυτό το φαινόμενο. Το πεδίο έρευνας θα επικεντρωθεί στην μεταναστευτική πολιτική του Δήμου Θεσσαλονίκης απέναντι στους πρόσφυγες, και τους αιτούντες τους άσυλο.

Στο πρώτο κεφάλαιο θα γίνει εκτενής αναφορά σε βασικούς ορισμούς για το φαινόμενο της μετανάστευσης όπως αναφέρονται στην σύγχρονη βιβλιογραφία.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με την Ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική όπως έχει διαμορφωθεί ιστορικά μέχρι τις μέρες μας. Θα γίνει εκτενής αναφορά σε σημαντικούς σταθμούς που επηρέασαν και επηρεάζουν ως σήμερα την μεταναστευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα γίνει ιστορική και εκτενής αναφορά στην Ελληνική μεταναστευτική πολιτική όπως έχει διαμορφωθεί μέσα από το Ελληνικό νομικό πλαίσιο από τον πρώτο επίσημο νόμο του ελληνικού κράτους έως σήμερα. Επίσης θα αναφερθούμε στις μη κυβερνητικές οργανώσεις και στα κέντρα φιλοξενίας μεταναστών και προσφύγων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στην δομή και λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης όπως ισχύει σήμερα. Επίσης θα αναφερθούμε στον σημαντικό ρόλο που έχει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στο μεταναστευτικό φαινόμενο.

Στο πέμπτο κεφάλαιο θα παρουσιαστούν αναλυτικά τα ευρήματα που αφορούν το πεδίο της έρευνας, τα συμπεράσματα που προκύπτουν καθώς και οι προτάσεις που θεωρεί ο συγγραφέας ότι πρέπει να αναδειχθούν.

Λέξεις κλειδιά: Μετανάστευση, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μετανάστες, Πρόσφυγες, Μ.Κ.Ο. Κοινωνική ένταξη προσφύγων.

Abstract

The paper analyses the immigration policy of primary local authorities and especially refers to the policies of Municipality of Thessaloniki for the last three years in which the immigration and refugee phenomenon has taken large dimensions as it happens throughout the country. The main survey will focus on immigration policy towards refugees and asylum-seekers.

In the first chapter there is an extensive reference to the basic definitions of the phenomenon of migration as it is mentioned in the modern bibliography.

The second chapter is referred to the European immigration policy as it has been historically formulated up to today. An extended reference is made to important points that have influenced and affect so far the European Union's immigration policy.

In the third chapter is presented a historical and extensive reference to the Greek immigration policy as it has been shaped through the Greek legal framework by the first official law of the Greek state to date. It is referred to the non-governmental organizations and to the immigrant and refugee hosting centers.

In the fourth chapter is presented a reference to the structure and operation of local government as it is today. It is also mentioned the important role of the Local Government in the migration phenomenon.

In the fifth chapter are analyzed the findings concerning the field of research, the conclusions that follow, as well as the suggestions that the author considers to be emerging.

Key words: Migration, Primary local authorities, Immigrants, Refugees, non-governmental organizations, social integration of refugees.

Κεφάλαιο 1^ο: Γενικά περί του μεταναστευτικού φαινομένου

1.1 Μετανάστευση, μορφές μετανάστευσης, βασικοί Ορισμοί

1.1.1 Μετανάστευση

Η μετανάστευση χαρακτηρίζεται ως μία δυναμική κατάσταση που έχει διαμορφώσει την κοινωνία που ζούμε σήμερα και θα συνεχίσει να την διαμορφώνει στο μέλλον. Ιστορικά οι άνθρωποι μεμονωμένα ή κατά ομάδες αναγκάζονταν να μεταναστεύσουν στην προσπάθεια τους να βρουν πιο ζεστούς τόπους διαμονής περισσότερη τροφή αλλά ακόμα και να αποφύγουν τις συγκρούσεις με άλλες φυλές. Τα σύγχρονα χρόνια χιλιάδες είναι αυτοί που καθημερινά αναγκάζονται να μεταναστεύσουν από τις εστίες τους λόγω οικονομικών, πολιτικών ή φυσικών παραγόντων ώστε να αναζητήσουν και να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο και μια καλύτερη ποιότητα ζωής για τους ίδιους και τα μέλη των οικογενειών τους.

Υπάρχουν αρκετοί ορισμοί λόγω της πολυπλοκότητας του φαινομένου, για παράδειγμα σύμφωνα με το Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής (Migration Policy Institute), «...μετανάστευση ονομάζεται η μετακίνηση πληθυσμών από έναν τόπο προς έναν άλλο με σκοπό τη μόνιμη ή ημιμόνιμη εγκατάσταση σε αυτόν».

Επίσης όπως αναφέρει ο Τσαούσης (1996, σελ.238) *«Ως μετανάστευση ορίζεται η μόνιμη ή προσωρινή μεταβολή του τόπου εγκατάστασης ενός ατόμου ή ενός κοινωνικού συνόλου. Ως συνεχής ροή προσώπων από και προς μία περιοχή η μετανάστευση είναι μία από τις τρεις βασικές δημογραφικές διαδικασίες. Είναι η διαδικασία εκείνη που συνεπάγεται τη μηχανική (ή τεχνητή) ανανέωση και φθορά ενός πληθυσμού, σε αντίθεση με τις άλλες δύο διαδικασίες (γεννητικότητα θνησιμότητα), που έχουν σχέση με τη φυσική ανανέωση και τη φθορά ενός πληθυσμού».*

Το βασικό χαρακτηριστικό της μετανάστευσης, είναι η κίνηση του υποκειμένου (Πουλοπούλου, 2007). Οι μετανάστες μετακινούνται από το τόπο καταγωγής τους και κατευθύνονται σε νέα εδάφη στο εξωτερικό ή στο εσωτερικό, οδηγούμενοι από διάφορα κάθε φορά κίνητρα. Οι πολιτικές συγκρούσεις-διώξεις, στο εσωτερικό της χώρας διαμονής, η οικογενειακή επανασύνδεση, η οικονομική ευημερία, οι φυσικές καταστροφές που καθιστούν δυσχερή και άλλες φορές αδύνατη την επιβίωση σε κάποιες περιοχές ή απλά η επιθυμία για αλλαγή τόπου διαμονής είναι τα κύρια κίνητρα που οδηγούν σε αυτό το φαινόμενο (Πέππα, 2015, σελ. 11).

1.1.2 Κατηγορίες Μεταναστών

Νόμιμοι

Νόμιμοι μετανάστες χαρακτηρίζονται τα άτομα που έχουν εισέλθει και διαμένουν σε μία χώρα με νόμιμο τρόπο και έχοντας στην κατοχή τους όλα τα απαραίτητα

έγγραφα εισόδου διαμονής και εργασίας. Τα άτομα αυτά είναι καταγεγραμμένα από την χώρα υποδοχής, και έχουν εξασφαλισμένα ατομικά δικαιώματα όπως ορίζεται από το ευρωπαϊκό δίκαιο. (Ηλιάδης & Λένης, 2012, σελ 7).

Παράτυποι

Παράτυποι μετανάστες χαρακτηρίζονται τα άτομα τα οποία εισήλθαν παράνομα σε μία χώρα, χωρίς δηλαδή να διαθέτουν τα απαιτούμενα έγγραφα και συνήθως από παράνομες εισόδους ή τα άτομα των οποίων τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την παραμονή τους έχουν λήξει και δεν έχουν ανανεωθεί π.χ. εργάτες που έχει λήξει η άδεια διαμονής και εργασίας (Ηλιάδης & Λένης, 2012 σελ. 8).

Πρόσφυγες

Πρόσφυγες χαρακτηρίζονται τα άτομα, όπως αναφέρετε στην σύμβαση της Γενεύης¹ και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης², που έχουν φύγει εκτός των συνόρων της χώρας ιθαγένειάς τους λόγω δικαιολογημένου φόβου δίωξης για τους ίδιους και των μελών των οικογενειών τους. Ο φόβος δίωξης μπορεί να διαφέρει κάθε φορά αλλά κυρίως είναι για λόγους θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων, εθνικότητας, και πολεμικών συρράξεων. Τα άτομα αποκτούν ειδική άδεια διαμονής αορίστου διάρκειας και δεν μπορεί να απελαθούν σε καμία περίπτωση πίσω στην χώρα από την οποία διέφυγαν. Ο επαναπατρισμός τους μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο όταν ο δικαιολογημένος φόβος δίωξης τους παύει να ισχύει (Συνθήκη γενεύης, 1951).

Αιτούντες Άσυλο

Ο όρος αναφέρεται ουσιαστικά σε μία ενδιάμεση κατάσταση, σύμφωνα με την οποία τα διωκόμενα άτομα που αναζητούν καταφύγιο σε άλλο κράτος από το κράτος που είναι υπήκοοι και διαμένουν, αναμένουν να εξεταστεί η αίτηση προστασίας τους με την οποία επιδιώκουν να αναγνωριστούν ως πρόσφυγες, ώστε να τους παρασχεθεί η νόμιμη προστασία και υλική ενίσχυση που προβλέπεται. Μέχρι την τελική έκβαση της αίτησης τους τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται σε επικουρική προστασία και απαγορεύεται να απελαθούν (Κυροπούλου, 2009, σελ. 19).

¹ Η Σύμβαση της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων υπογράφηκε 28/7/1951 και αναφέρεται αναλυτικά στις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί κάποιος ως πρόσφυγας καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιότητα αυτή.
Διαθέσιμο: <https://www.unhcr.org/html/greek/pdf/refugeeconvention-GRE.pdf>

² Το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης για τους πρόσφυγες ψηφίστηκε το 1967 και αφαίρεσε τους χρονικούς και γεωγραφικούς που έθετε η συνθήκη της Γενεύης ώστε να δοθεί σε κάποιον η ιδιότητα του πρόσφυγα. Διαθέσιμο: https://amphiktyon.blogspot.com/2016/03/blog-post_482.html

Παλιννοστούντες

Ο χαρακτηρισμός αναφέρεται στα άτομα που επιστρέφουν στην χώρα καταγωγής τους έπειτα από μια περίοδο νόμιμης διαμονής σε άλλο κράτος. Τα άτομα αυτά όπως αναφέρουν οι Ηλιάδης & Λένης, (2012, σελ. 9) *«έχουν την ιθαγένεια της χώρας υποδοχής, αλλά δεν έχουν τα κοινωνιολογικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των ημεδαπών κατοίκων διότι δεν έχουν ζήσει στη χώρα αυτή»*.

Ομογενείς

Είναι τα άτομα του ίδιου γένους που ζουν συνήθως σε άλλη χώρα από την χώρα καταγωγής και όπως αναφέρει χαρακτηριστικά η Πουλοπούλου (2007 σελ. 51) *«συνδέονται με το Ελληνικό έθνος με κοινή συνήθως γλώσσα και θρησκεία, κοινές παραδόσεις και κοινή συνείδηση»*.

Αλλογενείς

Οι αλλογενείς όπως αναφέρει η Πουλοπούλου (2007 σελ. 51) *«είναι οι μετανάστες και οι πρόσφυγες με διαφορετική προέλευση που ανήκουν σε άλλο γένος, σε άλλη φυλή ξένοι προς τις υπάρχουσες συνήθειες και τα ήθη»*. Ο αλλογενής διακρίνεται σε αλλοδαπό και ομογενή. Ο Αλλογενής αλλοδαπός δεν κατέχει την ελληνική ιθαγένεια και η νομική του κατάσταση διέπεται από το δίκαιο κατάστασης αλλοδαπών. Ο Ομογενής αλλοδαπός κατέχει την ελληνική ιθαγένεια και εμπίπτει στις διατάξεις του ελληνικού δικαίου (Πουλοπούλου, 2007 σελ. 51).

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί η μεγάλη σύγχυση που επικρατεί με τις έννοιες «πρόσφυγας» και «μετανάστης» που επικρατεί στην καθημερινότητα καθώς είναι σύνηθες να χρησιμοποιούνται οι δύο όροι με την ίδια έννοια. Όπως αναφέρει η Πουλοπούλου (2007, σελ. 52) *«Η σημαντική διαφορά αναφέρεται ότι ο όρος μετανάστης χαρακτηρίζει άτομα παράτυπα ή μη που διέρχονται σε μία χώρα αλλά δεν αντιμετωπίζουν καμία μορφή δίωξης στην χώρα τους και συνήθως μεταναστεύουν οικιοθελώς ενώ ο όρος Πρόσφυγας αναφέρεται σε άτομα που αντιμετωπίζουν κίνδυνο δίωξης στην χώρα τους και δεν μπορούν να επαναπατριστούν με ασφάλεια για αυτό τον λόγο απολαμβάνουν συγκεκριμένα προνόμια από την διεθνή νομοθεσία»*.

1.2 Μορφές μετανάστευσης

Όταν αναφερόμαστε στον όρο «μετανάστευση» συχνά κάνουμε το λάθος να εννοούμε μόνο την αλλαγή του τόπου μόνιμης διαμονής ενός ατόμου ή ομάδα ατόμων παραβλέποντας όπως αναφέρει η Πουλοπούλου (2007, σελ. 49) *«ότι πρόκειται για μία διαδικασία η οποία όχι μόνο είναι πολυσύνθετη αλλά και συνεχώς μεταβαλλόμενη και επηρεάζει όχι μόνο τα άτομα που μεταναστεύουν αλλά και τις κοινωνίες που εγκαταλείπουν και αυτές που τους υποδέχονται»*.

Οι διακρίσεις του φαινομένου της μετανάστευσης ποικίλουν και σύμφωνα με την σύγχρονη βιβλιογραφία μπορεί να γίνουν με διάφορα κριτήρια:

1.2.1 Με κριτήριο τον τόπο προορισμού

Ηπειρωτική και Υπερπόντια

Η ηπειρωτική μετανάστευση αναφέρεται στην κίνηση των ατόμων σε γεωγραφικό χώρο που βρίσκεται στην ίδια ήπειρο με τις χώρες προέλευσης τους και η υπερπόντια μετανάστευση αναφέρεται στην κίνηση των ατόμων σε γεωγραφικό χώρο άλλης ηπείρου από τις χώρες προέλευσης τους (Ηλιάδης & Λένης, 2012, σελ. 6).

1.2.2 Με κριτήριο την χρονική διάρκεια παραμονής

Μακράς διάρκειας

Ονομάζεται η μετανάστευση όταν τα πρόσωπα παραμένουν σε διαφορετική χώρα από τον συνήθη τόπο διαμονής τους περισσότερο από ένα έτος σύμφωνα με τον Ο.Η.Ε.. Σύμφωνα με την επιτροπή των υπουργών της Ε.Ε θεωρείτε μακράς διάρκειας η μετανάστευση όταν τα πρόσωπα διαμένουν συνεχώς για μία περίοδο 5-10 ετών (Πουλοπούλου, 2007, σελ 54).

Μικρής διάρκειας

Ονομάζεται κυρίως η εποχική μετανάστευση και αφορά τα πρόσωπα που μεταναστεύουν από τον τόπο συνήθους διαμονής τους για 3 έως 12 μήνες (Πουλοπούλου, 2007, σελ. 55).

Προσωρινή μετανάστευση

Προσωρινοί μετανάστες χαρακτηρίζονται τα πρόσωπα που έχουν σαν απώτερο στόχο να επιστρέψουν στην χώρα προέλευσης τους μετά το πέρας του λόγου της μετανάστευσής τους, πχ λήξη σύμβασης εργασίας και στα πρόσωπα που έχουν ως απώτερο σκοπό να αποχωρήσουν από την πρώτη χώρα υποδοχής τους και να μεταναστεύσουν σε άλλη χώρα για μονιμότερη εγκατάσταση (Πουλοπούλου, 2007, σελ 55).

Κυκλική μετανάστευση

Είναι η μορφή μετανάστευσης³ κατά την οποία τα πρόσωπα διακινούνται συνεχώς ανάμεσα σε χώρα υποδοχής και χώρα προέλευσης χωρίς να έχουν ως απώτερο σκοπό

³ Διαθέσιμο: [https://www.eui.eu/Projects/METOIKOS/Documents/2011-04-12-Workshop-Athens/METOIKOSpresentationWorkshopAthensAnnaT\[1\].pdf](https://www.eui.eu/Projects/METOIKOS/Documents/2011-04-12-Workshop-Athens/METOIKOSpresentationWorkshopAthensAnnaT[1].pdf)

να διαμείνουν μόνιμα στην χώρα υποδοχής και έχει συνήθως μικρή χρονική διάρκεια. Αυτή η μορφή μετανάστευσης αφορά κυρίως εργαζόμενους. Η Ελλάδα σύμφωνα με στοιχεία λόγω της εγγύτητας της με τις χώρες των Βαλκανίων αποτελεί μία χώρα με μεγάλη κυκλική μετανάστευση (Νεοανάλυσις Σύμβουλοι Ε.Π.Ε, 2010, σελ. 16-17).

Ατελής μετανάστευση

Είναι η μορφή μετανάστευσης όπου τα πρόσωπα μεταναστεύουν κατά κανόνα περιστασιακά, για μικρό χρονικό διάστημα, για λόγους εργασίας ώστε να συντηρήσουν την οικογένεια τους στην πατρίδα τους (Πουλοπούλου, 2007, σελ. 56). Η είσοδος του στην χώρα υποδοχής γίνεται συνήθως παράνομα και έχουν ως σκοπό να επιστρέψουν πάλι στην πατρίδα τους.

1.2.3 Με κριτήριο την απόφαση για μετανάστευση

Εκούσια μετανάστευση

Είναι η μορφή μετανάστευσης όπου τα άτομα μεταναστεύουν με την θέληση τους και γίνεται κυρίως για λόγους εργασίας και σπουδών ή γενικά για καλύτερη ποιότητα ζωής χωρίς όμως να είναι εξαναγκασμένα να πάρουν αυτήν την απόφαση (Τσάμπου, 2012, σελ.3).

Αναγκαστική-βίαιη μετανάστευση

Στην αναγκαστική και βίαιη μορφή μετανάστευσης τα άτομα εξαναγκάζονται να φύγουν από την χώρα τους λόγω ύπαρξης δυσχερών συνθηκών διαβίωσης και κινδύνων (πόλεμοι, εθνικές εκκαθαρίσεις, πολιτικά-θρησκευτικά αίτια κ.α.) για την σωματική τους ακεραιότητα καθώς και των συγγενικών τους προσώπων (Τσάμπου, 2012, σελ.3).

1.2.4 Με κριτήριο το μέγεθος

Ατομική

Ατομική μορφή μετανάστευσης έχουμε όταν μεταναστεύουν μεμονωμένα άτομα.

Οικογενειακή ή Μαζική

Οικογενειακή είναι η μετανάστευση που αφορά τα μέλη μίας οικογένειας και μαζική όταν μεταναστεύουν μαζικά από ένα τόπο, άτομα ίδιας ή διαφορετικής εθνικότητας. (Πουλοπούλου, 2007, σελ.58).

1.3 Παράγοντες Μετανάστευσης

Η απόφαση για να μεταναστεύσει ένα άτομο δεν αποτελεί αυθόρμητη πράξη αλλά πάντα υπάρχουν από πίσω κάποια κίνητρα που επηρεάζουν αυτή την απόφαση. Παρακάτω παρουσιάζονται τα κυριότερα κίνητρα που επηρεάζουν άτομα ή ομάδες ατόμων στο να πάρουν αυτή την απόφαση όπως αναφέρονται στην σύγχρονη βιβλιογραφία.

Φυσικές παράγοντες

Οι φυσικοί παράγοντες που επηρεάζουν και μεταβάλλουν το φυσικό περιβάλλον (ξηρασία, πλημμύρες, σεισμοί κ.α.) αποτελούν ιστορικά παράγοντες που ευνοούν την μετανάστευση καθώς αναγκάζουν τους πληθυσμούς σε μετακινήσεις στην προσπάθεια αναζήτησης τροφής στέγης και γενικά καλύτερων συνθηκών διαβίωσης (Ηλιάδης & Λένης, 2012, σελ.15).

Κοινωνικοί λόγοι

Είναι συχνό το φαινόμενο πληθυσμοί ή και μεμονωμένα άτομα να μεταναστεύουν προκειμένου να επανασυνδεθούν με άτομα της οικογένειάς τους τα οποία έχουν ήδη μεταναστεύσει για διάφορους λόγους ή πχ προς την ανεύρεση ακόμα και συντρόφου (Κυριακίδου, Ζ. & Παπαδοπούλου, Κ. 2009, σελ.14).

Οικονομικοί λόγοι

Οι οικονομικοί λόγοι, δηλαδή η μετανάστευση για αναζήτηση εργασίας, καλύτερων εργασιακών και οικονομικών συνθηκών και γενικά κοινωνική προόδου είναι σύμφωνα με τους ειδικούς διαχρονικά ο συνηθέστερος λόγος μετανάστευσης τους 2 τελευταίους αιώνες τις σύγχρονης ιστορίας του ανθρώπου (Ηλιάδης & Λένης, 2012, σελ.15).

Πολιτικοί λόγοι

Οι πολιτικές διώξεις λόγω θρησκείας, φυλής και πολιτικών πεποιθήσεων, προωθούν την διαδικασία της μετανάστευσης καθώς σε αρκετές χώρες προέλευσης μεταναστών και προσφύγων, επικρατούν απολυταρχικά πολιτεύματα με αποτέλεσμα οι αντιφρονούντες να διώκονται συνεχώς ή να έχουν άνιση μεταχείριση με τους υπόλοιπους πολίτες με άμεσο κίνδυνο για την ζωή τους (Τσιρώνη, 2017, σελ. 15-16).

Πόλεμος

Οι πόλεμοι αποτελούν ίσως τον σημαντικότερο παράγοντα για μετανάστευση από αρχαιοτάτων χρόνων. Η μεταναστευτική και προσφυγική κρίση που ξέσπασε τα

τελευταία 4 χρόνια όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. οφείλεται κατά κύριο λόγο στους πολέμους στην μέση ανατολή που καθιστούν αδύνατη την ασφαλή διαβίωση σε αυτές τις χώρες.

1.4 Μεταναστευτική πολιτική

Με τον όρο «μεταναστευτική πολιτική» αναφερόμαστε στο σύνολο των πολιτικών και θεσμικών δράσεων ενός κράτους με σκοπό να αντιμετωπίσει το φαινόμενο της μετανάστευσης σε όλα τα επίπεδα. Οι πολιτικές οφείλουν να είναι άψογα καθορισμένες, με στόχο όπως αναφέρει ο Γεωρμάς (2010, σελ. 9) «να ελέγξουν, να περιορίσουν και να οργανώσουν το μεταναστευτικό φαινόμενο». Όπως αναφέρει η Νοτοπούλου (2016, σελ. 30) «το σύνολο των πολιτικών αυτών συνήθως χωρίζεται σε 2 κατηγορίες:

α) Ρυθμίζουν και ελέγχουν την είσοδο, τη διαμονή και την απασχόληση των μη πολιτών μιας συγκεκριμένης κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για ενθάρρυνση, για επιστροφή ή προσωρινή διαμονή και για την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης.

β) Αντιμετωπίζουν τους ήδη εγκαταστημένους μεταναστευτικούς πληθυσμούς σε εθνικό έδαφος».

Όπως παρατηρούμε στην πρώτη κατηγορία οι πολιτικές ορίζονται με βασικό κριτήριο τον καθορισμό της εθνικής κυριαρχίας του εκάστοτε κράτους σε εξωτερικό αλλά και σε εσωτερικό επίπεδο. Η δεύτερη κατηγορία πολιτικών αφορά ουσιαστικά τις διαδικασίες που ορίζουν τα κράτη ώστε να γίνει η αφομοίωση και η ενσωμάτωση των πληθυσμών που έχουν μεταναστεύσει στο έδαφος τους (Μπάκαβος & Παπαδοπούλου, 2004, σελ. 24-25).

Κεφάλαιο 2^ο: Ευρώπη και μετανάστευση

2.1 Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ε.Ε. ιδρύθηκε επίσημα την 1 Νοεμβρίου 1993 αντικαθιστώντας την μέχρι τότε Ευρωπαϊκή Κοινότητα που αποτελούταν από τις Κοινότητες Άνθρακα και Χάλυβα, Ατομικής Ενέργειας και την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Euroga, 2017). Την χρονιά της ίδρυσης της αριθμούσε 12 μέλη και σήμερα φτάνει να αριθμεί 28 μέλη και αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες πολιτικά και οικονομικά οντότητες. Όπως αναφέρει ο Καρβούνης (2012, σελ.148) «η Ε.Ε αποτελεί μία οντότητα που συγκεντρώνει στοιχεία ομοσπονδίας καθώς διαθέτει δικά της όργανα που αποφασίζουν για την εκάστοτε πολιτική της Ένωσης καθώς και στοιχεία συνομοσπονδίας κρατών καθώς η ένωση και η συνεργασία των κρατών γίνονται με βάση διεθνείς συμβάσεις». Η Ε.Ε. από

την αρχή της ίδρυσης της έχει καθορίσει τους στόχους⁴ της και τις αξίες⁴ πάνω στις οποίες πορεύεται μέχρι σήμερα με τα βασικά της δομικά συστατικά να είναι η ισότητα, η ελευθερία, η Δημοκρατία και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

2.2 Μεταναστευτικά ρεύματα στην Ε.Ε

Ο Ευρωπαϊκός χώρος πάντα αποτελούσε χώρο εισόδου εξόδου και διέλευσης μεταναστευτικών ρευμάτων και η πραγματικότητα είναι ότι το μεταναστευτικό φαινόμενο αποτελεί ένα από τα στοιχεία της σημερινής ταυτότητας της Ε.Ε. Για περισσότερα από 200 χρόνια, μετανάστες από την Ευρώπη μετακινούντουσαν προς την Βόρεια και Νότια Αμερική, την Αυστραλία και (σε μικρότερο βαθμό) την Αφρική, σε αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής για τους ίδιους και τις οικογένειές τους. Σήμερα, οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούν με τη σειρά τους πόλο έλξης μεταναστών και προσφύγων, λόγω της ευημερίας, της ελευθερίας και της πολιτικής σταθερότητας που μπορούν και προσφέρουν στους υπηκόους τους και σε άτομα που επιλέγουν να ζήσουν μέσα στα όρια των εδαφών της (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2009)⁵.

2.2.1 Αιτίες για την στροφή της Μετανάστευσης προς τον Ευρωπαϊκό χώρο

Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα ξεκινάει μία τάση στις αποικίες μεγάλων ευρωπαϊκών χωρών όπως Μ. Βρετανίας, Γαλλίας, Ολλανδίας, για ανεξαρτητοποίηση από τα κεντρικά κράτη με αποτέλεσμα μεγάλες εντάσεις ακόμα και πολεμικές συρράξεις, και επακόλουθο τον επαναπατρισμό ατόμων που επιθυμούσαν να αποχωρήσουν και να ενταχθούν στο κεντρικό κράτος (Πουλοπούλου, 2007, σελ. 85).

Η περίοδος μετά το τέλος του Β Παγκοσμίου πολέμου όταν οι βόρειο-ευρωπαϊκές χώρες στην προσπάθειά τους να ανοικοδομηθούν από τις καταστροφές του πολέμου χρειαζόταν υψηλό αριθμό φθηνού και ανειδίκευτου εργατικού προσωπικού, ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα και σε συνδυασμό με τις γενικές συνθήκες φτωχοποίησης που επικρατούσαν παγκοσμίως συνετέλεσαν ώστε οι ευρωπαϊκές χώρες και κυρίως οι πιο ανεπτυγμένες να αποτελέσουν έναν ιδανικό τόπο για εκατομμύρια ανθρώπων για καλυτέρευση των συνθηκών διαβίωσης τους (Γαβρόγλου, 2001, σελ. 73-75).

Η κατάρρευση των κρατών του ανατολικού σοσιαλιστικού μπλοκ την δεκαετία του 90', ο εμφύλιος και η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, οι πολεμικές συρράξεις στο Αφγανιστάν, στο Ιράκ, και στο Λίβανο ανάγκασαν εκατομμύρια ανθρώπους να μεταναστεύσουν προς την Ευρωπαϊκή ένωση και άλλες υπερπόντιες χώρες σε μια

⁴ Διαθέσιμο: [https://www.eui.eu/Projects/METOIKOS/Documents/2011-04-12-Workshop-Athens/METOIKOSpresentationWorkshopAthensAnnaT\[1\].pdf](https://www.eui.eu/Projects/METOIKOS/Documents/2011-04-12-Workshop-Athens/METOIKOSpresentationWorkshopAthensAnnaT[1].pdf)

⁵ Η μετανάστευση στην Ε.Ε. Μία ευκαιρία και μία πρόκληση. Εγχειρίδιο για την Ε.Ε. 2009. Διαθέσιμο: https://www.teachers4europe.gr/ekpaideutiko_periehomeno/oikonomikh-thesmikh-diastash-ths-ee/yposthriktiko-yliko/metanastefsi-stin-e-e.pdf

προσπάθεια να γλυτώσουν από την ανέχεια και να εξασφαλίσουν την προσωπική και οικογενειακή ασφάλεια (Μπόσκοβα, 2008, σελ.43). Βάζοντας τα τελευταία χρόνια στην εξίσωση τον πόλεμο στην Συρία και γενικά την κατάσταση που επικρατεί στις γύρω από τις προαναφερόμενες περιοχές όπου οι συνθήκες διαβίωσης είναι άθλιες με καθημερινό άμεσο κίνδυνο για την ασφάλεια της ζωής των πολιτών φθάνουμε στο σημείο τα τελευταία χρόνια η μετανάστευση και το προσφυγικό θέμα να βρίσκεται συνεχώς στην πολιτική ατζέντα κάθε ευρωπαϊκού κράτους.

Κατά τη διάρκεια των ετών 2014-2017 η εισροή προσφύγων και μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν άνευ προηγουμένου. Πάνω από 2,5 εκατομμύρια άνθρωποι έφτασαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι περισσότεροι προσπαθώντας να διαφύγουν από τον πόλεμο στη Συρία και από άλλες χώρες που βρίσκονται σε εμπόλεμη κατάσταση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017).

2.3 Μεταναστευτική πολιτική της Ε.Ε.

Το φαινόμενο της μετανάστευσης πριν ακόμα την ίδρυση της Ε.Ε. αποτελούσε μία μεγάλη πρόκληση καθώς επηρέαζε και επηρεάζει πολλούς και σημαντικούς τομείς ενός κράτους όπως τον κοινωνικό ιστό, την οικονομία, την ασφάλεια της χώρας ακόμα και την εθνική κυριαρχία της (Κατσούνης, 2013, σελ.37).

Βασική επιθυμία της Ε.Ε. με την μεταναστευτική της πολιτική είναι να καθιερώσει ένα κοινό πλαίσιο ειδικά στο θέμα ασύλου⁶ που θα μπορεί να αντιμετωπίσει οργανωμένα και κοινά όλα τα θέματα που προκύπτουν από την νόμιμη και παράνομη μετανάστευση. Τα άτομα αυτά επιδιώκεται να έχουν ίσες ευκαιρίες σε όλα τα κράτη για αίτηση και παροχή προστασίας. Παράλληλα με την λειτουργία μίας κοινής πολιτικής ασύλου, ενισχύεται η συνεργασία και αποτελεσματικότητα μεταξύ των μελών κρατών (Νοτοπούλου, 2017, σελ.33).

Παρόλο τις προσπάθειες όμως η μεταναστευτική πολιτική της Ε.Ε. βρίσκεται διαρκώς σε μία διαρκώς αργή εξέλιξη για 2 λόγους όπως αναφέρει ο Παπακωνσταντής (2016, σελ. 211-212) «*πρώτον στο γεγονός ότι η Ένωση καλείτε να συνθέσει τις διαφορετικές προτεραιότητες των κρατών μελών και να διαχειριστεί την πολυπλοκότητα και τον αυξανόμενο όγκο του φαινομένου και δεύτερον στο γεγονός ότι οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αντιμετωπίζουν τα ζητήματα της μεταναστευτικής πολιτικής πρωτίστως ως πολιτικά και δευτερεύοντος ως κοινωνικοοικονομικά ζητήματα*».

⁶ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Διαθέσιμο: [http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ffa70e-eca84e2ec9b9/COM\(2008\)359-EL.pdf](http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ffa70e-eca84e2ec9b9/COM(2008)359-EL.pdf) & (Παράρτημα Ι, πίνακας 1)

2.3.1 Ιστορική αναδρομή κανονιστικού πλαισίου στην Διεθνή κοινότητα

2.3.1.1 Η Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Η Οικουμενική Διακήρυξη⁷ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου υιοθετήθηκε στη γενική συνέλευση του ΟΗΕ το 1948, για την διατήρηση της ειρήνης, ως συνέπεια των φρικαλεοτήτων του Β παγκοσμίου πολέμου. Η Διακήρυξη κατοχυρώνει θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, για όλους τους ανθρώπους ανεξαιρέτως. Παρόλο που η Διακήρυξη δεν ήταν δεσμευτική κατάφερε και καταφέρνει όπως αναφέρει η Κωστούλα (2015, σελ. 11) «να μπορεί να διαμορφώνει ηθικές δεσμεύσεις, να δημιουργεί και να προτείνει πολιτικές στα κράτη που δεσμεύονται από αυτή». Με βάση αυτήν την διακήρυξη μπήκαν υπήρξαν πάνω από 80 διακηρύξεις και συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα τα επόμενα χρόνια (UNRIC 2017)⁸

2.3.1.2 Η Σύμβαση της Γενεύης

Η σύμβαση της Γενεύης⁹ το 1951 υπήρξε ουσιαστικά η πρώτη διεθνής συμφωνία που κάλυπτε όλο το φάσμα των προσφύγων. Η σύμβαση ορίζει ποια άτομα μπορούν να χαρακτηριστούν με το όρο πρόσφυγας. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης, ως πρόσφυγας ορίζεται: *"Ένα άτομο που λόγω βάσιμου φόβου δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας, ή που δεν έχει υπηκοότητα και είναι εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, ως αποτέλεσμα των γεγονότων αυτών, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτή".*

Στην σύμβαση ορίζονται επίσης τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που πρέπει να απολαμβάνουν οι πρόσφυγες σχετικά με την θρησκεία εκπαίδευση την εργασία την μετακίνηση και άλλους τομείς. Στην σύμβαση ορίζονται και οι υποχρεώσεις που αφορούν του πρόσφυγες στις χώρες όπου εγκαθίστανται (Άρθρα 2-34).

2.3.1.3 Η Συνθήκη Σένγκεν

Το πρώτο βήμα για την δημιουργία μίας κοινής ευρωπαϊκής εξωτερικής πολιτικής πραγματοποιήθηκε με την υπογραφή της συνθήκης Σένγκεν¹⁰ το 1985. Σκοπός της

⁷ Η Οικουμενική διακήρυξη αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά έγγραφα για τα ανθρώπινα δικαιώματα του ανθρώπου. Διαθέσιμο: <http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=grk>

⁸ UNRIC: Περιφερειακό κέντρο πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών. Διαθέσιμο στο https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=33

⁹ Σύμβαση της Γενεύης. Διαθέσιμο: <https://www.unric.org/html/greek/pdf/refugeeconvention-GRE.pdf>

¹⁰ Euro Lex. Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Η Συνθήκη Σένγκεν. Διαθέσιμο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133020> Βλέπε (Παράρτημα Ι, πίνακας 2).

συμφωνίας ήταν η δημιουργία ενός «χώρου» όπου θα καταργούνται τα εσωτερικά σύνορα αντικαθιστώντας τα με ενιαία εξωτερικά, και θα αποτελούσε πλέον έναν «χώρο» όπου θα διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των αγαθών των υπηρεσιών και των κεφαλαίων στον Ευρωπαϊκό χώρο (Παπακωνσταντής, 2016, σελ.242). Όσον αφορά το μεταναστευτικό βασικός σκοπός είναι να εφαρμόζονται κοινοί κανόνες σε ότι αφορά τις αιτήσεις ασύλου, τις θεωρήσεις για διαμονές σύντομης διάρκειας και τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Τα σημαντικότερα μέτρα που θεσπίστηκαν είναι τα εξής: (Παπακωνσταντής, 2016, σελ.241-242).

- Κατάργηση ελέγχων στα εσωτερικά τους σύνορα.
- Εναρμόνιση κανόνων για τις διαδικασίες ελέγχου στα εξωτερικά τους σύνορα.
- Κοινή πολιτική για θεωρήσεις εισόδου, και διαμονής.
- Ενισχυμένη αστυνομική, τελωνιακή και δικαστική συνεργασία.

2.3.1.4 Η Συνθήκη του Μάαστριχ

Η συνθήκη του Μάαστριχ¹¹ υπογράφηκε στις 7 Φεβρουαρίου 1992, και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Νοεμβρίου το 1993. Βασικός της στόχος είναι να δημιουργηθεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα επέλθει εκτός από την οικονομική και η πολιτική ένωση των ευρωπαϊκών κρατών. Η Συνθήκη προσπάθησε τα θέματα της μετανάστευσης να ενταχθούν ως ενιαίο κοινοτικό θέμα για τα κράτη μέλη όμως υποβιβάστηκε από τα ίδια κράτη καθώς πολλές μεταναστευτικές πολιτικές έρχονταν σε σύγκρουση με τις αντίστοιχες εθνικές πολιτικές τους (Παπακωνσταντής, 2016, σελ. 270).

Η συνθήκη του Μάαστριχ στηρίζεται σε 3 κύριους πυλώνες. 1^{ος} Τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2^{ος} Την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας και 3^{ος} Την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις.

Στον τρίτο πυλώνα της συνθήκης του Μάαστριχ περιλαμβάνονται ως κοινά τα θέματα που αφορούν την μεταναστευτική πολιτική των κρατών της Ένωσης. (Παπακωνσταντής, 2016, σελ.265). Ο 3^{ος} πυλώνας δίνει έμφαση στην:

- Καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, διαμονής και εργασίας των υπηκόων τρίτων χωρών (Άρθρο Κ.1).
- Κοινή πολιτική που θα αφορά την είσοδο, κυκλοφορία και διαμονή μεταναστών στον ευρωπαϊκό χώρο (Άρθρο Κ.1).
- Κοινή πολιτική για την πρόσβαση στην εργασία το άσυλο και την οικογενειακή επανένωση (Άρθρο Κ.1).

2.3.1.5 Η Συνθήκη του Άμστερνταμ

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ¹² υπογράφηκε στις 17 Ιουνίου 1997 και αποτέλεσε την πρώτη ουσιαστικά προσπάθεια για την διαμόρφωση μίας ενιαίας μεταναστευτικής

¹¹ Συνθήκη του Μάαστριχ Διαθέσιμο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0026>

¹² Διαθέσιμη: <https://sites.google.com/site/oneaspaita/home/syntheke/amsterntam>

πολιτικής καθώς ενσωματώθηκε στην Ε.Ε και η συνθήκη Σένγκεν. Ο απώτερος στόχος της συνθήκης ήταν η σταθεροποίηση και η ανάπτυξη του χώρου ασφάλειας ελευθερίας και δικαιοσύνης καθώς και η εναρμόνιση των εθνικών πολιτικών των κρατών που συμμετέχουν, στους τομείς του δικαίου του ασύλου της μετανάστευσης και του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων, στόχοι που έπρεπε να επιτευχθούν σε διάστημα 5 ετών από την ψήφιση της συνθήκης (Σαρρής, 2008 σελ. 13). Η συνθήκη υπήρξε εξαιρετικά σημαντική καθώς κατάφερε να αναβαθμίσει τα μεταναστευτικά θέματα σε κοινά με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγαλύτερη επιρροή από την Ε.Ε. στα κράτη μέλη σε αυτό τον τομέα. Τα σημαντικότερα θέματα όσον αφορά την μετανάστευση στα οποία δίνεται προτεραιότητα είναι τα εξής: (Παπακωνσταντής, 2016. σελ. 275)

- Προϋποθέσεις εισόδου, διαμονής, προδιαγραφές χορήγησης θεώρησης και άδειας μακράς διαμονής (Άρθρο 63 ΣΕΚ).
- Μέτρα για την παράνομη μετανάστευση και των επαναπατρισμό των παρανομοούντων (Άρθρο 63 ΣΕΚ).
- Προϋποθέσεις οι νόμιμοι διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών που θα μπορούν να ταξιδέψουν εντός Ε.Ε (Άρθρο 63 ΣΕΚ).
- Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στους ανήλικους πρόσφυγες (Άρθρο 63 ΣΕΚ).

2.3.1.6 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ταμπέρε

Στο συμβούλιο του Τάμπερε¹³ το 1999 τα ευρωπαϊκά κράτη έχοντας αντιληφθεί πλέον την αναγκαιότητα της ανάπτυξης μίας ενιαίας μεταναστευτική πολιτικής που θα βασίζεται όμως σε συγκεκριμένους στόχους με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα και θα λαμβάνει δράση σε πολλά επίπεδα (Παπακωνσταντής, 2016). Το συμβούλιο θέτει ένα πενταετές χρονικό όριο ώστε να επιτύχει τους στόχους του. Για το μεταναστευτικό καθορίζονται 3 άξονες που πρέπει να υπάρχουν αποτελέσματα (Παπακωνσταντής, 2016, σελ. 295).

1^{ος} Άξονας: Ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων με τις χώρες προέλευσης και διέλευσης του κυρίου όγκου των μεταναστών.

Τα κράτη μέλη για μία επιτυχημένη μεταναστευτική πολιτική αποφασίζουν ότι πρέπει να υπάρχει συνεργασία με διάφορες χώρες προέλευσης μεταναστών ώστε να μελετηθούν οι συνθήκες που ωθούν αυτό το φαινόμενο.

2^{ος} Άξονας: Η δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων των τρίτων χωρών από τα κράτη που διέρχονται ή διαμένουν (μόνιμα ή προσωρινά).

Στόχος του άξονα είναι η διαμόρφωση πολιτικών, όπου θα αναγνωρίζονται σταδιακά πλήρως τα δικαιώματα τους και θα έχουν ίση μεταχείριση με τους ημεδαπούς πολίτες σε όλους τους τομείς της χώρας, προκρίνοντας έτσι και διαδικασίες ένταξης.

¹³ Διαθέσιμο: www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA...1999...

3^{ος} Άξονας: Διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και την λήψη μέτρων για την παράνομη μετανάστευση.

Στόχος του άξονα είναι συνεργασία των κρατών μελών ώστε να καταπολεμηθεί η παράνομη μετανάστευση μέσω συνεργασιών στους συνοριακούς ελέγχους. Επίσης προτείνονται ενημερωτικές εκστρατείες στις κύριες χώρες προσέλευσης μεταναστών όπου οι ενδιαφερόμενοι θα ενημερώνονται για θέματα μετανάστευσης.

2.3.1.7 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάακεν

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάακεν¹⁴ το 2001 έγινε μία προσπάθεια αποτίμησης των συμφωνιών για το μεταναστευτικό θέμα που είχαν πάρει τα κράτη μέλη στο συμβούλιο του Τάμπερε. Το κοινό συμπέρασμα ήταν ότι παρά την αρχική φιλοδοξία που υπήρχε με το πρόγραμμα του Τάμπερε, τελικά υπήρξε μία αργή πρόοδος σε όλα τα μεταναστευτικά ζητήματα και ειδικά του συστήματος ασύλου. Το συμβούλιο έληξε με την συμφωνία ότι θα συνεχιστεί η πολιτική συνεργασία στα μεταναστευτικά θέματα (Καλοφωλιάς, 2011, σελ. 14).

2.3.1.8 Ευρωπαϊκό πρόγραμμα της Χάγης

Η Ε.Ε. τον Νοέμβριο του 2004 σε μία συντονισμένη προσπάθεια να διευρύνει τα πλεονεκτήματα του προηγούμενου προγράμματος (Ταμπερέ) και να διορθώσει τα μειονεκτήματα του αλλά και από την ανάγκη να συζητηθούν εκ νέου πιο σύγχρονες και κατάλληλες πολιτικές λόγω της συνεχής εξέλιξης του μεταναστευτικού, εγκρίνει το πρόγραμμα της Χάγης¹⁵ που καλύπτει την περίοδο 2004-2009. Το Ε.Σ. ενέκρινε το πενταετές πρόγραμμα της Χάγης για την εντατικοποίηση του στόχου της ενίσχυσης της Ε.Ε ως χώρου ελευθερίας ασφάλειας και δικαιοσύνης (Τσάμπου, 2012, σελ.26). Ανάμεσα στις προτεραιότητες που έθεσε το Ε.Σ. οι προτεραιότητες για το μεταναστευτικό ζήτημα συνοψίζονται όπως αναφέρει ο (Παπακωνσταντής, 2016, σελ. 301) στους εξής άξονες:

- Πολιτικές για την ισόρροπη αντιμετώπιση της μετανάστευσης.

Προωθείτε η συνεργασία με τις τρίτες χώρες στους τομείς επιστροφής και επανεισδοχής παράτυπων μεταναστών.

- Διαμόρφωση μίας ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ε.Ε.

Προωθούνται οι εντατικότερες προσπάθειες ελέγχου νόμιμων και παράνομων οδών διέλευσης μεταναστών. Προτείνεται επίσης η εισαγωγή βιομετρικών

¹⁴ Διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A52001DC0387>

¹⁵ Διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A116002>

δεικτών στις ταυτότητες και στα διαβατήρια ώστε να αυξηθεί το επίπεδο ασφαλείας των εγγράφων.

- Μεγιστοποίηση των θετικών συνεπειών της μετανάστευσης.

Στόχος αποτελεί η δημιουργία ενός πλαισίου από τα κράτη μέλη ώστε να υπάρχει κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση για τους νόμιμους μετανάστες και να αποφευχθεί η κοινωνική απομόνωση.

2.3.1.9 Η Συνθήκη της Λισαβόνας

Η Συνθήκη της Λισαβόνας¹⁶ υπογράφεται τον Δεκέμβριο του 2007 και τίθεται σε ισχύ 2 χρόνια μετά, την 1^η Δεκεμβρίου του 2009. Η συνθήκη είναι πολύ σημαντική για την μεταναστευτική πολιτική των μελών κρατών γιατί προσεγγίζει ολιστικά τα θέματα μετανάστευσης και το άσυλου και θέτει την υλοποίηση τους ως σημαντικότερο στόχο της Ε.Ε. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο άρθρο 79 «*Η Ένωση αναπτύσσει κοινή μεταναστευτική πολιτική, η οποία έχει ως στόχο να εξασφαλίζει, σε όλα τα στάδια, την αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, τη δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη καθώς και την πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων και την ενισχυμένη καταπολέμησή της*». Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γίνεται ισότιμο πλέον του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ώστε να συναποφασίζει ισότιμα και για θέματα ασύλου. Το Δ.Ε.Ε. επίσης αναβαθμίζεται καθώς αποκτά την αρμοδιότητα να εξετάζει τα προδικαστικά ερωτήματα των εθνικών δικαστηρίων (Κωστούλα, 2015, σελ 20-21). Τα σημαντικότερα ζητήματα που επιτεύχθηκαν για την μεταναστευτική πολιτική και το άσυλο είναι τα εξής: (Κωστούλα, 2015, σελ. 20-21)

- Ανάπτυξη πολιτικών για τον έλεγχο των συνόρων το άσυλο και την μετανάστευση.
- Οι πολιτικές αυτές πρέπει να διέπονται από την αρχή της αλληλεγγύης και του Δίκαιου καταμερισμού ευθυνών.
- Εισάγει κοινούς κανόνες για την απόδοση ασύλου στα κράτη μέλη.
- Καθορίζει τα δικαιώματα των νομίμων διαμενόντων μεταναστών στα κράτη μέλη.
- Εισάγει κοινή πολιτική για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, διαμονής και τον επαναπατρισμό των παρανομοούντων.
- Εγγυάται τις ελευθερίες και τα δικαιώματα από τον χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ε.Ε και ορίζει τις διατάξεις του νομικά δεσμευτικές για όλα τα κράτη μέλη.

¹⁶ Διαθέσιμη στο: www.europarl.europa.eu/atyourservice/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.2.3.html

- Δίνεται η δυνατότητα μεταξύ χωρών της Ε.Ε. για συμφωνίες με τρίτες χώρες για επαναπροωθήσεις.

2.3.1.10 Ευρωπαϊκό πρόγραμμα της Στοκχόλμης

Το 2009 στην Στοκχόλμη¹⁷ το Ε.Σ. ορίζει ρητά ότι προτεραιότητα για τα προσεχή έτη (2009-2014) είναι ο ευρωπαϊός πολίτης. Οι στόχοι που θέτονται είναι η διασφάλιση της ασφάλειας στον ευρωπαϊκό χώρο και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Όσον αφορά την μετανάστευση στόχος αποτελεί η δημιουργία μίας Ευρώπης που θα διακατέχεται από ευθύνη, αλληλεγγύη αλλά η εκπόρευση μίας ολιστικής και δυναμικής μεταναστευτικής πολιτικής.

Στο πρόγραμμα θέτετε ως στόχος προς την νόμιμη μετανάστευση ότι πρέπει να δοθεί άμεση προτεραιότητα σε πολιτικές ένταξης που μπορούν να οδηγήσουν στην οικονομική ανάπτυξη των χωρών της Ε.Ε. Στον τομέα της παράνομης μετανάστευσης σημαντικός στόχος αποτελεί μία βιώσιμη πολιτική επιστροφής των παράνομων μεταναστών καθώς και η συνέχιση της αντιμετώπισης με οποιοδήποτε δυνατό μέσο η καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης (Παπακωνσταντής, 2016, σελ. 299-305).

Η υλοποίηση του μεταναστευτικού προγράμματος εδράζεται σε 7 άξονες μέγιστης σημασίας όπως αναφέρει ο Παπακωνσταντής (2016, σελ. 306).

- *«Ενοποίηση, ανάπτυξη και εφαρμογή της παγκόσμιας προσέγγισης για την μετανάστευση.*
- *Διασύνδεση της μετανάστευσης με την ανάπτυξη.*
- *Υλοποίηση μίας πολιτικής εναρμονισμένης με τις ανάγκες των εθνικών αγορών εργασίας.*
- *Εξασφάλιση της δίκαιης μεταχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών.*
- *Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης.*
- *Αποτελεσματικές πολιτικές για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης.*
- *Ιδιαίτερη πρόνοια για τους ασυνόδευτους ανηλίκους».*

2.3.1.11 Κανονισμός Δουβλίνου Ι

Η Συνθήκη του Δουβλίνου¹⁸ υπογράφηκε στο Δουβλίνο στις 15/6/1990 και άρχισε να εφαρμόζεται από τις 1/9/1997, θέτοντας τις βάσεις για ένα Κοινό Ευρωπαϊκό

¹⁷ Διαθέσιμο στο : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0034>

¹⁸ Διαθέσιμη: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133153>
 . Ίσχυσε αρχικά μεταξύ 12 συμβαλλομένων κρατών: (Βελγίου, Δανίας Γαλλίας, Γερμανίας, Ελλάδας, Πορτογαλίας, Ιταλίας, Ισπανίας, Λουξεμβούργου, Ολλανδίας Ιρλανδίας και Ηνωμένου Βασιλείου)

Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ). Η Συνθήκη έθετε σαν βάση ότι όλα τα κράτη μέλη θεωρούνταν ασφαλείς χώρες και έτσι η διαφορετική απόφαση από την προσωπική επιθυμία για συγκεκριμένη χώρα ασύλου των αιτούντων σε καμία δεν θα συνιστούσε παραβίαση των δικαιωμάτων τους (Μπάιρα, 2015,σελ. 12). Η συνθήκη είχε ως στόχο να ρυθμίσει το ζήτημα των προσφύγων στα σύνορα του χώρου Σένγκεν καθώς το πρόβλημα που τα κράτη ήθελαν να αντιμετωπίσουν ήταν ότι σε έναν χώρο που τα σύνορα θα ήταν ελεύθερα θα μπορούσε να υπάρξει μεγάλη αύξηση προσφυγικών ροών από χώρα σε χώρα με πολλαπλές αιτήσεις ασύλου που ουσιαστικά θα δημιουργούσε ένα black out σε όλη την διαδικασία. (Τσιρώνη, 2017, σελ. 39).

Η συνθήκη καθιερώνει σημαντικά πρότυπα όπως: α) ότι ένα και μόνο κράτος έχει την υποχρέωση να εξετάζει την αίτηση ασύλου που έχει υποβληθεί από υπήκοο κράτους εκτός της ένωσης, β) εάν κάποιο κράτος έχει δώσει την ιδιότητα του πρόσφυγα σε μέλος οικογένειας του αιτούντα ασύλου αυτό είναι υποχρεωμένο να εξετάσει την αίτηση του, γ) ένα κράτος μέλος έχει ευθύνη για την εξέταση του αιτήματος αν υπάρχει σε ισχύ άδεια διαμονής ή visa από αυτό, δ) επίσης προβλέπεται η δυνατότητα από τα κράτη μέλη να στείλουν τον αιτούντα άσυλο σε τρίτη χώρα αρκεί να μην παραβιάζεται η συνθήκη της Γενεύης (Μπάιρα, 2015, σελ. 11-12).

2.3.1.12 Κανονισμός Δουβλίνου II

Στις 18 Φεβρουαρίου 2003 το Συμβούλιο της Ε.Ε με την οδηγία 343/2003 θέσπισε το Δουβλίνο II,¹⁹ καθώς ο προηγούμενος κανονισμός είχε αρκετές ανεπάρκειες. Στον κανονισμό αναλύονται τα κριτήρια που προσδιορίζουν ποιο κράτος μέλος της Ε.Ε. είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου από υπήκοο τρίτων χωρών. Με τον κανονισμό δημιουργείτε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο ώστε να προσδιορίζεται το συντομότερο δυνατόν το κράτος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση μίας αίτησης αλλά και να υπάρχουν χρονικές δικλίδες ώστε να επιταχυνθεί η διαδικασία (Τσιρώνη, 2017,σελ. 40). Στον νέο κανονισμό εισάγονται και 2 ρήτρες²⁰ **α) η ανθρωπιστική ρήτρα** και **β) η ρήτρα κυριαρχίας** (Αντωνίου & Παπαϊωάννου, 2016. Σελ.8-9).

2.3.1.13 Κανονισμός Δουβλίνου III

Το Δουβλίνο III²¹ τίθεται σε ισχύ με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 604/2013 του Ε.Σ. με σκοπό να ακολουθήσει τις γενικότερες εξελίξεις που υπάρχουν στο μεταναστευτικό φαινόμενο. Ο στόχος που τίθεται μέσω του κανονισμού είναι η ενδυνάμωση των διαδικασιών ασύλου στον Ευρωπαϊκό χώρο και η αυξημένη προστασία των αιτούντων άσυλο (Μπάιρα, 2015, σελ. 14). Τα σημαντικότερα σημεία του κανονισμού είναι τα εξής:

¹⁹ Διαθέσιμος: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133153>

²⁰ Οι ρήτρες έδιναν την δυνατότητα σε ένα κράτος μέλος αν το επιθυμούσε να εξετάσει μία αίτηση ασύλου ακόμα και αν δεν ήταν υποχρεωμένο από την συνθήκη.

²¹ Ευρωπαϊκή Ένωση. Δουβλίνο III. Διαθέσιμο: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A23010503_1

- Διεύρυνση της έννοιας της οικογένειας για τα άτομα που χρήζουν διεθνή προστασία (άρθρο 16).
- Παροχή ενημέρωσης σε γλώσσα που κατανοούν για τις διαδικασίες του ασύλου που ισχύουν στην Ευρώπη (άρθρο 4).
- Παρέχεται δωρεάν νομική συνδρομή στους αιτούντες άσυλο (άρθρο 27).
- Καθορισμός συγκεκριμένων χρονικών ορίων για τις διαδικασίες ασύλου του κανονισμού (άρθρο 29).
- Δίνεται δικαίωμα προσφυγής κατά απόφασης μεταφοράς ευθύνης εξέτασης ασύλου σε άλλο κράτος από αυτό που επιθυμεί ο αιτών και αναστέλλεται η διαδικασία μέχρι να τελεσιδικίες η προσφυγή (άρθρο 27).
- Λειτουργία μηχανισμού διαχείρισης πιέσεων ενός κράτους μέλους από πολλές αιτήσεις ασύλου (άρθρο 33).
- Κατοχύρωση προσωπικής συνέντευξης ώστε να αιτιολογηθεί η μεταφορά του αιτούντα σε κράτος μέλος (άρθρο 5).
- Ενισχύεται το πλαίσιο προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων (άρθρο 6).

2.4 Οργανισμοί για την Μετανάστευση

2.4.1 EASO

Η Ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης για το άσυλο αποτελεί οργανισμό της Ε.Ε. και ιδρύθηκε με τον κανονισμό 439/2010 του Ε.Κ. Σκοπός της EASO²² να συμβάλει στην ανάπτυξη της εφαρμογής του ενιαίου συστήματος ασύλου μέσω της συνεργασία και τον συντονισμό των κρατών. Η υπηρεσία παρέχει πρακτική και τεχνική βοήθεια στα κράτη μέλη με παροχή ανθρώπινου δυναμικού, ειδικούς επί των θεμάτων ασύλου και υλικοτεχνική υποδομή (Νοτοπούλου, 2016, σελ. 58).

2.4.2 EURODAC

²²Ε.Α.Σ.Ο. Διαθέσιμο: <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/public/BZ0213822ELC3.pdf>

Το σύστημα Eurodac²³ ιδρύθηκε με τον Ε.Κ. 2725/2000 και αποτελεί μία βάση δακτυλοσκοπικών δεδομένων και άλλων βιομετρικών στοιχείων. Σκοπός του συστήματος είναι η καταγραφή, ο έλεγχος, και η ταυτοποίηση μέσω της συνεργασίας των κρατών μελών για το εάν ένας υπήκοος τρίτης χώρας έχει αιτηθεί άσυλο και σε άλλες χώρες της Ε.Ε. και εάν έχει εισέλθει παράνομα στο ευρωπαϊκό έδαφος (Κωστούλα, 2015. σελ. 29).

2.4.3 EUROPOL

Η Ευρωπαϊκή αστυνομία²⁴ ιδρύθηκε το 1999 με έδρα την Χάγη με σκοπό την δημιουργία μίας ασφαλέστερης Ευρώπης. Ο οργανισμός συνεργάζεται στενά με τις αρχές των κρατών μελών για την καταπολέμηση του διεθνούς εγκλήματος. Στον μεταναστευτικό τομέα προσπαθεί να καταπολεμήσει τα παράνομα δίκτυα διακίνησης μεταναστών καθώς και θυμάτων trafficking.

2.4.4 EUROSUR

Για την καλύτερη επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων των Ευρωπαϊκών κρατών θεσπίστηκε με τον κανονισμό 1052/2013/ΕΕ η λειτουργία του ηλεκτρονικού συστήματος επιτήρησης των εξωτερικών συνόρων EUROSUR.²⁵ Μέσω του συστήματος επεξεργασίας πληροφοριών δίνεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη να έχουν εικόνα για το τι συμβαίνει στα εξωτερικά τους σύνορα και να αντιδρούν αναλόγως (Μυστακίδου, 2012, σελ. 71).

2.4.5 Frontex

Η Frontex²⁶ (οργανισμός ευρωπαϊκής συνοριοφυλακής και ακτοφυλακής) ιδρύθηκε με τον κανονισμό 2007/2004/ΕΚ με έδρα την Βαρσοβία σε μία προσπάθεια των κρατών μελών να θωρακίσουν και να προστατεύσουν τα εξωτερικά τους σύνορα. Η Frontex αναλαμβάνει έναν διττό ρόλο α) να διευκολύνει την εφαρμογή των μέτρων της Ε.Ε με συνεχές δράσεις για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης στα εξωτερικά σύνορά της και β) προκρίνει την συνεργασία μεταξύ των χωρών για την ασφάλεια των εξωτερικών τους συνόρων (Παπακωνσταντής, 2016, σελ. 71). Ο οργανισμός είναι εφοδιασμένος με ειδικευμένο προσωπικό και έχει συντονιστικό και επικουρικό ρόλο.

²³ EURODAC. Διαθέσιμο: <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133081>

²⁴ EUROPOL Διαθέσιμο: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/europol_el

²⁵ EUROSUR. Διαθέσιμο: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/eurosur_en

²⁶ FRONTEX Διαθέσιμο: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_el

2.5 Χρηματοδότηση της Μεταναστευτικής πολιτικής

Η Ε.Ε. στηρίζει συνεχώς με οικονομικούς πόρους τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση της παράνομης και νόμιμης μετανάστευσης, θέματα ασύλου ένταξης και εσωτερικής ασφάλειας(Παράρτημα Ι πίνακας 3). Για τον σκοπό αυτό το 2014 ιδρύθηκαν 2 νέα ταμεία συνενώνοντας την λειτουργία παλαιότερων ταμείων που είχαν μεταναστευτικό προσανατολισμό.

2.5.1 Ταμείο Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης

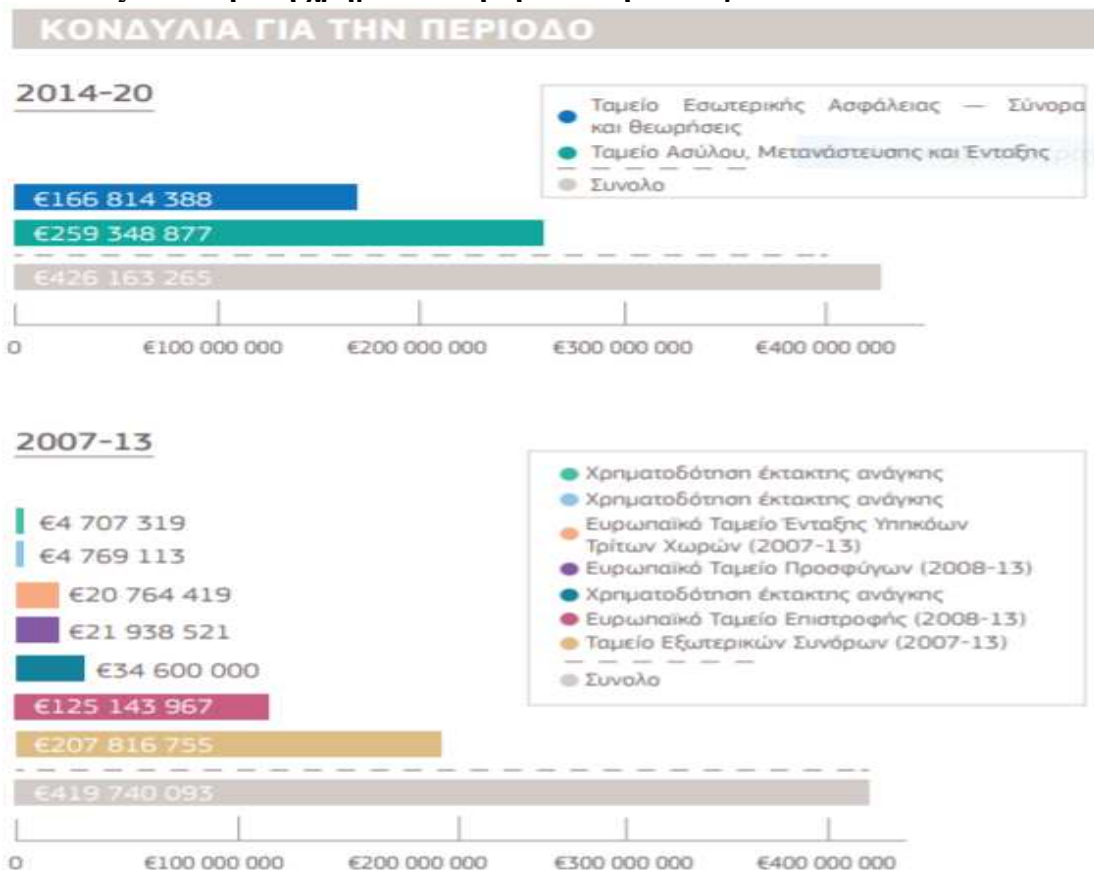
Η Ε.Ε με τον κανονισμό 516/2014 ιδρύει το ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης που έχει σαν σκοπό την οικονομική στήριξη των κρατών μελών για την στήριξη μίας ορθής κοινής μεταναστευτικής πολιτικής με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι σημαντικότερες δράσεις του ταμείου αφορούν α) την ανάπτυξη ενός ενιαίου συστήματος ασύλου, β) την οικονομική στήριξη της νόμιμης μετανάστευσης στα κράτη μέλη, γ) την βοήθεια ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών δ) την ανάπτυξη στρατηγικών για ασφαλές επιστροφές ε) την οικονομική βοήθεια σε κράτη που δέχονται μεγάλες πιέσεις καταμερίζοντας έτσι τις ευθύνες σε όλα τα μέλη κράτη (Παπακωνσταντής, 2017, σελ. 468).

2.5.2 Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας

Το ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας ιδρύθηκε το 2014 με τον κανονισμό 515/2014 με σκοπό την χρηματοδότηση κρατών μελών για την ανάπτυξη δράσεων που βελτιώνουν την ασφάλεια στον χώρο της Ε.Ε. Βασικοί στόχοι του ταμείου αποτελούν α) η ανάπτυξη μίας κοινής διαδικασίας θεωρήσεων που θα διευκολύνει τις νόμιμες μετακινήσεις, β) η διασφάλιση ίσης αντιμετώπισης των υπηκόων τρίτων χωρών, γ) η αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και δ) η προώθηση ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ κρατών και του οργανισμού Frontex για τον ολοκληρωμένο έλεγχο των συνόρων (Παπακωνσταντής, 2016, σελ. 470).

Πίνακας 1. Ελληνική χρηματοδότηση από την Ε.Ε. για το Μεταναστευτικό

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Κεφάλαιο 3^ο: Το Μεταναστευτικό φαινόμενο στην Ελλάδα

Η Ελλάδα υπήρξε παραδοσιακά μία χώρα αποστολής μεταναστών στην συντριπτική τους πλειοψηφία για οικονομικούς λόγους. Παράλληλα με αυτές τις εκροές η Ελλάδα υπήρξε και χώρα προσέλκυσης μεταναστών αλλά ο αριθμός τους ιστορικά ήταν αμελητέος και τις περισσότερες φορές ήταν μέσω διακρατικών συμφωνιών. Τα πρώτα μεγάλα προβλήματα εμφανίστηκαν για την Ελλάδα το τέλος της δεκαετίας του 1990 με την κατάρρευση των πρώην σοσιαλιστικών χωρών της Ανατολικής Ευρώπης φέρνοντας έτσι στα σύνορα της έναν τεράστιο αριθμό μεταναστών για τα μέχρι τότε δεδομένα (Πέππα, 2015). Τα τελευταία 4 χρόνια το μεταναστευτικό φαινόμενο λόγω των συνεχών πολέμων ειδικά στην μέση ανατολή έχει πάρει παγκοσμίως πολύ μεγάλες διαστάσεις. Η Ελλάδα πλέον βρίσκεται αντιμέτωπη με μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της σύγχρονης ιστορίας της με το να καταφέρει να ανταποκριθεί στην ορθή διαχείριση αυτών των μαζικών εισροών στο έδαφος της με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα αυτών των ανθρώπων.

3.1 Η Ελλάδα ως χώρα αποστολής μεταναστών Ιστορική αναδρομή

Περίοδος 1890-1925

Η Ελλάδα όπως αναφέρθηκε μέχρι και σχεδόν στα τέλη του 20^ο αιώνα υπήρξε καθαρά χώρα αποστολής μεταναστών. Τα πρώτα μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα από την Ελλάδα εμφανίζονται τέλος του 19^ο και αρχές του 20^ο αιώνα όταν χιλιάδες έλληνες περίπου 420.000 την περίοδο 1890-1925 μεταναστεύουν προς την βόρεια Αμερική για οικονομικούς κυρίως λόγους. (Αμίτσης Γ, & Λαζαρίδης Γ, 2001, σελ. 26). Κύριος λόγος που ωθεί στην μετανάστευση ήταν η λεγόμενη “κρίση της σταφίδας” αλλά και γενικά η απαξίωση του αγροτικού τομέα που είχε σαν επακόλουθο να επηρεάζει δυσμενώς ένα πολύ μεγάλο κομμάτι του αγροτικού πληθυσμού.

Περίοδος 1930-1950

Την περίοδο αυτή οι μεταναστευτικές ροές από την Ελλάδα ήταν ελάχιστες κυρίως λόγω του Β Παγκοσμίου πολέμου αλλά και από τις πολιτικές που είχαν αρχίσει να θεσπίζονται για τον περιορισμό της μετανάστευσης σε χώρες που εκείνη την περίοδο αποτελούσαν επιλογή πρώτης προτεραιότητας όπως η Αμερική και ο Καναδάς (Κυριακίδου & Παπαδοπούλου, 2009, σελ. 11).

Περίοδος 1955-1959

Η περίοδος διακρίνεται για την μετανάστευση αρκετών χιλιάδων Ελλήνων προς το εξωτερικό, περίπου 100.000, όχι μόνο για οικονομικούς λόγους, παρόλο που αυτήν την περίοδο η οικονομία της χώρας είναι σε τραγικό επίπεδο, αλλά και για πολιτικούς λόγους αφού είναι η περίοδος που έχει λήξει ο εμφύλιος πόλεμος και υπάρχει στην χώρα ένα έντονο αντικομμουνιστικό κλίμα που δυσχεραίνει τους αντιφρονούντες. Μεγάλο μέρος του πληθυσμού μετακινήθηκε προς τις γειτονικές χώρες του Ανατολικού μπλοκ και ένα μικρότερο προς την Αμερικανική ήπειρο (Κυριακίδου & Παπαδοπούλου, 2009, σελ. 11).

Περίοδος 1960 – Τέλη δεκαετίας 1970

Την περίοδο αυτή στην Ελλάδα το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού βιώνει μία κοινωνική και οικονομική ανέχεια. Η κατάσταση αυτή στην Ελλάδα σε συνδυασμό με την πολύ μεγάλη ζήτηση των κεντρικών Ευρωπαϊκών χωρών, κυρίως στην Γερμανία, για φθηνά εργατικά χέρια λόγω της αλματώδους βιομηχανικής ανάπτυξης που είχαν, αποτέλεσε το βασικό κίνητρο για χιλιάδες έλληνες μετανάστες. Σημαντικό ρόλο έπαιξε και η διακρατική συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας το 1960

«περί απασχόλησης Ελλήνων εργατών στην Γερμανία» που έδωσε το παραπάνω κίνητρο της σίγουρης εργασίας και ευνοϊκότερων συνθηκών διαβίωσης. Την περίοδο αυτή ένα τεράστιο μεταναστευτικό ρεύμα περίπου 700 χιλ. Έλληνες μετανάστες στρέφεται προς την Βόρεια Ευρώπη, κυρίως την Γερμανία αλλά και ένα μικρότερο ποσοστό προς Αμερική «135 χιλ.», Καναδά «100 χιλ.» και Αυστραλία «160 χιλ.» (Βεντούρα, 1999).

Γράφημα 1. Έλληνες Μετανάστες τον 20^ο αιώνα

Πηγή: <http://e-book.ddounas.com/joomla/chapter-eleven>

Περίοδος 1980-2008

Πρόκειται για μία περίοδο όπου η Ελληνική οικονομία αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς και το φαινόμενο της μετανάστευσης προς χώρες του εξωτερικού έχει ατονήσει καθώς η οικονομική ανάπτυξη στην χώρα έχει δημιουργήσει όλες τις απαιτούμενες συνθήκες προκειμένου να υπάρχουν ακόμα και πλεονάζουσες θέσεις εργασίας.

Περίοδος 2009-Σήμερα

Είναι η περίοδος που λόγω της οικονομικής κρίσης που χτύπησε την Ελλάδα και μετά από 3 μνημόνια, πολύ αυστηρή λιτότητα στα δημοσιονομικά, χιλιάδες χαμένες θέσεις εργασίας, και σχεδόν κάθε χρόνο μειώσεις σε μισθούς και αύξηση φορολογίας, δημιουργήθηκε ένα από τα μεγαλύτερα μεταναστευτικά ρεύματα φυγής στην μεταπολεμική Ελλάδα. Χαρακτηριστικό του κύματος φυγής αυτής της περιόδου είναι ότι πρόκειται για σημαντικού ανθρώπινου κεφαλαίου καθώς η συντριπτική τους πλειοψηφία είναι ανώτατου μορφωτικού επιπέδου με μεγάλη εξειδίκευση και νεαροί σε ηλικία. Από το 2009 έως σήμερα έχουν μεταναστεύσει περίπου 500.000 άτομα (Το ΒΗΜΑ, 2017) καθώς δεν μπορούσαν να απορροφηθούν από την Ελληνική οικονομία λόγω της κρίσης.

3.2 Η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής μεταναστών - Ιστορική αναδρομή

Η Ελλάδα υπήρξε μία χώρα που στο μεγαλύτερο διάστημα του 20^ο αιώνα παρουσίαζε μικρή οικονομική ανάπτυξη και για αυτό τον λόγο κυρίως καταγράφεται σαν μία χώρα που είναι κυρίως εξαγωγική σε οικονομικούς μετανάστες προς τον ευρωπαϊκό χώρο, την Αμερική και άλλες υπερπόντιες χώρες (Καλοφωλιάς, 2011.σελ.33).

1922-1923 Μικρασιατική καταστροφή & ανταλλαγή πληθυσμών

Στην Ελλάδα το πρώτο και αξιόλογο προσφυγικό ρεύμα καταγράφεται την περίοδο της μικρασιατικής καταστροφής όπου μετά από συμφωνία της τότε Ελληνικής κυβέρνησης με τη τουρκική κυβέρνηση υπογράφεται το 1923 η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών (Παπαπάνου, 2016, σελ 19). Το χαρακτηριστικό αυτής της μετακίνησης είναι ότι πραγματοποιήθηκε με μοναδικό κριτήριο το θρήσκευμα ανάμεσα σε έλληνες ορθόδοξους και τούρκους μουσουλμάνους κάτι που ήταν πρωτοφανές για την παγκόσμια μεταναστευτική ιστορία. Την περίοδο εκείνη μετανάστευσαν περίπου 1.300.000 έλληνες ορθόδοξοι προς την Ελλάδα και περίπου 600.000 μουσουλμάνοι προς την Τουρκία.

1970-1980

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, η Ελλάδα όχι μόνο εξάγει, αλλά και εισάγει εργατικό δυναμικό (Μουσούρου, 2003, σελ. 36). Η αλλαγή αυτή ήταν συνέπεια της παλιννόστησης, δηλαδή των Ελλήνων μεταναστών που επέστρεφαν στην Ελλάδα, ιδιαίτερα από τη Γερμανία (Καβουνίδης, 2002, σελ. 19). Την εποχή εκείνη εισήλθαν στη χώρα μετανάστες από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, από την Ασία, κυρίως Πακιστανοί και Φιλιππινέζοι και Αιγύπτιοι από την Αφρική (Μπότσαρη, 2006. σελ. 4).

Τέλη δεκαετίας 1980

Είναι η περίοδος όπου η Ελλάδα πλέον μετατρέπεται σε χώρα υποδοχής μεταναστών (Καβουνίδη 2004 σελ.4). Το πρώτο μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα που δέχεται η Ελλάδα είναι από την γειτονική Αλβανία κυρίως, την Βουλγαρία και την Πολωνία. Η κατάρρευση των πρώην σοσιαλιστικών κρατών, η κατάρρευση της Σοβιετικής ένωσης και των δορυφόρων κρατών της καθώς και οι γενικές εξελίξεις στα σοσιαλιστικά καθεστώτα της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης έδωσαν ώθηση στο μεταναστευτικό φαινόμενο προς την χώρα μας (Κυριακίδου, & Παπαδοπούλου, 2009, σελ. 23). Σύμφωνα με στοιχεία το 1991 κατοικούσαν στην Ελλάδα νόμιμα περίπου 166 χιλ. αλλοδαποί ενώ με την απογραφή του 2011 ο αριθμός εκτινάχθηκε σχεδόν στο 1 εκατομμύριο.

Πίνακας 2. Αλλοδαποί και γηγενείς στην Ελλάδα κατά τα έτη (1951-2011).

	1951	1961	1971	1981	1991	2001	2011
	Απόλυτοι αριθμοί						
Σύνολο	8.388.553	8.768.641	8.768.372	9.739.589	10.259.900	10.934.097	10.816.286
Γηγενείς	8.357.982	8.711.141	8.675.412	9.558.994	10.092.624	10.171.906	9.904.286
Αλλοδαποί	30.571	57.500	92.960	180.595	167.276	762.191	912.000
	Ποσοστά ως προ το συνολικό πληθυσμό (%)						
Σύνολο	100	100	100	100	100	100	100
Γηγενείς	99,6	99,3	98,9	98,1	98,4	93,0	91,6
Αλλοδαποί	0,4	0,7	1,1	1,9	1,6	7,0	8,4

Πηγή: Αποτελέσματα Απογραφών. ΕΣΥΕ, Στατιστική Επετηρίδα

2014- Σήμερα

Τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα την περίοδο από το 2014 έως σήμερα η κατάσταση του μεταναστευτικού φαινομένου έχει πάρει πολύ μεγάλες διαστάσεις. Ο πόλεμος στην Συρία κυρίως, καθώς και γενικά η τεταμένη κατάσταση στην Μέση Ανατολή δημιούργησε ένα μαζικό μεταναστευτικό ρεύμα κυρίως από την Τουρκία προς την Ελλάδα σαν πρώτο σταθμό διέλευσης με απώτερο σκοπό την εγκατάσταση στα Βόρεια Ευρωπαϊκά κράτη. Οι αριθμοί των μεταναστών και των προσφύγων που φθάνουν καθημερινά στο Ελληνικό έδαφος είναι τεράστιοι.

Πίνακας 3. Αφίξεις Μεταναστών και Προσφύγων στην Ελλάδα τα έτη (2014-2017)

ΑΦΙΞΕΙΣ	ΕΤΟΣ
2014	41.038
2015	856.723
2016	173.450
2017	29.718

Πηγή: UNCCHR Στατιστικά στοιχεία για την μετανάστευση στην Μεσόγειο.

3.3 Αίτια μετανάστευσης προς τον Ελληνικό χώρο

Γεωμορφολογικά αίτια

Η Ελλάδα έχει έκταση χερσαίων συνόρων περίπου 1200 χιλιόμετρα και περίπου 15.000 χιλιόμετρα θαλάσσιων συνόρων πράγμα που δημιουργεί μία φυσική αδυναμία στο να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο φύλαξης καθιστώντας έτσι την παράνομη είσοδο αρκετά πιο εύκολη σε σχέση με άλλα κράτη της Ε.Ε. (Λαμπρινάκης, Μ, 2017, σελ. 16).

Γεωπολιτική θέση

Η Ελλάδα αποτελεί με την γεωπολιτική της θέση σταυροδρόμι 3 ηπείρων, μεταξύ Ευρώπης και των ηπείρων της Αφρικής και της Ασίας από όπου παραδοσιακά ξεκινούν μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα μεταναστών και προσφύγων προς τον ευρωπαϊκό χώρο (Ψαράκη & Χατζηδάκη, 2014, σελ. 44-45).

Μέλος Ε.Ε.

Η Ελλάδα αποτελώντας μέλος της Ε.Ε. με δημοκρατικό πολίτευμα και ταυτόχρονα γνωστή για την ελλιπή μεταναστευτική της πολιτική ειδικά απέναντι στην παράνομη μετανάστευση προτιμάται για την πρώτη είσοδο σε σχέση με τις βόρειες χώρες που έχουν πολύ καλύτερο σύστημα αντιμετώπισης της παράνομης μετανάστευσης (Ψαράκη & Χατζηδάκη, 2014, σελ. 44-45).

Παραοικονομία

Η Ελλάδα γνωστή για την παραοικονομία της στον τομέα της εργασίας προσέλκυσε πολλούς παράτυπους αλλοδαπούς σε κλάδους όπως η γεωργία, οι κατασκευές και σε πολλές μικρού τύπου επιχειρήσεις που είναι δύσκολα ελέγξιμες από το κράτος (Ψαράκη & Χατζηδάκη, 2014, σελ. 44-45).

3.3.1 Συνέπειες μετανάστευσης

Η μετανάστευση στην Ελλάδα προκαλεί κοινωνικές οικονομικές και δημογραφικές επιπτώσεις, το παράδοξο είναι ότι σε πολλές περιπτώσεις οι θετικές επιπτώσεις μπορούν παράλληλα να είναι και αρνητικές.

Οικονομικές επιπτώσεις

Θετικές

- Οι μετανάστες και δη οι παράνομοι αποτελούν για την οικονομία μίας χώρας φθηνό ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό που μπορεί να αποδώσει γενικότερα θετικά αποτελέσματα στην οικονομία όπως: μείωση κόστους παραγωγής στον σε όλους τους οικονομικούς τομείς , μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών και μείωση του πληθωρισμού λόγω μείωσης του εργατικού κόστους (Ηλιάδης & Λένης, 2012).
- Αύξηση του Α.Ε.Π. και της συνολικής αύξησης της συνολικής κατανάλωσης της χώρας λόγω αύξησης της προσφοράς εργασίας και της αύξησης του των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών (Λιανός, 2003).
- Όσον αφορά τους νόμιμους και ενταγμένους μετανάστες, υπάρχει ενίσχυση και ισχυροποίηση του φορολογικού και ασφαλιστικού τομέα από τις υποχρεωτικές καταβαλλόμενες εισφορές (Πουλοπούλου, 2007).
- Προσφορά εργασίας από τους μετανάστες σε τομείς που αδιαφορούν πολλοί έλληνες όπως σαν οικιακοί βοηθοί και στην παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες (Πουλοπούλου, 2007).

Αρνητικές

- Μία πολύ σοβαρή επίπτωση στην ελληνική οικονομία από την απασχόληση μεταναστών είναι ότι σε περίπτωση που η απασχόληση αφορά παράτυπους μετανάστες όπως βέβαια και ανασφάλιστους ημεδαπούς, υπάρχει πολύ μεγάλη διαφυγή εισφορών στον ασφαλιστικό και φορολογικό κλάδο με αποτέλεσμα να παρατηρούνται μεγάλα δημοσιονομικά κενά (Ηλιάδης & Λένης, 2012).
- Επίσης υπάρχει μεγάλη διαφυγή από την Ελληνική οικονομία χρηματικών κεφαλαίων λόγω το ότι μεταφέρονται μεγάλα χρηματικά ποσά σαν εμβάσματα κάθε χρόνο που αποστέλλονται από τους μετανάστες στις οικογένειες τους που βρίσκονται ακόμα στις πατρίδες τους.
- Σε συγκεκριμένους κλάδους όπως για παράδειγμα στον αγροτικό κλάδο η χρησιμοποίηση μεταναστών κυρίως παράτυπων, λόγω φθηνής εργασίας έχει αποτρέψει αυτούς τους κλάδους να εκσυγχρονιστούν και να παράγουν ανταγωνιστικά προϊόντα και υπηρεσίες. (Ηλιάδης & Λένης, 2012).

Κοινωνικές επιπτώσεις

Θετικές

Θετική επίπτωση θεωρείτε η μείωση του δημογραφικού προβλήματος της χώρας. Σύμφωνα με έρευνες υπάρχει μεγάλη δημογραφική κρίση στην Ελλάδα λόγω υπογεννητικότητας που υπάρχει από το 1980²⁷. Η φυσική φθορά του ελληνικού πληθυσμού παρατηρείται κάθε χρόνο καθώς οι γεννήσεις που θα αναπληρώσουν φυσικά τον πληθυσμό συνεχώς μειώνονται. Επίσης ένας σημαντικός λόγος μείωσης του ελληνικού πληθυσμού, είναι ότι από την αρχή της οικονομικής κρίσης το 2008 περίπου 500.000 Έλληνες σε πολύ μεγάλο ποσοστό νέοι σε ηλικία έχουν μεταναστεύσει στο εξωτερικό.

Αρνητικές

Η Ελλάδα έως της αρχής της δεκαετίας του 90' υπήρξε μία χώρα που το συντριπτικό ποσοστό του πληθυσμού 98,3% αποτελούταν από έλληνες και μόνο το 1,7% αποτελούταν από αλλοδαπούς (Τραγάκης, Μπάκαβος & Ντούνας, 2015). Επίσης δεν πρέπει να παραβλέπουμε ότι η ελληνική κοινωνία είναι δομημένη με συγκεκριμένα θρησκευτικά κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά. Όταν λοιπόν άρχισαν να φτάνουν τα πρώτα μεγάλα κύματα κυρίως οικονομικών μεταναστών την δεκαετία του 90' με προοπτική την μόνιμη εγκατάσταση η ελληνική κοινωνία στο σύνολο της ήρθε αντιμέτωπη με μεγάλο αριθμό ατόμων με εντελώς διαφορετική κουλτούρα και χαρακτηριστικά, με αποτέλεσμα να θεωρηθούν απειλή από το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού για την ομοιογένεια του κράτους και να επικρατήσουν ξеноφοβικές και ρατσιστικές τάσεις (Χονδρογιαννόγλου, 2011).

Δημογραφικές επιπτώσεις

Η Ελλάδα από το 1980 παρουσιάζει μία αρνητική δημογραφική εξέλιξη όσον αφορά τον ελληνικό πληθυσμό. Τους βασικούς λόγους που έχει επέλθει αυτή η δημογραφική εξέλιξη αποτελούν η συνεχιζόμενη υπογεννητικότητα του ελληνικού πληθυσμού και το αυξημένο πλέον προσδόκιμο ζωής, με συνέπεια σύμφωνα με προβλέψεις

²⁷ Διαθέσιμο: <http://www.xronos.gr/arhtra/dimografia-kai-metanasteysi-allazoynti-fysiognomia-tis-elladas>

την δραματική μείωση του έως το 2050²⁸. Το μεταναστευτικό φαινόμενο που άρχισε να αποτελεί σοβαρό ζήτημα για την Ελλάδα από τις αρχές της δεκαετίας του 90' έχει επηρεάζει σε πολύ μεγάλο βαθμό το δημογραφικό της χώρας. Η θετική επίπτωση της μετανάστευσης στο δημογραφικό πρόβλημα της χώρας είναι η δημογραφική ανανέωση του πληθυσμού. Χαρακτηριστικά στην απογραφή μόνιμου πληθυσμού, το 1991, οι ελληνικής υπηκοότητας κάτοικοι της Ελλάδας ήταν περίπου 10,1 εκατομμύρια και οι αλλοδαποί 167 χιλιάδες, το 2001 οι ελληνικής υπηκοότητας κάτοικοι ήταν 10,2 εκατομμύρια με 760 χιλιάδες αλλοδαπούς αντίστοιχα. Στην τελευταία επίσημη απογραφή του 2011, οι ελληνικής υπηκοότητας κάτοικοι είχαν μειωθεί στα 9,9 εκατομμύρια και οι αλλοδαποί έφταναν τους 912 χιλιάδες. Το αρνητικό στοιχείο της μετανάστευσης είναι ότι ουσιαστικά αρχίζει και υπάρχει μία έντονη αντικατάσταση του ελληνικού πληθυσμού με αποτέλεσμα και της αλλοίωσης της φυσιογνωμίας του ελληνικού κράτους από μετανάστες και πρόσφυγες που εγκαθίστανται και αποτελούν, κατά συντριπτικό ποσοστό, πληθυσμούς με εντελώς διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά από τον ελληνικό λαό (New economy, 2018).

Βάζοντας στην εξίσωση την συνεχή μεταναστευτική εκροή νέων ελλήνων προς χώρες του εξωτερικού λόγω της οικονομικής κρίσης διαφαίνεται ότι αν δεν υπάρξει ένας στρατηγικός σχεδιασμός σε λίγες δεκαετίες θα έχει αλλάξει η φυσιογνωμία της χώρας.

3.4 Η Ελληνική μεταναστευτική πολιτική

Η Ελλάδα όπως αναφέρθηκε μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του 80' καταγράφεται σαν μία χώρα που είναι κυρίως εξαγωγική σε μετανάστες προς τον Ευρωπαϊκό χώρο και σε υπερπόντιες χώρες. (Καλοφωλιάς, 2014). Η Ελλάδα άρχισε να μετατρέπεται σε χώρα υποδοχής μεταναστών στο τέλος της δεκαετίας του 80' λόγω των διάφορων γεωπολιτικών αλλαγών που συντελέστηκαν στην Ανατολική Ευρώπη αρχικά και συνεχίστηκαν αργότερα κυρίως σε χώρες της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής. Η Ελλάδα μην έχοντας σχετική εμπειρία στην διαχείριση τόσο μεγάλου όγκου μεταναστευτικών εισροών, βρέθηκε ουσιαστικά με ένα απαξιωμένο πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής που σε καμία περίπτωση δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει ορθολογικά κυρίως το πρώτο μεγάλο μεταναστευτικό κύμα την δεκαετία του 90' αλλά και τα επόμενα που ακολούθησαν.

²⁸ είναι χαρακτηριστικό ότι το 2015 ο νόμιμος πληθυσμός της Ελλάδας ήταν με βάση στοιχεία του ΟΗΕ ήδη ο 6ος πιο γηρασμένος στον κόσμο, ενώ σύμφωνα με τις δημογραφικές προβολές της Eurostat αναμένεται ότι έως το 2050 δεν θα ξεπερνά τα εννέα (9) εκατομμύρια, εκ των οποίων τα τρία (3) θα είναι άνω των 65 ετών! Πηγή: <https://new-economy.gr/2018/03/22/dimografia-kai-metanastefsi-afellinizoun-tin-ellada/>

3.4.1 Ελληνικό νομικό πλαίσιο για την Μετανάστευση

3.4.1.1 Οι Νόμοι 3275/1925 & 4310/1929

Ο πρώτος νόμος 3275/1925²⁹ «Περί εγκαταστάσεως και κίνησης αλλοδαπών εν Ελλάδι», αποτελεί το πρώτο νομικό πλαίσιο στην χώρα μας που ασχολείται με μεταναστευτικά ζητήματα. Η ισχύς του διήρκεσε μόλις για 2 χρόνια καθώς ήταν ανεπαρκέστατος και αντικαταστάθηκε το 1929 με τον νόμο 4310/1929³⁰ «Περί εγκαταστάσεως και κινήσεως αλλοδαπών εν Ελλάδι, αστυνομικού ελέγχου, διαβατηρίων, απελάσεων και εκτοπίσεων». Ο νόμος απαγόρευε σε αλλοδαπούς να εισέρχονται στην Ελληνική επικράτεια χωρίς νόμιμη άδεια εργασίας και τα απαραίτητα ταξιδιωτικά έγγραφα. Ο νόμος χαρακτηρίστηκε αστυνομοκρατούμενος και ουσιαστικά είχε διαρθρωθεί για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που είχαν ανακύψει με τα προσφυγικά ρεύματα από την Μικρά Ασία μετά την ανταλλαγή πληθυσμών. Ο νόμος ίσχυσε για 60 περίπου χρόνια και αποσύρθηκε όταν κρίθηκε εντελώς ανεπαρκής απέναντι στα ζητήματα που άρχισαν να προκύπτουν από τα μεταναστευτικά ρεύματα που ήρθε αντιμέτωπη η χώρα στο τέλος δεκαετίας του 80^ο (Καψάλης & Κατσορίδας, 2004, σελ.10).

3.4.1.2 Νόμος 1975/1991

«Αστυνομικός έλεγχος των μεθοριακών διαβάσεων, είσοδος, παραμονή, εργασία και απελάσεις αλλοδαπών και διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών προσφύγων»

Ο νόμος 1975/1991³¹ ψηφίστηκε το 1991 και ξεκίνησε να ισχύει το 1992. Η ψήφιση του αποτελεί την πρώτη προσπάθεια για να αντιμετωπιστεί το μεγάλο κύμα οικονομικών μεταναστών που προερχόταν κυρίως από την Αλβανία καθώς ο προϋπάρχον νόμος ήταν ανεπαρκής για να αντιμετωπίσει την καινούρια κατάσταση που προέκυψε. Ο νόμος ψηφίστηκε με το στόχο να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της παράνομης μετανάστευσης αλλά και να εναρμονιστεί η μεταναστευτική πολιτική της χώρας με την πολιτική των ευρωπαϊκών χωρών (Καψάλης Α, & Κατσορίδας Δ, 2004, σελ. 10). Ο νόμος λόγω ότι ουσιαστικά ψηφίστηκε χωρίς ερευνητικό υπόβαθρο αλλά με σκοπό να λύσει το παρόν πρόβλημα με οποιονδήποτε τρόπο κατέληξε να είναι ένας νόμος που χαρακτηρίστηκε σκληρός και γραφειοκρατικός που σε αρκετές περιπτώσεις αγνοούσε τα ανθρώπινα δικαιώματα με αποτέλεσμα την αποτυχία του. Οι δυσχερείς προϋποθέσεις που έθετε για την νομιμοποίηση και την εργασία των αλλοδαπών οδήγησε σε πολύ μεγάλη αύξηση της παραοικονομίας (Τσάμπου, 2012).

²⁹ Νόμος 3275/1925 Διαθέσιμος:

<http://www.et.gr/idosnph/search/fekForm.html#results#results#results>

³⁰ Νόμος 4310/1929 Διαθέσιμος: http://www.ggka.gr/nomoi/1976_01.pdf

³¹ Νόμος 1975/1991 Διαθέσιμος: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-allodapoi/n19751991.html>

Βασικά σημεία του νόμου:

- Για την χορήγηση άδεια παραμονής και εργασίας έπρεπε να υπάρχει συμβόλαιο εργασίας ανάμεσα σε εργοδότη και αλλοδαπό εργαζόμενο μόνο όταν δεν υπήρχε διαθεσιμότητα από έλληνα υπήκοο.
- Η Άδεια παραμονής για εργασία μπορούσε να ανανεωθεί μόνο μετά από αίτημα του εργοδότη κάθε χρόνο μέχρι 5 έτη.
- Καθοριζόταν με διάταξη ένα ετήσιο όριο έκδοσης αδειών διαμονής.
- Καθοριζόταν τα 15 χρόνια ως κατώτατο όριο για την αίτηση έκδοσης μόνιμης παραμονής από τους αλλοδαπούς.
- Για χορήγηση Ελληνικής ιθαγένειας προϋπόθεση ήταν ο γάμος με Έλληνες υπηκόους και η νόμιμη διαμονή για τουλάχιστον 5 χρόνια στην χώρα.
- Η παράνομη είσοδος είχε σαν αποτέλεσμα άμεση σύλληψη και απέλαση ενώ για οι παράνομα διαμένοντες είχαν να αντιμετωπίσουν και ποινή φυλάκισης 5 ετών.

3.4.1.3 Π.Δ. 358-359/1997 1^ο Πρόγραμμα Νομιμοποίησης

Παρά το αυστηρότατο πλαίσιο του νόμου 1975/1991 οι παράνομες μεταναστευτικές στην Ελλάδα συνεχώς αυξάνονταν, έτσι η Ελληνική κυβέρνηση εξωθήθηκε στο να προχωρήσει σε διαδικασίες νομιμοποίησης³². Η πρώτη προσπάθεια για την νομιμοποίηση των παράνομων μεταναστών με κύριο στόχο την μείωση και έλεγχο της παράνομης μεταναστευτικής εισροής προς την χώρα πραγματοποιήθηκε το 1997 με την έκδοση των 2 Π.Δ. και ουσιαστικά αποτελεί το πρώτο πρόγραμμα νομιμοποίησης. Δινόταν έτσι η δυνατότητα στους μη νόμιμους μετανάστες που βρισκότουσαν ήδη εγκατεστημένοι στον ελληνικό χώρο να αποκτήσουν νόμιμη αλλά περιορισμένη χρονικά άδεια παραμονής. Απώτερος σκοπός του κράτος ήταν να δημιουργήσει και μία εικόνα για τον πραγματικό αριθμό παράνομων αλλοδαπών στην χώρα (Τσιρώνη, 2017, σ. 49).

Βασικά στοιχεία των Προεδρικών Διαταγμάτων.

- Οι παράνομοι μετανάστες της χώρας που εργάζονταν ή αναζητούσαν εργασία έπρεπε να κάνουν άμεσα αίτηση στον Ο.Α.Ε.Δ ώστε να λάβουν αρχικά προσωρινή άδεια παραμονής (Λευκή Κάρτα³³).
- Με τα απαραίτητα δικαιολογητικά και ανάλογα πόσο χρόνο βρίσκονται και εργάζονται στην Ελλάδα θα μπορούν να αποκτήσουν οριστική άδεια μόνιμης

³²Πληροφορίες στο: https://www.inegsee.gr/sitefiles/files/104_MARTIOS.pdf

³³Επέχει θέση προσωρινής διαμονής και εργασίας ισχύς ενός έτους. Βλέπε: <http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=94871>

παραμονής (Πράσινη κάρτα³⁴) διάρκειας έως 5 χρόνων ανάλογα την περίπτωση.

- Υπάρχει εξίσωση εργασιακών δικαιωμάτων με τους ημεδαπούς πολίτες, σε όλους τους τομείς (Μισθός, Ασφάλιση, Κοινωνικές παροχές).

3.4.1.4 Νόμος 2910/2001

«Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της Ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις»

Ο νόμος 2910/2001³⁵ προσπάθησε να αντιμετωπίσει τις συνεχείς διαφοροποιήσεις και ανάγκες που παρουσιάζονταν απέναντι στο μεταναστευτικό ζήτημα και είχαν απαξιώσει ήδη τις δυνατότητες του προηγούμενου νόμου ενώ οι μεταναστευτικές ροές κυρίως παράνομες συνεχίζονταν συνεχώς. Ο νόμος ουσιαστικά υπήρξε το 2^ο πρόγραμμα νομιμοποίησης και για τους αλλοδαπούς που είχαν εισέλθει παράνομα πριν τον νόμο αλλά και για αυτούς που δεν μπόρεσαν να εκμεταλλευτούν τα προηγούμενα προεδρικά διατάγματα (Τριανταφύλλου & Γρώπα, 2009, σελ.196). Ο νόμος παρόλο που ήταν σωστά δομημένος η ορθή εφαρμογή του σκόνταψε στην γραφειοκρατία καθώς απαιτούσε πολύπλοκες διαδικασίες και πολλά δικαιολογητικά που ήταν αδύνατον να συλλεχθούν στο προβλεπόμενο χρονικό όριο. Επίσης υπήρξε και μεγάλη έλλειψη εξειδικευμένου διοικητικού προσωπικού να χειριστεί τις διάφορες υποθέσεις πράγμα που οδηγούσε σε περαιτέρω καθυστερήσεις (INE ΓΣΣΕ, 2004).

Βασικά σημεία του Νόμου:

- Μεταφορά αρμοδιοτήτων από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης στο Υπουργείο Εσωτερικών, στις περιφερειακές διοικήσεις και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τσιρώνη, 2017).
- Θέτει νέες προϋποθέσεις για την πολιτογράφηση αλλοδαπών (δεκαετή διάρκεια διαμονής, βασικές γνώσεις γλώσσας και Ελληνικού πολιτισμού) (Τσιρώνη, 2017).
- Ίδρυση επιτροπής Μετανάστευσης που είχε δικαίωμα γνωμοδότησης για την παροχή άδεια παραμονής (Τσιρώνη, 2017).
- Ενέργειες για την ένταξη των νόμιμων μεταναστών στην υγεία, παιδεία και την εργασία (Πουλοπούλου, 2007, σελ.721-723).

3.4.1.5 Νόμος 3386/2005

«Είσοδος διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια»

³⁴ Επέχει άδεια διαμονής και εργασίας ισχύς έως 5 έτη υπό προϋποθέσεις. Βλέπε: <http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=94871>

³⁵ Φ.Ε.Κ 2910/2001 Διαθέσιμο : <https://nomoi.info/ΦΕΚ-A-91-2001-σελ-1.html>

Ο νόμος 3386/2005³⁶ αποτελεί το τρίτο πρόγραμμα νομιμοποίησης και ψηφίστηκε με 2 κυρίως σκοπούς: α) την μείωση των χρονοβόρων γραφειοκρατικών διαδικασιών του προηγούμενου νόμου και β) την δημιουργία ενός ολοκληρωμένου νομοθετικού πλαισίου όπου πλέον όλες οι διαδικασίες που αφορούν τους αλλοδαπούς θα ήταν πιο κατανοητές και γρηγορότερες (Φιλέρης, Κ, 2016. Σελ. 22). Ο νόμος αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά νομοθετήματα καθώς περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών. Επίσης ενσωματώθηκαν 2 σημαντικές Ευρωπαϊκές οδηγίες, η οδηγία 2003/86/EK που αφορά την οικογενειακή επανένωση και η οδηγία 2003/109/EK που αφορά ρυθμίσεις για τους διαμένοντες επί μακρόν.

Βασικά σημεία του Νόμου 3386/2005:

- Εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με το ισχύον ευρωπαϊκό δίκαιο (Καλοφωλιάς, 2011, σελ. 37).
- Ίδρυση διυπουργικής επιτροπής για τον συντονισμό και παρακολούθηση της μεταναστευτικής πολιτικής στη χώρα.
- Προγραμματισμός για την κοινωνική ένταξη των αλλοδαπών.
- Απλούστευση των διαδικασιών χορήγησης και ανανέωσης αδειών διαμονής και διαμονής για την μείωση της γραφειοκρατίας (Καλοφωλιάς, 2011).
- Δίνεται άδεια διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών για επενδύσεις από 300.000 ευρώ λόγω θετικών επιπτώσεων στην Ελληνική οικονομία.

3.4.1.6 Νόμος 3536/2007

«Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων, αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας διοίκησης και Αποκέντρωσης»

Ο Νόμος 3536/2007³⁷ αποτελεί μία προσπάθεια αναβάθμισης του 3386/2005. Η σκέψη ψήφισης του νόμου ήταν ότι η χώρα βρίσκεται απέναντι σε ένα φαινόμενο που συνεχώς μεταλλάσσεται άρα χρειάζεται μία αναδιοργάνωση του νομοθετικού πλαισίου ώστε να μην βρίσκεται πίσω από τις εξελίξεις (Σαρρής, 2008, σελ. 36).

Τα σημαντικότερα σημεία του νόμου είναι τα εξής:

- Ο Νόμος δίνει ακόμα μία ευκαιρία μονιμοποίησης σε μη διαμένοντες μόνιμα στην Ελλάδα (Καλοφωλιάς, 2011).

³⁶ Φ.Ε..Κ/Α-210-2005 Ν. 3386/2005 Διαθέσιμο στο: www.ggka.gr/n3385.pdf

³⁷ Φ.Ε.Κ./Α-42-2007 Ν. 3536/2007 Διαθέσιμο στο: <https://nomoi.info/ΦΕΚ-Α-42-2007>

- Δημιουργείτε μία εθνική επιτροπή που θα είναι υπεύθυνη να πραγματοποιεί εισηγήσεις και επιχειρησιακές δράσεις για την ένταξη των μεταναστών στην Ελληνική κοινωνία (Τσιρώνη, 2017)
- Διεύρυνση δικαιώματος μονιμοποίησης σε αλλοδαπούς όπου τα τέκνα τους φοιτούν σε ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (Καλοφωλιάς, 2011).
- Δυνατότητα εξαγοράς ποσοστού ενσήμων μέχρι και το 20% που απαιτείται για την ανανέωση της άδειας παραμονής τους (Καλοφωλιάς, 2011).
- Πλήρης οριοθέτηση των λόγων άρνησης παροχής άδειας διαμονής για λόγους εθνικής ασφάλειας.

3.4.1.7 Νόμος 3838/2010

«Σύγχρονες διατάξεις για την Ελληνική Ιθαγένεια και την πολιτική συμμετοχή ομογενών και νομίμως διαμενόντων μεταναστών και άλλες ρυθμίσεις»

Με τον νόμο 3838/2010³⁸ εισάγονται καινοτομίες στον τρόπο αντιμετώπισης των ζητητών που θέτει η μετανάστευση. Η τροποποίηση του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, καθιερώνει ειδικές διαδικασίες κτήσης της Ελληνικής ιθαγένειας. Τα παιδιά των μεταναστών (η λεγόμενη «δεύτερη γενιά»), είτε από τη γέννησή τους και εφόσον οι γονείς τους διαμένουν νόμιμα στην χώρα επί πέντε τουλάχιστον συνεχή έτη, είτε κατόπιν επιτυχούς ολοκλήρωσης της παρακολούθησης έξι τουλάχιστον τάξεων ελληνικού σχολείου στην Ελλάδα μπορούν να αποκτήσουν την Ελληνική Ιθαγένεια (Καλοφωλιάς, 2011, σελ. 38). Επίσης δύνεται η δυνατότητα σε αλλοδαπούς που διαμένουν μόνιμα επί 7 συνεχόμενα χρόνια με λευκό ποινικό μητρώο, γνώση ελληνικής γλώσσας και βασικών στοιχείων του πολιτεύματος να αποκτήσουν την Ελληνική ιθαγένεια (Μυστακίδου, 2012, σελ 23).

³⁸ Φ.Ε.Κ/Α-49-2010 Ν.3838/2010 Διαθέσιμο : www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3838_10.htm

3.4.1.8 Νόμος 3907/2011

«Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/EK «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη - μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις»

Ο νόμος 3907/2011³⁹ αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους νόμους της σύγχρονης ελληνικής νομοθεσίας σχετικά με το μεταναστευτικό. Με τον νόμο ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2008/115 ΕΚ⁴⁰ που αφορά «τους κανόνες και τις διαδικασίες που ισχύουν από κοινού στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμων διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών». Επίσης ιδρύεται η Υπηρεσία Ασύλου πράγμα που ήταν απαραίτητο στην χώρα καθώς μέχρι τότε το υπάρχον σύστημα εξέτασης και απόδοσης ασύλου υπολειτουργούσε (Τσιρώνη, 2017). Έτσι δημιουργείται μία ολοκληρωμένη αυτόνομη δομή με εξειδικευμένο προσωπικό για να αντιμετωπιστεί ένα τόσο σημαντικό ζήτημα. Επίσης σημαντική ενέργεια αποτελεί και η ίδρυση της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής γιατί δημιουργείται ουσιαστικά ένα προστατευτικό πλαίσιο για τους παράνομους μετανάστες και πρόσφυγες που αντιμετωπίζονται πλέον με ανθρώπινες συνθήκες, καταγράφονται, τους παρέχονται νομικές συμβουλές σχετικά με τα δικαιώματά τους και τους παρέχονται βασικές υπηρεσίες όπως στέγαση, διατροφή και ιατρική περίθαλψη (Φιλίδη, 2014, σελ.17).

3.4.1.9 Νόμος 4018/2011

«Αναδιοργάνωση του συστήματος αδειοδότησης για τη διαμονή αλλοδαπών στη χώρα υπό όρους αυξημένης ασφάλειας, ρυθμίσεις θεμάτων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών»

Μέσω του νέου νόμου 4018/2011⁴¹ η Ελληνική νομοθεσία προσπαθεί να ενσωματώσει τον νέο Ευρωπαϊκό Κανονισμό για μεταναστευτικά ζητήματα 380/2008⁴² που αφορά τον κανονισμό για τις άδειες ενιαίου τύπου και τις πληροφορίες πρέπει να περιέχουν (Τσαμπού, 2012, σελ.62-63).

Τα σημαντικότερα σημεία του νόμου είναι τα εξής:

- Ίδρυση υπηρεσιών μίας στάσης στις αποκεντρωμένες διοικήσεις της χώρας

³⁹ Φ.Ε.Κ. /Α-7-2011 Ν.3907/2011 Διαθέσιμο: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-allodapoi/n-3907-2011.html>

⁴⁰ Ευρωπαϊκή οδηγία .2008/115. Διαθέσιμη: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri..>

⁴¹ Νόμος 4018/2011 Διαθέσιμο: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-allodapoi/n-4018-2011.html>

⁴² Ε.Ο..380/2008. Διαθέσιμη: <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32008R0380>

για τους πολίτες τρίτων χωρών (Τσαμπού, 2012).

- Οι αρμοδιότητες για την χορήγηση αδειών διαμονής για όλη την διαδικασία φεύγουν από τους δήμους της χώρας και αναλαμβάνεται από τις υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων (Τσαμπού, 2012).
- Οι άδειες διαμονής αποτελούν πλέον αυτοτελές έγγραφο με τα βιομετρικά στοιχεία του κατόχου για την ευκολότερη αναγνώριση του (Τσαμπού, 2012).
- Προβλέπεται άμεση θεώρηση εισόδου για άτομα που έρχονται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα για εργασία (αφορά κυρίως αλιεργάτες) και δεν ξεπερνά σε διάρκεια τους 6 μήνες.

3.4.1.10 Νόμος 4251/2014

«Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις»

Ο νόμος 4251/2014⁴³ αποτελεί μία προσπάθεια ταξινόμησης και κωδικοποίησης των μέχρι τότε πολλών νόμων που αφορούσαν την μεταναστευτική νομοθεσία και βρίσκονταν διάσπαρτοι σε διάφορους νόμους, προεδρικά διατάγματα και κανονιστικές πράξεις σε ένα ενιαίο πλαίσιο καθώς και η προσθήκη νέων που εναρμονίζουν την ελληνική νομοθεσία με την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Ο νόμος αποτελείται από 4 κύριους άξονες: Ο πρώτος άξονας αφορά την απλούστευση των διαδικασιών για την απόκτηση άδεια παραμονής. Ο δεύτερος άξονας αφορά τους όρους πρόσβασης στην εργασία και την δημιουργία φιλικού επενδυτικού κλίματος. Ο τρίτος άξονας αφορά την δημιουργία προϋποθέσεων για απόκτηση μακροχρόνιων τίτλων διαμονής και ο τέταρτος αφορά την εξασφάλιση νομιμότητας διαμονής της δεύτερης γενιάς μεταναστών (Σινάνη, 2015).

Τα σημαντικότερα δεδομένα που εισάγονται με τον νέο κώδικα είναι τα εξής:

- Καθιέρωση άδειας διαμονής για παιδιά δεύτερης γενιάς (Σινάνη, 2015).
- Μείωση των τύπων αδειών χορήγησης νόμιμης διαμονής και αύξηση χρονικής διάρκειας (Φιλέρης, 2016).

⁴³ Φ.Ε.Κ./Α-80-2014 Ν.4251/2014 Διαθέσιμο στο: <https://www.synigoros.gr/?i=foreigner.el.metanastis-nomoi.169871>

- Καθιέρωση ευνοϊκών εισοδηματικών κριτηρίων για υπηκόους τρίτων χωρών για απόκτηση άδεια μακρόν διαμένοντος (Φιλέρης, 2016).
- Χορήγηση αδειών διαμονής σε παράνομα διαμένοντες αλλοδαπούς για εξαιρετικούς λόγους όπως η ανάπτυξη δεσμών με την χώρα (Τσιρώνη, 2017).

3.4.1.10 Νόμος 4375/2016

«Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης και άλλες διατάξεις»

Με τον νόμο 4375/2016⁴⁴ η ελληνική νομοθεσία ενσωματώνει και υιοθετεί πλήρως την ευρωπαϊκή οδηγία 2013/32⁴⁵ που αφορά τις κοινές ευρωπαϊκές πολιτικές για την χορήγηση διεθνούς προστασίας σε όσους το δικαιούνται. Ο νόμος 4375/2016 αποτελεί έναν πολύ οργανωμένο νόμο με πολλές σημαντικές αλλαγές για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού και προσφυγικού προβλήματος. Με τον νόμο αναμορφώνεται το σύστημα προστασίας, υποδοχής, καταγραφής και ταυτοποίησης των νεοεισερχομένων πολιτών τρίτων χωρών στην χώρα. Τα σημαντικότερα δεδομένα που εισάγει ο νέος νόμος είναι τα εξής:

- Επιτάχυνση διαδικασίας εξέτασης αιτημάτων διεθνούς προστασίας.
- Την οργάνωση και στελέχωση της Υπηρεσίας Ασύλου. Η Υπηρεσία Ασύλου, συγκροτείται ως αυτοτελής Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης, με αρμοδιότητα σε όλη την χώρα, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό και έχει ως αποστολή την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ασύλου (Άρθρα 1,2,3).
- Η Υπηρεσία Ασύλου συγκροτείται από την Κεντρική Υπηρεσία Ασύλου και τις Περιφερειακές Υπηρεσίες Ασύλου με Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου στην Αττική, τη Θεσσαλονίκη, τη Θράκη, την Ήπειρο, τη Θεσσαλία, τη Δυτική Ελλάδα, την Κρήτη, τη Λέσβο, τη Χίο, τη Σάμο, τη Λέρο και τη Ρόδο (Άρθρο 20).
- Τη θεσμική αναβάθμιση ως προς την ανεξάρτητη λειτουργία της Αρχής Προσφυγών (Άρθρο 5).

⁴⁴ Φ.Ε.Κ Α-51-2016 Ν.4375/2016 Διαθέσιμο: www.publicrevenue.gr/elib/view?d=/gr/act/2016/4375

⁴⁵ Την προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου “σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση τον καθεστώτος διεθνούς προστασίας.

- Καταργείτε η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής και ιδρύεται μία νέα αυτοτελή υπηρεσία με την ονομασία Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών (Άρθρο 8).
- Για ανθρωπιστικούς λόγους αποφασίζεται να χορηγηθούν άδειες διαμονής σε όσους μετανάστες έχουν υποβάλει αίτηση για άσυλο εδώ και πέντε χρόνια και δεν έχουν λάβει απάντηση την στιγμή που εκκρεμούν χιλιάδες αιτήσεις στις υπηρεσίες ασύλου ακόμα και για επτά χρόνια. Επίσης καλύπτονται οι δαπάνες μεταφορές των μεταναστών και προσφύγων εντός ορίων της ελληνικής επικράτεια (Άρθρο 22).

3.5 Δομές Φιλοξενίας Μεταναστών και Προσφύγων - Hot Spot

Η Ευρωπαϊκή Κομισιόν βλέποντας τις έντονες πιέσεις που δέχονταν κάποια κράτη μέλη, κυρίως η Ελλάδα και η Ιταλία, από τις μεταναστευτικές πιέσεις έλαβε σαν μέτρο για την ορθολογική διαχείριση των ροών, την δημιουργία δομών φιλοξενίας ευρύτερα γνωστά ως hot spots.⁴⁶ Σε αυτά τα κέντρα θα γινόταν πλέον οργανωμένα καταγραφή και ταυτοποίηση μεταναστών και προσφύγων από τα Ελληνικά αρμόδια όργανα με την βοήθεια εκπροσώπων ευρωπαϊκών οργάνων όπως την Frontex, την Europol, και την Ευρωπαϊκή υπηρεσία ασύλου (Ευρωπαϊκή επιτροπή).

3.5.1 Υποχρεώσεις Ελλάδας και Ε.Ε

Η λειτουργία αυτών των δομών απαιτεί ευρύτερη συνεργασία πολλών φορέων, έτσι η Ε.Ε μέσω των οργάνων της παρέχει την απαιτούμενη εμπειρία και τεχνογνωσία με την αποστολή έμπειρου ανθρώπινου δυναμικού με τον κατάλληλο υλικό και τεχνολογικό εξοπλισμό για να στηριχθεί η διαδικασία της καταγραφής και της ταυτοποίησης μέσα από την λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων και την δημιουργία βιομετρικών στοιχείων σε συνεργασία πάντα με τις Ελληνικές αρχές (Λαμπρινάκης, 2017). Με την σειρά του το Ελληνικό κράτος έπρεπε οργανώσει ένα στρατηγικό σχέδιο για την ενίσχυση της λειτουργίας αυτών των ομάδων και για όλους τους τοπικούς και εθνικούς οργανισμούς όπως αστυνομία, στρατός, Μ.ΚΟ, ώστε να προσδιοριστεί επακριβώς το πλαίσιο αρμοδιοτήτων του κάθε φορέα (Λαμπρινάκης, 2017).

⁴⁶Ευρωπαϊκή επιτροπή. Ίδρυση Hot spots. Διαθέσιμο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/2_hotspots_el.pdf Επίσης για τα κέντρα φιλοξενίας μεταναστών και προσφύγων στην ελληνική επικράτεια και ειδικότερα στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Θεσσαλονίκης πληροφορίες στο Παράρτημα (Πίνακας 4.5.).

3.5.2 Διαδικασία που ακολουθείτε στα Hot Spots

Στα hot spots πραγματοποιείτε ο διαχωρισμός ανάμεσα σε πρόσφυγες και παράνομους μετανάστες. Αρχικά με την είσοδο τους σε αυτές τις δομές τους παρέχεται η απαραίτητη φροντίδα (τροφή, νερό, φαγητό) και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Έπειτα πραγματοποιείτε ο έλεγχος των ταξιδιωτικών εγγράφων που σπανίως έχουν μαζί τους, και την καταγραφή τους μέσω λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων, και φωτογράφισης ώστε να ενημερωθεί η Ευρωπαϊκή βάση δεδομένων Eurodac. Η διαδικασία της ταυτοποίησης και καταγραφής είναι μια επίπονη διαδικασία γιατί εκτός του ότι τα περισσότερα άτομα δεν έχουν κάποιο επίσημο έγγραφο μαζί τους όλοι σχεδόν δηλώνουν ότι προέρχονται από περιοχές για τις οποίες ισχύει το καθεστώς πρόσφυγα π.χ. Συρία (Λαμπρινάκης, 2017, σελ. 39-40). Έχουν καθιερωθεί λοιπόν ειδικές διαδικασίες όπως οι συνεντεύξεις από ειδικούς όπου μέσα από διάφορες ερωτήσεις καθίσταται δυνατόν να εντοπιστεί η χώρα καταγωγής τους. Στην συνέχεια όταν καθοριστεί πλέον αν είναι μετανάστες οι πρόσφυγες υπάρχουν ειδικοί που τους ενημερώνουν για τα δικαιώματά τους αλλά και τις επιλογές που έχουν.

3.6 Μ.Κ.Ο και Μεταναστευτική κρίση

Ορισμός

Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις γνωστές και ως Μ.Κ.Ο αποτελούν οργανώσεις όπου έχουν συσταθεί με νομικό τύπο από φυσικά ή νομικά πρόσωπα είναι ανεξάρτητες από τις εκάστοτε κυβερνητικές αρχές και είναι οργανισμοί μη κερδοσκοπικοί. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Σκλιάς (2002). «οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις αποτελούν ένα ιδιωτικό, μη κερδοσκοπικό ίδρυμα ή οργάνωση, που διαθέτει μια σχετική τουλάχιστον αυτονομία από κρατικούς ή παρακρατικούς οργανισμούς και διακυβερνητικούς οργανισμούς. Αποτελούν, επίσης, ένα δομημένο οργανισμό, ο οποίος εκφράζει συγκεκριμένα συμφέροντα ή ενδιαφέροντα ή και ανησυχίες μιας ομάδας ανθρώπων, αποδεικνύοντας την αδιάκοπη πολιτική συμμετοχή σε εθνικό ή και σε διεθνές επίπεδο, στοχεύοντας στην ικανοποίηση των προαναφερθέντων ενδιαφερόντων ή και ανησυχιών». Ο σκοπός και ο ρόλος τους είναι συγκεκριμένος και προσδιορισμένος στο καταστατικό δημιουργίας τους. Οι πιο σύνηθες σκοποί πάνω στις οποίους δραστηριοποιούνται οι Μ.Κ.Ο. είναι η παροχή βοήθειας με διάφορους τρόπους σε εύλωτες κοινωνικές ομάδες όπως πρόσφυγες, μετανάστες, ανέργους, θύματα κακοποίησης, άστεγους κτλ. Οι Μ.Κ.Ο μπορούν να δραστηριοποιούνται σε τοπικό, εθνικό, και διεθνές επίπεδο.

3.6.1 Βασικά χαρακτηριστικά των Μ.Κ.Ο.

Τα βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να διέπουν έναν φορέα ώστε να χαρακτηριστεί σαν μη κυβερνητική οργάνωση σύμφωνα με τον Παπαγεωργίου (2012, σελ. 10) είναι τα ακόλουθα:

- *«Να μην υπάρχει κερδοσκοπικός χαρακτήρας του φορέα.*
- *Να υπάρχει καταστατικό ίδρυσης όπου θα αναφέρεται ακριβώς η δομή του οργανισμού ο τρόπος λειτουργίας του και ο σκοπός του.*
- *Ο σκοπός λειτουργίας του να προωθεί τις Δημοκρατικές αξίες.*
- *Να είναι ανεξάρτητος και να μην επεμβαίνει με την λειτουργία του στις πολιτικές του κράτους.*
- *Η σύσταση και η λειτουργία του φορέα πρέπει να είναι με ιδιωτική πρωτοβουλία ώστε να μην υπάρχει καμία σχέση με το πολιτικό σύστημα».*

3.6.2 Χρηματοδότηση Μ.Κ.Ο.

Η συνεχής χρηματοδότηση των Μ.Κ.Ο. είναι αναγκαία για την δράση τους και μπορεί να προέρχεται από διάφορες πηγές. Σύμφωνα με τις Μπάτζιου & Κουκιά (2017, σελ. 30-31) οι κύριες πηγές χρηματοδότησης είναι οι εξής:

- *«Εισφορές μελών: πρόκειται για την συνηθέστερη πηγή χρηματοδότησης των Μ.Κ.Ο.*
- *Χορηγίες: πολύ σημαντική πηγή εσόδων αποτελούν οι διάφορες χορηγίες που δέχονται οι οργανώσεις από διάφορα ιδρύματα και ιδιωτικές επιχειρήσεις του εσωτερικού και του εξωτερικού.*
- *Κεντρική Διοίκηση: αφορά τις χρηματοδοτήσεις που παίρνουν οι Μ.Κ.Ο. από τις κρατικές επιχειρήσεις.*
- *Ευρωπαϊκή ένωση: Μεγάλο μέρος της χρηματοδότησης των Μ.Κ.Ο. ειδικά τα τελευταία χρόνια κατά την διάρκεια της προσφυγικής κρίσης προέρχεται από την ευρωπαϊκή ένωση που προωθεί έτσι τις ανθρωπιστικές τις πολιτικές.*
- *Οργάνωση εκδηλώσεων: η οργάνωση εκδηλώσεων (συναυλίες, πώληση εντύπου υλικού οργάνωση σεμιναρίων κ.α.) αποτελούν μία ακόμα πηγή εσόδων για τις Μ.Κ.Ο».*

3.6.3 Ο ρόλος τους στην μεταναστευτική κρίση

Η μεταναστευτική κρίση συνέπεσε σε μία πολύ δύσκολη οικονομική συγκυρία για την Ελλάδα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αναδειχθούν πολλές ανεπάρκειες των εκάστοτε κυβερνήσεων στην αντιμετώπιση του φαινομένου (Μπάτζιου & Κουκιά 2017, σελ.109). Τις ανεπάρκειες αυτές κλήθηκαν να καλύψουν με τις ευλογίες πάντα των διάφορων κυβερνήσεων οι διάφορες Μ.Κ.Ο. που δραστηριοποιούνταν σε τομείς όπως το προσφυγικό και μεταναστευτικό φαινόμενο και γενικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο ρόλος των Μ.Κ.Ο στην Ελληνική αλλά και στην παγκόσμια μεταναστευτική κρίση είναι εξαιρετικά κρίσιμος, καθώς έχουν βοηθήσει σημαντικά με πολλές δράσεις τους μετανάστες και πρόσφυγες που έχουν εισέλθει στην χώρα μας τα τελευταία 4 χρόνια. Οι δράσεις τους κυρίως έχουν επικουρικό ρόλο στην κυβερνητική πολιτική ή ακόμα και πρωταγωνιστικό ρόλο όταν η ελληνική κυβέρνηση δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε βασικές υποχρεώσεις απέναντι σε αυτές τις ομάδες ανθρώπων. Οι δράσεις τους είναι πολυποίκιλες και περιλαμβάνουν όλο το φάσμα πάνω στο οποίο πρέπει ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος να λειτουργεί απέναντι σε αυτό το φαινόμενο. Ο τομέας ευθύνης του κεντρικού κράτους για την κάλυψη των βασικών αναγκών των μεταναστών και προσφύγων όπως η παροχή στέγασης η παροχή τροφής, η πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η νομική υποστήριξη, η ενημέρωση για τα δικαιώματά τους και διάφορες άλλες δράσεις μετακίνησε σε διάφορες Μ.Κ.Ο σε επικουρικό ή και βασικό πολλές φορές επίπεδο. Επίσης πολύ σημαντική συνεισφορά υπάρχει και από τις οργανώσεις αυτές εκτός από την βασική κάλυψη αναγκών και σε άλλους ειδικούς τομείς όπως η ασφαλή μεταφορά των προσφύγων στην ελληνική επικράτεια, η προστασία και η εκπαίδευση των ανηλίκων, η πρόσβαση τους σε διάφορες κρατικές υπηρεσίες, συμμετοχή σε ενέργειες διάσωσης στην μεσόγειο κ.α. (Μπάτζιου & Κουκιά 2017, σελ. 31-32, 109-110).

Κεφάλαιο 4^ο: Τοπική Αυτοδιοίκηση και Μεταναστευτική Πολιτική

4.1 Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί θεσμό διοικητικής διαίρεσης για το Ελληνικό κράτος και είναι κατοχυρωμένος στο Ελληνικό Σύνταγμα. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αναφέρεται στην σύσταση και λειτουργία Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου που όμως δεν ανήκουν στο νομικό πρόσωπο του κράτους με την στενή έννοια, τα οποία έχουν την δική τους νομική προσωπικότητα και δικά τους όργανα διοίκησης (Πετράκος και Ψυχάρης, 2004 σελ 249). Ο ρόλος τους είναι εξαιρετικά σημαντικός γιατί οι Ο.Τ.Α. είναι υπεύθυνοι να διαχειρίζονται όλες τις τοπικές υποθέσεις στην γεωγραφική τους έδρα βοηθώντας έτσι στην διοικητική αποκέντρωση, μοντέλο πάνω στο οποίο στηρίζεται η διοικητική οργάνωση της Ελλάδας.

4.2 Η Σημερινή μορφή των Ο.Τ.Α – Πρόγραμμα Καλλικράτης

Η σύγχρονη οργανωτική δομή των Ο.Τ.Α έχει σχεδιαστεί με τον νόμο 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης». Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε ώστε να επαναθεμελιωθεί το μέχρι τότε διοικητικό σύστημα της χώρας σε διάφορους τομείς όπως την οικονομία την πολιτική και την διοίκηση με 2 σαφείς στόχους α) να οργανωθεί μία ισχυρή τοπική αυτοδιοίκηση που θα μπορέσει μέσα από την σωστή οργάνωση να καταφέρει να έχει λειτουργικό ρόλο στην ανάπτυξη της κοινωνίας και γενικά να παρέχει ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο στους δημότες και β) να προωθήσει την όσο μεγαλύτερη διοικητική αποκέντρωση του κράτους δίνοντας πλέον πολλές αρμοδιότητες στην τοπική αυτοδιοίκηση μειώνοντας έτσι τον κρατικό συγκεντρωτισμό.(Κατσάλη, 2013, σελ. 30-31).

Η βασική διοικητική οργάνωση του κράτους πλέον ορίζεται ως εξής:

- 325 Δήμοι (1^{ος} Βαθμός Αυτοδιοίκησης).
- 13 Περιφέρειες (2^{ος} Βαθμός Αυτοδιοίκησης).
- 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (Αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση).

Πίνακας 4. Αλλαγές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με τον Ν.3852/2010

	Καποδίστριας 2539/1997	Καλλικράτης 3852/2010
Δήμοι	910 Δήμοι – 124 Κοινότητες	325 Δήμοι
Νομαρχίες	50 Νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις	74 Περιφερειακές ενότητες
Περιφέρειες	13 Περιφέρειες με διορισμένο Περιφερειάρχη	13 Περιφέρειες με αιρετό Περιφερειάρχη και Δ.Σ
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	Δεν Προβλεπόταν	7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις με διορισμένο Γενικό γραμματέα.
Εκλογές	Κάθε 4 χρόνια με δυνατότητα εκλογής με το 42% των ψήφων	Κάθε 5 Χρόνια μαζί με τις Ευρωεκλογές με δυνατότητα εκλογής με 50+% επί των ψήφων
Χρηματοδότηση	Μέρος από τον κρατικό προϋπολογισμό, είσπραξη δημοτικών τελών, ίδιους πόρους, και συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα.	Τα ίδια με το προηγούμενα καθεστώς και επίσης προστίθενται μερίδιο από κρατικούς φόρους (Φ.Π.Α.- Εισόδημα – Ακίνητης Περιουσίας)
Δημοτικές επιχειρήσεις	6000 περίπου Ν.Π.Δ.Δ και επιχειρήσεις	Μειώνονται σε περίπου 2000

Πηγή: Επιθεώρηση Τ.Α. ΤΕΥΧΟΣ 126 2010 Καλλικράτης.

4.2.1 Προτεραιότητες προγράμματος Καλλικράτη

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση⁴⁷ του Προγράμματος Καλλικράτη 3852/2010 ορίζονται οι ακόλουθες προτεραιότητες του νόμου:

- *«Ουσιαστική οικονομική στήριξη των δύο βαθμίδων Αυτοδιοίκησης με σύνδεση των πόρων τους με το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων, τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας και τον Φόρο Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας.*
- *Πλήρης απόδοση των αναγκαίων πόρων για την άσκηση των απονεμόμενων πρόσθετων αρμοδιοτήτων.*
- *Δάνεια: Έλεγχος και περιορισμός του δανεισμού με τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων.*
- *Αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος των υπερχρεωμένων δήμων.*
- *Διαφάνεια και προγραμματισμός στα οικονομικά των δήμων και περιφερειών. Μέριμνα για δίκαιη κατανομή των πόρων ενδοδημοτικά και ενδοπεριφερειακά.*
- *Καθολική υπαγωγή ελέγχου της διαχείρισης των δήμων, των νομικών τους προσώπων και των περιφερειών από το Ελεγκτικό Συνέδριο».*

4.3 Χαρακτηριστικά των Ο.Τ.Α στην Ελλάδα

Όπως αναφέρουν οι Πετράκος & Ψυχάρης, (2004, σελ. 398-401). Οι Ελληνικοί Ο.Τ.Α έχουν κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που καθορίζουν και την λειτουργία τους. Τα σημαντικότερα είναι τα εξής:

Δημοκρατική Συγκρότηση

Η Δημοκρατική συγκρότηση των αρχών των Ο.Τ.Α. είναι κατοχυρωμένη στο Σύνταγμα με το άρθρο 102 παρ 2. Οι αρχές των Ο.Τ.Α όπως αναφέρει ο νομοθέτης εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία κατοχυρώνοντας έτσι την Δημοκρατική συγκρότηση, την νομιμοποίηση των οργάνων τους και καθιερώνοντας έτσι τον θεσμό της λαϊκής κυριαρχίας σε τοπικό επίπεδο (Πετράκος & Ψυχάρης, 2004).

Διοίκηση τοπικών υποθέσεων

Στο Σύνταγμα καθιερώνεται με το άρθρο 102 παρ 1 ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για την διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Η σημασία της

⁴⁷Εισηγητική έκθεση Ν.3852/2010 Διαθέσιμο: www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/oikonomika.doc

διοίκησης των τοπικών θεμάτων από τους Ο.Τ.Α αναγνωρίζεται μέσα από τις διατάξεις της συνθήκης του Μάαστριχ αλλά και από τον ευρωπαϊκό χάρτη τοπικής αυτοδιοίκησης όπου αναφέρεται ότι είναι ορθότερο και προτιμότερο η άσκηση των δημοσίων αρμοδιοτήτων να γίνονται από το επίπεδο διοίκησης που βρίσκεται πιο κοντά στον πολίτη (Πετράκος & Ψυχάρης, 2004).

Διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α.

Διοικητική αυτοτέλεια σημαίνει ότι οι Ο.Τ.Α στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μπορούν να μπορούν να ασκούν την πολιτική τους, μέσα στον γεωγραφικό τους χώρο, μέσα από τα νόμιμα και καθολικά ψηφισμένα αιρετά όργανα τους χωρίς να υπόκεινται στον διοικητικό έλεγχο της κεντρικής κυβέρνησης. Στους Ο.Τ.Α μπορεί να γίνεται έλεγχος νομιμότητας από την κεντρική διοίκηση δηλαδή αν οι πράξεις τους είναι σύμφωνες με την τήρηση των νόμων αλλά δεν έχουν το δικαίωμα να κάνουν έλεγχο σκοπιμότητας δηλαδή το σκόπιμο ή μη μιας ρύθμισης. Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδος άρθρο 102 παρ. 2 & 5 κατοχυρώνεται η οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α και η κεντρική διοίκηση είναι υποχρεωμένη νομοθετικά πλέον να την διασφαλίζει μέσα από διάφορους πόρους (Πετράκος & Ψυχάρης, 2004).

Κρατική εποπτεία

Η κρατική εποπτεία της κεντρικής διοίκησης στους Ο.Τ.Α. ρυθμίζεται από το Σύνταγμα με το άρθρο 102 παρ. 4 και έχει σαν σκοπό την διαφύλαξη της ενότητας του κράτους και την διαφύλαξη των δικαιωμάτων των πολιτών. Η εποπτεία των Ο.Τ.Α αφορά μόνο την νομιμότητα των πράξεων τους. Σύμφωνα με τον νόμο Καλλικράτη που διαμόρφωσε το σημερινό πλαίσιο λειτουργίας των Ο.Τ.Α ο έλεγχος νομιμότητας γίνεται από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας των Ο.Τ.Α που εδρεύει στην αντίστοιχη Αποκεντρωμένη Διοίκηση που εδρεύει Ο.Τ.Α. και ο έλεγχος για την εποπτεία των αιρετών προσώπων γίνεται από τον ελεγκτή νομιμότητας (Πετράκος & Ψυχάρης, 2004).

4.4 Ο ρόλος των Ο.Τ.Α. απέναντι στην Μεταναστευτική κρίση

Η χρησιμότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διαχείριση του μεταναστευτικού φαινομένου είναι διαδεδομένη σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προωθείται από τους θεσμούς και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες αναγνωρίζουν τις τοπικές αρχές ως ένα κρίσιμο παράγοντα στη διαμόρφωση και υλοποίηση των μεταναστευτικών πολιτικών. Όπως αναφέρει ο Γεωργιάς, (2010 σελ.36).. *αρκετές χώρες, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση της*

Ελλάδας, αναθέτουν σε αυτές και συγκεκριμένες αρμοδιότητες στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών που αφορούν τη χορήγηση των αδειών διαμονής.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, έχει σημαντική ευθύνη στα ζητήματα αλλοδαπών και μετανάστευσης γιατί ουσιαστικά όλοι αυτοί οι άνθρωποι μπορεί τυπικά να βρίσκονται μέσα στο έδαφος του εκάστοτε κυρίαρχου κράτους αλλά ουσιαστικά ζούνε την καθημερινότητα τους μέσα στους Δήμους που τους έχει προωθήσει η κεντρική διοίκηση. Οι Δημοτικές και Περιφερειακές ενότητες στην χώρα μας εμπλέκονται τα τελευταία 4 χρόνια σε μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της ιστορίας τους, το να διαχειριστούν άλλες περισσότερες και άλλες λιγότερο όλο σχεδόν το βάρος από τις μεταναστευτικές και τις προσφυγικές ροές καθώς ουσιαστικά αυτές είναι που εμπλέκονται στα σημαντικότερα στάδια αυτού του φαινομένου από την διάσωση ενός μετανάστη ή πρόσφυγα, την υποδοχή του, το εξαιρετικά δύσκολο κομμάτι της κοινωνικής του ένταξης και την οργάνωση ομαλών συνθηκών διαβίωσης τους. Το πρόσωπο που θα επιδείξουν οι Δήμοι κυρίως απέναντι σε αυτό το φαινόμενο είναι εξαιρετικά σημαντικό γιατί σε αυτό το τοπικό επίπεδο της κοινωνίας ο αλλοδαπός βιώνει την καθημερινότητα του δραστηριοποιείται και μπορεί να συνάψει δεσμούς με άτομα και συλλογικότητες. Στο επίπεδο αυτό διαμορφώνει κατά πρώτο λόγο τη σχέση του με την ελληνική κοινωνία και σε μεγάλο βαθμό εδώ κρίνεται η επιτυχία ή η αποτυχία της κοινωνικής του ένταξης και γενικά της πολιτικής του κράτους. Γίνεται λοιπόν κατανοητό ότι οι πολιτικές των δημοτικών και περιφερειακών αρχών για την προώθηση μία οργανωμένης πολιτικής από την υποδοχή έως και την μετεγκατάσταση ή την ενσωμάτωση είναι ουσιώδες στοιχείο για την ανάπτυξη και ολοκλήρωση μίας οργανωμένης μεταναστευτικής πολιτικής τόσο σε εθνικό κατά βάση επίπεδο όσο και σε ευρωπαϊκό. Οι δραστηριότητες λοιπόν των δημοτικών και περιφερειακών αρχών έχουν πρωτεύον ρόλο στην ανάπτυξη ενός συστήματος που θα στηρίξει με τον καλύτερο τρόπο την εθνική πολιτική και για αυτό η κεντρική κυβέρνηση θα πρέπει να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να ενισχύει τις δυνατότητες τους για να πετύχουν τους στόχους τους.

4.5 Μέτρα για την ορθή διαχείριση του μεταναστευτικού-προσφυγικού

Η διαχείριση της μεταναστευτικής και προσφυγικής κρίσης στην Ε.Ε. στην βάση του Δημοκρατικού κεκτημένου θέτει συνεχώς νέες προκλήσεις και είναι γεγονός ότι δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί βραχυπρόθεσμα αλλά με ένα γενικότερο πλαίσιο που θα βασίζεται σε πολιτικές ένταξης από όλα τα κράτη της Ε.Ε.

4.5.1 Κοινωνική Ένταξη

Αποτελεί την διαδικασία κατά την οποία μία κοινωνία επιτρέπει στα μέλη του να είναι κάτοχοι θέσεων και φορείς ρόλων στα πλαίσια της κοινωνική οργάνωσης ώστε να συμβάλουν όλα μαζί στην ορθή λειτουργία του κοινωνικού συστήματος. Η κοινωνική ένταξη ενός ατόμου θέτει σαν βασική προϋπόθεση κάποια βασικά στοιχεία όπως η εκμάθηση της γλώσσας, η ισότιμη είσοδο στην αγορά εργασίας, οι πολιτικές στέγασης και γενικά η προσπάθεια από το κράτος υποδοχής για την εξάλειψη των

διακρίσεων προς αυτούς τους ανθρώπους και την δυνατότητα να έχουν ίσες ευκαιρίες με τους με τους ημεδαπούς (Φιλέρης, 2016, σελ. 28).

Η Ε.Ε κατανοώντας ότι για μία επιτυχημένη διαχείριση του μεταναστευτικού φαινομένου απαιτείται να υπάρχει μία ολοκληρωμένη πολιτικής ένταξης, οριοθέτησε το 2004 με «Τις Κοινές Αρχές για την Ένταξη των Μεταναστών» και το 2005 το «Κοινό Πρόγραμμα για την Ένταξη» όπου δίνονται οι βασικές συντεταγμένες πάνω στις οποίες πρέπει να λειτουργούν τα κράτη μέλη (Κ.Ε.Δ.Ε 2016). Η Κ.Ε.Δ.Ε στην έκθεση της παρουσιάζει τις εξής κοινές αρχές ένταξης:

- *«Τονίζεται ότι αποτελεί αμφίδρομη διαδικασία ανάμεσα στις δύο συμβαλλόμενες πλευρές.*
- *Δημιουργία ενός νομοθετικού πλαισίου για την ισότιμη μεταχείριση με τους ημεδαπούς πολίτες και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως ορίζεται στο καταστατικό της Ε.Ε.*
- *Εφαρμογή δράσεων για την καταπολέμηση των διακρίσεων και το φαινόμενο του ρατσισμού.*
- *Να υπάρχει αμοιβαίως σεβασμός για τα ήθη και έθιμα και παραδόσεις αυτών των ατόμων αλλά και παράλληλα σεβασμός από τα άτομα αυτά στα ήθη έθιμα και παραδόσεις της χωρών υποδοχής.*
- *Νομικό πλαίσιο που να υποστηρίζει την πρόσβαση αυτών των ομάδων στην εργασία και στην επιχειρηματικότητα.*
- *Ενσωμάτωση των πολιτικών ένταξης στις υπόλοιπες πολιτικές του κράτους*
- *Πρόσβαση στην εκπαίδευση, υγεία, και σε ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης.*
- *Πλαίσιο για ενίσχυση της πολιτικής συμμετοχής αυτών των ομάδων ώστε να έχουν ρόλο στην διαμόρφωση των κοινωνιών που ζούνε.*
- *Δράσεις από τις τοπικές κοινωνίες ώστε να ενταχθούν καλύτερα και να μην βιώνουν αποκλεισμούς από την καθημερινότητα.*
- *Εκπόνηση ερευνών ώστε να προσδιορίζεται το ποσοστό επιτυχίας των πολιτικών ένταξης με συγκεκριμένους μετρήσιμους δείκτες.*
- *Αλληλεπίδραση μεταξύ μεταναστών και γηγενών».*

4.6 Απαιτούμενες δράσεις για την ένταξη αιτούντων ασύλου και προσφύγων στους Δήμους της χώρας.

Στέγαση

Η παροχή στέγης αποτελεί μία σημαντικότερη προϋπόθεση για αυτές τις ομάδες ώστε να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο. Είναι ικανοποιητικό το γεγονός ότι σε αρκετούς Δήμους υπάρχουν χώροι πρώτης εγκατάστασης για να λυθεί έστω και σε δύσκολες συνθήκες η πρώτη βασική ανάγκη αυτών των ομάδων αλλά προκειμένου να μην μείνουν αυτές οι ομάδες απομονωμένες από τον κοινωνικό ιστό γίνονται όλο και περισσότερες διαδικασίες για να μετακομίζουν έστω και προσωρινά σε κανονικά διαμερίσματα ώστε να έχουν άμεση αλληλεπίδραση με τον κοινωνικό ιστό της τοπικής κοινωνίας. Είναι πολύ σημαντικό στα άτομα τα οποία δεν είναι δυνατόν για διάφορους λόγους να εγκατασταθούν σε διαμερίσματα όσο θα παραμένουν σε διάφορα καταλύματα να τους καλύπτονται όλες οι βασικές ανάγκες όσο το δυνατόν καλύτερα (Κ.Ε.Δ.Ε., 2016).

Γλωσσομάθεια

Η γλωσσομάθεια και η κατάρτιση παίζουν καθοριστικό ρόλο στην διαδικασία ένταξης καθώς θα μπορούν να συναναστρέφονται με ευνοϊκούς όρους με τον τοπικό πληθυσμό να μάθουν τις πολιτιστικές παραδόσεις της χώρας που τους έχει υποδεχθεί και να ενταχθούν πιο εύκολα στο κοινωνικό σύνολο. Επίσης η γλωσσομάθεια παίζει πολύ σημαντικό ρόλο και στην απόκτηση μόνιμης άδειας παραμονής και την απόκτηση ιθαγένειας (Κ.Ε.Δ.Ε., 2016).

Κατάρτιση και ένταξη στην αγορά εργασίας

Η επαγγελματική κατάρτιση και διευκόλυνση της πρόσβασης στον τομέα της εργασίας αποτελεί ζωτικό τμήμα της διαδικασίας ένταξης καθώς εκτός των απολαβών που λαμβάνει κάποιος για βιοποριστικούς λόγους συμμετέχει ουσιαστικά στην οικονομική ζωή της τοπικής κοινωνίας και αναπτύσσει εκτός από τις γλωσσικές του ικανότητες και την εξειδίκευση σε κάποιο τομέα και το συναίσθημα ότι αποτελεί ενεργό μέλος μίας κοινωνίας (Κ.Ε.Δ.Ε., 2016).

Δράσεις ενημέρωσης των τοπικών κοινωνιών

Πολύ σημαντικό κομμάτι στην ένταξη αποτελεί και η ενημέρωση μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης και ειδικών εκδηλώσεων στη χώρα και στις τοπικές κοινωνίες για τις καταστάσεις και τις δυσκολίες που βιώνουν καθημερινά αυτά τα άτομα και τους λόγους που τους έχουν κάνει να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους. Είναι λογικό να υπάρχει η ξеноφοβία σε μία κοινωνία λόγω ελλιπής ενημέρωσης, όμως είναι υποχρέωση του κράτους και των τοπικών διοικήσεων να συμβάλουν ώστε να μειωθεί η ξеноφοβία και ο ρατσισμός και παράλληλα να τονίζονται τα θετικά της μετανάστευσης όπως πχ (εργατικά χέρια σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς της χώρας, βοήθεια στην λύση του δημογραφικού προβλήματος που ταλανίζει την χώρα κ.α.) ώστε η τοπική κοινωνία να μην τους απομονώσει. Πρέπει λοιπόν να οργανωθεί ένα σύστημα που να απορρίπτει την περιθωριοποίηση αυτών των ατόμων και να προβάλλει τις διάφορες θετικές επιπτώσεις που υπάρχουν για το κοινωνικό σύνολο όπως στην οικονομία στον πολιτισμό στο δημογραφικό πρόβλημα κ.α.(Κ.Ε.Δ.Ε., 2016).

Πρόσβαση σε Υπηρεσίες Υγείας

Η πρόσβαση σε υγειονομικές υπηρεσίες πρέπει να αποτελεί μία βασική αρχή για κάθε κράτος και τοπική κοινωνία για αυτούς τους πληθυσμούς που συχνά υποφέρουν από διάφορα προβλήματα που μπορεί να προϋπήρχαν ή ακόμα και να παρουσιάστηκαν λόγω των δύσκολων συνθηκών που πέρασαν μέχρι να φθάσουν σε μία ασφαλή χώρα (Κ.Ε.Δ.Ε., 2016).

Κεφάλαιο 5^ο: Έρευνα

5.1 Έρευνα και μεθοδολογία.

Η παρούσα έρευνα έχει σκοπό να εξετάσει την κατάσταση που επικρατεί στον Δήμο Θεσσαλονίκης τα τελευταία 3 χρόνια κατά την διάρκεια δηλαδή της κορύφωσης της μεταναστευτικής κρίσης μέσα από το πρίσμα των αρμόδιων φορέων και διάφορων οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον Δήμο. Το ζήτημα της μεταναστευτικής πολιτικής είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο, ειδικά μέσα στο γενικότερο οικονομικό πλαίσιο που βρίσκεται η χώρα. Επίσης δεν πρέπει να αγνοούμε ότι ακόμα και μετά την συμφωνία της Τουρκίας με την Ε.Ε οι μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές μπορεί να έχουν μειωθεί αλλά παραμένουν σε υψηλό επίπεδο για τις δυνατότητες της Ελλάδας. Η βασική μέθοδος έρευνας για την εξαγωγή κατάλληλων αποτελεσμάτων στην συγκεκριμένη έρευνα κρίνεται η μέθοδος της συνέντευξης. Επίσης στην έρευνα

βοηθητικά έχουν χρησιμοποιηθεί δηλώσεις από εκπροσώπους φορέων στα Μ.Μ.Ε και πληροφορίες για τους οργανισμούς και φορείς που δραστηριοποιούνται στον Δήμο Θεσσαλονίκης μέσω των επίσημων ιστοσελίδων τους.

5.2 Σκοπός Έρευνας

Ο Σκοπός της έρευνας είναι να παρουσιαστεί το γενικό πλαίσιο λειτουργίας των σημαντικότερων δράσεων που υπάρχουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση που δεν περιλαμβάνει αποκλειστικά τις δράσεις του Δήμου Θεσσαλονίκης αλλά και όλων των φορέων ελληνικών και διεθνών που συνεργάζονται με την Τοπική αυτοδιοίκηση αλλά και μεταξύ τους δημιουργώντας έτσι ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο ορθολογικής αντιμετώπισης του μεταναστευτικού και προσφυγικού φαινομένου.

5.3 Δήμος Θεσσαλονίκης

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης ανήκει και αποτελεί την πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητα Θεσσαλονίκης. Αποτελεί τον δεύτερο μεγαλύτερο δήμο της χώρας μετά τον Δήμο Αθηναίων με σχεδόν 325,000 κατοίκους Ε.Λ.Σ.Τ.Α.Τ. απογραφή (2011). Ο Δήμος Θεσσαλονίκης είναι μία σύγχρονη Ευρωπαϊκή πόλη και παράλληλα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα βιομηχανικά, εμπορικά, οικονομικά εκπαιδευτικά και τουριστικά κέντρα όχι μόνο της Ελλάδας αλλά και της ευρύτερης περιοχής των Βαλκανίων.

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτης Ν.3852/2010 διαιρείτε σε 6 Δημοτικές ενότητες.

5.3.1 Δράσεις στον Δήμο Θεσσαλονίκης

5.3.1.1 Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών

Με το σχέδιο νόμου Καλλικράτη ιδρύεται και λειτουργεί το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών⁴⁸ το οποίο αποτελεί συμβουλευτικό όργανο σε επίπεδο Δήμων της χώρας. Σύμφωνα με το άρθρο 78 παρ. 1 του 3852/2010, «τα Συμβούλια Ένταξης

⁴⁸Υπουργείο Εσωτερικών. Σχέδιο κανονισμού Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών. Διαθέσιμο στο: https://www.eetaa.gr/kallikratis/kanonismoi/d_symvouliao_entaxis_metanastwn.pdf

Μεταναστών αποτελούνται από πέντε έως έντεκα μέλη όπως αυτά ορίζονται από τα Δημοτικό Συμβούλιο. Στα Σ.Ε.Μ. συμμετέχουν μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, εκπρόσωποι των κοινοτήτων και των φορέων των μεταναστευτικών ομάδων, καθώς και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων των οποίων η δράση σχετίζεται με ζητήματα ένταξης των μεταναστών και την προάσπιση των δικαιωμάτων τους. Οι αλλοδαποί - μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου συμμετέχουν αυτοδίκαια στο Σ.Ε.Μ. Τα υπόλοιπα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου που συμμετέχουν στο Σ.Ε.Μ. εκλέγονται κατόπιν προτάσεως του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου με ανοιχτή ψηφοφορία, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Κανονισμού Σύστασης και Λειτουργίας του ΣΕΜ για την κατανομή των εδρών που αντιστοιχούν στα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου. Στα παραπάνω συμβούλια ορίζονται υποχρεωτικά ως μέλη αλλοδαποί δημοτικοί σύμβουλοι που έχουν τυχόν εκλεγεί. Η συμμετοχή στα ανωτέρω συμβούλια είναι τιμητική και άμισθη».

Σκοπός λειτουργίας

Η λειτουργία των Σ.Ε.Μ σε όλους τους Δήμους είναι πάρα πολύ σημαντικός καθώς όπως αναφέρεται στο άρθρο 78 παρ 2 , σκοπός τους αποτελεί:

- Η ένταξη των μεταναστών στην τοπική κοινωνία μέσω της ανάπτυξης τοπικών δράσεων.
- Η επαφή των μεταναστών με τη δημοτική αρχή ή άλλες δημόσιες αρχές.
- Να προβαίνουν σε εισηγήσεις προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων σε σχέση με την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, κυρίως μέσα από την οργάνωση συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες.
- Να έχουν συνεργασία με την κεντρική διοίκηση για σημαντικά ζητήματα που αφορούν, την εκπαίδευση, την ομαλή ενσωμάτωση, και την ισχύουσα νομοθεσία.

Οφέλη από την σωστή λειτουργία των Σ.Ε.Μ.

Όπως αναφέρει η Κονδύλη (2011) «η σωστή λειτουργία των Σ.Ε.Μ μπορεί να επιφέρει θετικά αποτελέσματα για τον τοπικό πληθυσμό και τους μετανάστες και πρόσφυγες». Αναλυτικά αναφέρει:

«Οφέλη τοπικού πληθυσμού

- Υπάρχει αναγνώριση των ομάδων αυτών από την τοπική κοινωνία.

- Συνειδητοποίηση των προβλημάτων ένταξής τους στην τοπική κοινωνία, αποδοχή της πολιτισμικής πολυμορφίας διαφορετικών ομάδων πολιτών που συνυπάρχουν ως κάτοικοι στον ίδιο Δήμο, μείωση συναισθημάτων ανασφάλειας και διακρίσεων, ομαλή συνύπαρξη.

Οφέλη για τους μόνιμους μετανάστες και πρόσφυγες

- Ενίσχυση συμμετοχής και συλλογικής έκφρασης των μόνιμων μεταναστών στα κοινά.
- Σταδιακή εμπλοκή μεταναστών σε διαδικασίες συλλογικής δράσης και αντιπροσώπευσης.
- Ενεργοποίηση άσκησης πολιτικών δικαιωμάτων με απώτερο σκοπό συνδιαμόρφωση της τοπικής κοινωνίας».

5.3.1.2 Μνημόνιο συνεργασίας με τον Δήμο Αθηνών

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης στην προσπάθεια του για μία ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος προχώρησε στην σύναψη μνημονίου⁴⁹ με τον Δήμο Αθηνών τον Δεκέμβριο του 2017. Η συμφωνία με το Δήμο Αθηναίων είναι μείζονος σημασίας καθώς η συνεργασία με τον μεγαλύτερο Δήμο της χώρας που έχει δεχθεί πολύ μεγάλες προσφυγικές και μεταναστευτικές πιέσεις έχοντας μεγάλη εμπειρία και με μεγάλα προγράμματα που τρέχει κατά καιρούς μπορεί να προσφέρει μεγάλη τεχνογνωσία σε διάφορα ζητήματα. Η συμφωνία μεταξύ των δήμων προβλέπει διάφορες ενοποιημένες δράσεις πάνω στο προσφυγικό όχι μόνο σε τοπικό αλλά και εθνικό επίπεδο ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την καλύτερη κοινωνική ένταξη αυτών των ομάδων αλλά και την ορθή αντιμετώπιση του μεταναστευτικού και προσφυγικού ζητήματος (Voria.gr, 2017).

5.3.1.3 Το πρόγραμμα R.E.A.C.T.

Το R.E.A.C.T.⁵⁰ αποτελεί το πιο σημαντικό πρόγραμμα που τρέχει στον Δήμο Θεσσαλονίκης κυρίως και σε όμορους Δήμους, και προσφέρει διαμερίσματα προσωρινής στέγασης σε πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο καθώς και την δυνατότητα σε ενδιαφερόμενες οικογένειες να υιοθετήσουν οικογένειες προσφύγων. Όπως αναφέρεται στον επίσημο ιστότοπο του Δήμου Θεσσαλονίκης το πρόγραμμα λειτουργεί από τον Μάιο του 2015 μετά από συμφωνία της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από όπου χρηματοδοτείται 100%.

⁴⁹ Μνημόνιο συνεργασίας Δήμων Αθήνας-Θεσσαλονίκης για το προσφυγικό. Πληροφορίες : <http://voria.gr/article/mnimonio-sinergias-metaxi-thessalonikis-ke-athinas-gia-to-prosfigiko>
Στην συμφωνία δεν υπάρχουν συγκεκριμένα χρονικά οργανογράμματα αλλά υπάρχει η συμφωνία τουλάχιστον ανά διετία να γίνεται μία ενημέρωση για την πορεία της προσπάθειας.

⁵⁰ Το R.E.A.C.T αποτελεί πρόγραμμα για την στήριξη και ένταξη προσφύγων στον Δήμο Θεσσαλονίκης. Πληροφορίες στην επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος. Διαθέσιμο: <https://thessaloniki.gr/react-20>

Στο σχέδιο προγράμματος ο Δήμος Θεσσαλονίκης τέθηκε επικεφαλής ενός μεγάλου εταιρικού σχήματος που συμμετέχουν η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, οι Δήμοι Νεάπολης – Συκεών και Καλαμαριάς, σημαντικότερες Μ.Κ.Ο όπως είναι η Praksis, η Arsis, η Χ.Α.Ν.Θ., το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος ο αριθμός των ωφελουμένων από την αρχή της λειτουργίας του προγράμματος μέχρι και το τέλος 2017 είναι 1283 άτομα με την μερίδα του λέοντος με περίπου 900 ωφελούμενους να κατέχει ο Δήμος Θεσσαλονίκης. Η επιτυχία του προγράμματος είναι πολύ μεγάλη για αυτό τον λόγο η λειτουργία του ανανεώθηκε και για το 2018(Δήμος Θεσσαλονίκης, 2017).

Καθήκοντα του εταιρικού σχήματος με επικεφαλή τον Δήμο Θεσσαλονίκης

Τα καθήκοντα των εταίρων σύμφωνα με το σχέδιο προγράμματος αναλύονται ως εξής:

- Την μίσθωση ακινήτων την συντήρηση τους, και την πληρωμή λογαριασμών κοινής ωφέλειας.
- Τον εξοπλισμό των διαμερισμάτων με τον απαραίτητο εξοπλισμό ώστε να είναι απόλυτα λειτουργικά.
- Να παρέχουν ψυχοκοινωνική υποστήριξη, διερμηνεία και νομικές υπηρεσίες.
- Να συνοδεύουν τους ωφελούμενους σε υπηρεσίες.
- Να διοργανώνουν δράσεις δημοσιότητας και προβολής του προγράμματος για την ευαισθητοποίηση του κοινού με σκοπό την προώθηση της ειρηνικής συνύπαρξης με τους γείτονες και τις κοινότητες υποδοχής.
- Να υποστηρίζουν την πρόσβαση των προσφύγων στην εκπαίδευση και την εγγραφή των παιδιών στα σχολεία μέσω των κοινωνικών επιστημόνων των Δήμων και των Μ.Κ.Ο.
- Να παρέχουν είδη πρωταρχικής ανάγκης στους ωφελούμενους πχ. ρούχα, παπούτσια, φάρμακα, κτλ.
- Να υποστηρίζουν οικονομικά τους ωφελούμενους μέσω της χορήγησης προπληρωμένων καρτών από την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε.

5.3.1.4 Πρόγραμμα Urbact III – Arrival Cities

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης συμμετέχει στο δίκτυο πόλεων Arrival Cities⁵¹, στο πλαίσιο του οποίου καταρτίζει σε συνεργασία με όμορους δήμους και τοπικούς φορείς, ένα

⁵¹ Στοιχεία για το πρόγραμμα Arrival cities στην επίσημη Ιστοσελίδα του Δήμου Θεσσαλονίκης. Διαθέσιμα στο <https://thessaloniki.gr/θέλω-από-τον-δήμο/.../πρόγραμμα-urbact-iii-arrival-cities/>

συμμετοχικό και ολοκληρωμένο Τοπικό Σχέδιο για την κοινωνική ένταξη των προσφύγων στην πόλη της Θεσσαλονίκης. Με την συμμετοχή του ο Δήμος σε αυτές τις διεθνείς πρακτικές εμπλουτίζει τις εμπειρίες και λαμβάνει τεχνογνωσία από τις δράσεις όλων των Ευρωπαϊκών Εταίρων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα σε θέματα καλών πρακτικών σχετικά με τα θέματα ένταξης μεταναστών και προσφύγων. Ο Δήμος είναι σε θέση να ανταλλάξει πρακτικές πάνω στην ένταξη αυτών των ομάδων από χώρες που έχουν μεγαλύτερη εμπειρία όπως (Λετονία, Ισπανία, Φιλανδία, Ιταλία, Γαλλία, Γερμανία) και να προχωρήσει στην υλοποίηση παρόμοιων πρακτικών (Δήμος Θεσσαλονίκης, 2017).

5.3.1.5 Φιλοξενείο Προσφύγων - Αιτούντων Άσυλου

Το Φιλοξενείο προσφύγων-αιτούντων άσυλου⁵² του Δήμου Θεσσαλονίκης αποτελεί μία ακόμη δομή που υπάρχει στον Δήμο που προσπαθεί να βοηθήσει ανθρώπους που έχουν που έχουν εγκαταλείψει την χώρα τους για ένα καλύτερο μέλλον. Η δομή δημιουργήθηκε τον Μάιο του 2015 και λειτουργεί με την συνεργασία του Δήμου Θεσσαλονίκης ως συντονιστή του προγράμματος και εταίρους φορείς την Μ.Κ.Ο Άρσις και το Ελληνικό Συμβούλιο για τους πρόσφυγες και χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τους πρόσφυγες.

Η δομή αποτελείται από 7 αυτόνομα δωμάτια συνολικής δυναμικότητας 28 κλινών. και απευθύνεται σε αιτούντες διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα και συγκεκριμένα σε πυρηνικές οικογένειες με ένα τουλάχιστον ανήλικο παιδί, σε μονογονεϊκές οικογένειες αποτελούμενες από τη μητέρα ή τον πατέρα και ένα τουλάχιστον ανήλικο παιδί και σε ενήλικες γυναίκες μόνες σε κατάσταση εγκυμοσύνης (Δήμος Θεσσαλονίκης, 2017).

Ρόλος

Ο ρόλος του φιλοξενείου προσφύγων –αιτούντων άσυλου όπως αναφέρεται στο επίσημο σάιτ του Δήμου είναι «να διαδραματίσει για τους ωφελούμενους την μετάβαση τους από το καθεστώς αβεβαιότητας σε μία σταδιακή ενσωμάτωση στην κοινωνική ζωή της πόλης με την πλήρη αναγνώριση των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους καθώς και να τους παρέχει όλες εκείνες τις υποστηρικτικές υπηρεσίες με σκοπό την ενδυνάμωση τους και αυτονόμηση τους μέσα στην κοινωνία».

Παρεχόμενες υπηρεσίες

- Κάλυψη βασικών αναγκών όπως διαμονή, σίτιση και παροχή βασικών αγαθών πρώτης ανάγκης.

⁵² Φιλοξενείο αιτούντων άσυλου Επίσημη ιστοσελίδα του φορέα διαθέσιμη στο: <http://arsis.gr/filoxenio-ikogenion-etounton-asilo/>

- Συμβουλευτική νομική και ψυχική στήριξη.
- Παροχή υπηρεσιών διερμηνείας.
- Εκπόνηση διάφορων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για παιδιά εφήβους και ενήλικες π.χ. μαθήματα γλωσσομάθειας.
- Δράσεις για την κοινωνική ένταξη τους και την υποστήριξη των ατόμων μετά το πέρας της φιλοξενίας.
- Ενέργειες που αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση και την διασύνδεση με την τοπική κοινότητα.

5.3.1.6 Δημοτικά και Γυμνάσια Φοίτησης παιδιών Προσφύγων στον Δήμο Θεσσαλονίκης και ευρύτερης περιοχής.

Η εκπαίδευση αποτελεί μία από τις σημαντικότερες αρχές για την ένταξη των προσφύγων και προς αυτή την κατεύθυνση στον Δήμο λειτουργούν αρκετά σχολεία όπου υποδέχονται παιδιά προσφύγων. Μεγάλο ρόλο παίζουν σε αυτό το σημείο οι διάφορες Μ.Κ.Ο. που ουσιαστικά αναλαμβάνουν από την έγγραφη των παιδιών μέχρι την μετακίνηση και σίτιση τους στους χώρους εκπαίδευσης.

Πίνακας 5. Σχολεία Γλωσσομάθειας Δήμου Θεσσαλονίκης Έτος 2016-2017

<u>Δημοτικά</u>	<u>Κέντρα Φιλοξενίας μαθητών</u>
64 ^ο ΔΣ Θεσσαλονίκης	Σίδνος FRAKAPOR
63 ^ο ΔΣ Θεσσαλονίκης	Σίδνος FRAKAPOR
1 ^ο ΔΣ Καλοχωρίου	Καλοχώρι
2 ^ο ΔΣ Καλοχωρίου	Καλοχώρι
<u>Γυμνάσια</u>	
30 ^ο Θεσσαλονίκης	Σίδνος FRAKAPOR
3 ^ο Κορδελιού	Καλοχώρι

Πηγή: <https://www.esos.gr/arthra/47682/thessaloniki-ta-sholeia-poy-thaleitoirgisoyn-os-domes-ekpaideysis-prosfygon>

Πίνακας 6. Σχολεία Γλωσσομάθειας Δήμου Θεσσαλονίκης Έτος 2017-2018

<u>Δημοτικά</u>	<u>Κέντρα Φιλοξενίας μαθητών</u>
Δ.Σ Προφήτη	Βαγιοχώρι
Δ.Σ Καβαλαρίου	Καβαλάρι
Δ.Σ Μελισχωρίου	Δερβένι ALEXIL
1ο και 4ο ΔΣ Ωραιοκάστρου	Δερβένι ALEXIL
1ο και 2ο ΔΣ Αγίου Αθανασίου	Διαβατά
<u>Γυμνάσια</u>	
Γυμνάσιο Εγνατίας	Βαγιοχώρι
4ο Γυμνάσιο Λαγκαδά	Καβαλάρι
1ο Γυμνάσιο Ωραιοκάστρου	Δερβένι ALEXIL
1ο Γυμνάσιο Αγίου Αθανασίου	Διαβατά

Πηγή: <https://www.esos.gr/arthra/47682/thessaloniki-ta-sholeia-poy-thaleitoirgisoyn-os-domes-ekpaideysis-prosfygon>

5.4 Συνεργασίες Δήμου Θεσσαλονίκης

5.4.1 Χ.Α.Ν.Θ – Μ.Κ.Ο.

Η Χ.Α.Ν.Θ⁵³ αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα κοινωνικά και μη κερδοσκοπικά σωματεία της βορείου Ελλάδας. Η Χ.Α.Ν.Θ προσπαθεί να συμβάλει στις ειδικές συνθήκες που είχε αρχίσει να περιέρχεται η χώρα και ειδικά ο Δήμος Θεσσαλονίκης με την προσφυγική κρίση. Από το 2016 μέχρι και σήμερα πραγματοποιεί διάφορες δράσεις και συνεργασίες στον Δήμο με σκοπό την ενεργό συμμετοχή της στην εξομάλυνση των αρνητικών επιπτώσεων της προσφυγικής κρίσης και την κοινωνική ένταξη των προσφύγων (Χ.Α.Ν.Θ. 2017).

Δράσεις

Η Χ.Α.Ν.Θ εκτός από βασικός εταίρος του προγράμματος R.E.A.C.T μέσα από δράσεις όπως εκπόνηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, αθλητισμό, παροχή υλικού εξοπλισμού και διάφορα ψυχαγωγικά προγράμματα προσπαθεί να προσφέρει στον τομέα της κοινωνικής ένταξης των προσφύγων και παράλληλα στην εξομάλυνση των καθημερινών δυσκολιών τους (Χ.Α.Ν.Θ. 2017).

5.4.1.2 Πολυδύναμο κέντρο προσφύγων και μεταναστών

Τον Δεκέμβριο του 2017 εντάσσεται στο δυναμικό του Δήμου το πολυδύναμο⁵⁴ κέντρο προσφύγων και μεταναστών στην Θεσσαλονίκη με σκοπό την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών σε αυτές τις κοινωνικές ομάδες. Το πρόγραμμα αυτό είναι παράλληλο του προγράμματος του ερυθρού σταυρού που υπάρχει στην Αθήνα για την κοινωνική στήριξη και ένταξη προσφύγων.

Υπηρεσίες προγράμματος

Το πρόγραμμα στοχεύει στην παροχή βασικών υπηρεσιών, με εξειδικευμένο προσωπικό και εθελοντές, στους πρόσφυγες και μετανάστες, που διαβιούν στον αστικό ιστό, αλλά και την ευρύτερη περιοχή, και αφορούν σε:

- Παροχή επίκαιρης πληροφόρησης για θέματα ασύλου, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, στέγασης, εκπαίδευσης, απασχόλησης.

⁵³ Χριστιανική Αδελφότητα Νέων Θεσσαλονίκης ίδρυση 1921 Επίσημη Ιστοσελίδα Διαθέσιμη στο: www.ymca.gr/

⁵⁴ Πληροφορίες για την λειτουργία του κέντρου προσφύγων και μεταναστών διαθέσιμες στο: <http://www.ert.gr/ert3/egkeniastike-sti-thessaloniki-to-kentro-prosphygon-tou-erythrou-stavrou/>

- Παροχή συμβουλών και κατευθύνσεων μέσα από ατομικές και ομαδικές συνεδρίες.
- Διαμεσολάβηση και παραπομπή σε άλλους φορείς και υπηρεσίες.
- Παροχή Οικονομικής Υποστήριξης (Cash Transfer Programme).
- Υπηρεσίες Αποκατάστασης Οικογενειακών Δεσμών (RFL).

5.4.1.3 Solidarity Now- M.K.O

Η Solidarity now⁵⁵ είναι μία φιλανθρωπική και μη κερδοσκοπική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1913 και έχει σαν σκοπό την ηθική και υλική ενίσχυση με οποιοδήποτε τρόπο των κοινωνικά ευπαθών ομάδων συμπεριλαμβανόμενων μεταναστών και προσφύγων. Το παράρτημα στην Θεσσαλονίκη ασχολείται με δράσεις επανένταξης ώστε να επιτευχθεί μία ειρηνική συνύπαρξη μεταξύ ελλήνων υπηκόων μεταναστών και προσφύγων.

Δράσεις στον Δήμο Θεσσαλονίκης της Solidarity Now

Κέντρο υποστήριξης προσφύγων: η δομή εγκαινιάστηκε τον Ιανουάριο του 2016 και αποτελεί έναν ανοιχτό χώρο υποδοχής, με πολιτισμικό χαρακτήρα που έχει σαν σκοπό την ενδυνάμωση των προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής προσφέροντας και την δυνατότητα σε αυτούς τους ανθρώπους μέσα από τον διάλογο να λαμβάνονται αποφάσεις που επηρεάζουν την ίδια τους την ζωή.

Παρεχόμενες υπηρεσίες:

- Νομικές συμβουλές και μεταφράσεις κειμένων.
- Παροχές που συνδέονται με την διευκόλυνση της κοινωνικής τους ζωής στον δήμο (επαφή με υπηρεσίες, διοικητικά θέματα, αναφορές παραπόνων κ.τ.λ.).
- Λειτουργία τηλεφωνικής γραμμής για την άμεση εξυπηρέτηση πάνω σε πρακτικά θέματα.
- Παρέχεται ειδικός χώρος όπου τα παιδιά προσφύγων αιτούντων ασύλου μπορούν να περάσουν δημιουργικό χρόνο αναπτύσσοντας διάφορες δεξιότητες τους.
- Προγράμματα πρόσβασης προσφύγων και αιτούντων άσυλο στην αγορά εργασίας.

Στέγαση και υποστήριξη σε ειδικά διαμορφωμένους ξενώνες και κτίρια

Ο οργανισμός παρέχει στέγαση σε πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο στην Θεσσαλονίκη μέσω 2 ανεξάρτητων κτιρίων και ενός ξενώνα. Επίσης μέσω αυτού του

⁵⁵Πληροφορίες για την δράση της Μ.Κ.Ο. Επίσημη ιστοσελίδα Διαθέσιμη στο www.solidaritynow.org/el/

προγράμματος παρέχονται ψυχολογικές, νομικές, συμβουλευτικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες.

«Ασφαλής Πρόσφυγας» εξειδικευμένο πρόγραμμα για ΛΟΑΤ πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο

Η solidarity now τρέχει το πρόγραμμα safe refuge για να συνδράμει όσο τον δυνατόν αποτελεσματικότερα στον περιορισμό των κινδύνων που συντρέχουν αυτές οι ειδικές κατηγορίες προσφύγων και αιτούντων ασύλου και βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης τους παρέχονται σε αυτές τις ομάδες ειδικές υπηρεσίες όπως:

- Νομική και συμβουλευτική στήριξη.
- Ψυχοκοινωνική στήριξη.
- Συμμετοχή σε ψυχαγωγικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες.
- Πρόσβαση σε ανεξάρτητα διαμερίσματα στην Θεσσαλονίκη.

5.4.1.4 PRAKSIS –M.K.O.

Η Μ.Κ.Ο PRAKSIS⁵⁶ παρέχει επίσης πολύ σημαντικό έργο στον Δήμο Θεσσαλονίκης όπου εκτός της συμμετοχής της στο εταιρικό πρόγραμμα R.E.A.C.T έχει καθημερινή παρουσία σε χώρους φιλοξενίας και συγκέντρωσης προσφυγικού πληθυσμού και παρέχει στις ομάδες αυτές ιατροφαρμακευτική και ψυχολογική περίθαλψη, υπηρεσίες διερμηνείας και μεταφοράς ασυνόδευτων ενηλίκων και γενικά ευάλωτης κατηγορίας προσφύγων σε κέντρα φιλοξενίας (Praksis, 2017).

5.4.1.5 Άρσις – Μ.Κ.Ο.

Η Άρσις⁵⁷ είναι μία Μ.Κ.Ο με σημαντικό ρόλο στον Δήμο Θεσσαλονίκης για τους πρόσφυγες όπως:

- Παρεμβάσεις σε καταυλισμούς: η Μ.Κ.Ο οργανώνει ειδικούς χώρους για την συνέντευξη ενηλίκων, δραστηριότητες για την δημιουργική απασχόληση, ξενόγλωσσα μαθήματα και άλλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες.
- Κοινωνικές υπηρεσίες όπου οι πρόσφυγες μπορούν να έχουν ψυχολογική και νομική υποστήριξη.
- Παροχή βασικών πρώτων ειδών σε καταυλισμούς όπως τροφή, ρούχα, παπούτσια.
- Ειδικά προγράμματα πλήρους προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων.

⁵⁶ Μ.Κ.Ο. Praksis. Επίσημος ιστότοπος Διαθέσιμο στο: <https://www.praksis.gr/el/>

⁵⁷ Μ.Κ.Ο. ΑΡΣΙΣ. Επίσημη ιστοσελίδα διαθέσιμη στο: www.arsis.gr/

5.4.1.6 Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης

Ο Δ.Ο.Μ⁵⁸ είναι ένας διεθνής οργανισμός που ιδρύθηκε το 1951 και έχει σαν σκοπό την διαχείριση της μετανάστευσης με τρόπο ηθικό και ανθρώπινο ώστε να υπάρχει όφελος τόσο για τους μετανάστες-πρόσφυγες όσο και για τις κοινωνίες υποδοχής. Ο οργανισμός μέσα από συνεχής συνεργασίες μεταξύ κρατών σε ανώτατο επίπεδο αλλά και με διάφορες οργανώσεις Μ.Κ.Ο που δραστηριοποιούνται πάνω σε αυτά τα θέματα προσπαθεί να προάγει το ένα έργο που σαν τελικό σκοπό έχει την προστασία των δικαιωμάτων αυτών των ατόμων. να τους παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια όπου χρειάζεται και γενικά να δημιουργήσει ένα πλαίσιο προστασίας γύρω από τα άτομα αυτά ώστε να καταφέρει να τα προστατέψει και να κάνουν μία νέα αρχή χωρίς να θεωρούνται πολίτες 3^{ης} κατηγορίας.

Προγράμματα Δ.Ο.Μ

Αυτήν την στιγμή ο Δ.Ο.Μ τρέχει αρκετά σημαντικά προγράμματα για μετανάστες και πρόσφυγες. Ενδεικτικά αναφέρουμε

- Προγράμματα εθελοντικής επιστροφής και επανένωσης.(AVRR)

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει όλες τις ενέργειες για εθελούσιο επαναπατρισμό πολιτών τρίτων χωρών που δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα νομικά έντυπα για νόμιμη διαμονή στον ελληνικό χώρο, αιτούντες άσυλο που έχουν παραιτηθεί από την αίτηση τους και τελεσίδικα απορριπτέους. Ο Δ.Ο.Μ παρέχει πλήρη στήριξη από την διαδικασία της προ αναχώρησης έως και την επαναπατρισμό τους, μέσω των γραφείων υποστήριξης που έχει σε διάφορες χώρες.

- Πρόγραμμα μετεγκατάστασης της ευρωπαϊκής ένωσης

Το πρόγραμμα αφορά αιτούντων ασύλου που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα από 16/9/2015 έως 20/03/2016 και προέρχονται από χώρες στις οποίες το ποσοστό χορήγησης διεθνούς προστασίας υπερβαίνει το 75%. Ο Δ.Ο.Μ παρέχει υποστήριξη μέσω εξειδικευμένου προσωπικού στην κυβέρνηση και αναλαμβάνει την ασφαλή και αξιοπρεπή μεταφορά σε άλλα συμβαλλόμενα κράτη.

5.4.1.7 Η Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες

Η Υ.Α⁵⁹ είναι ένας οργανισμός με παγκόσμια δράση που ιδρύθηκε το 1952 και έχει σαν σκοπό να βοηθά στην προστασία των προσφύγων και των αιτούντων ασύλου. Η

⁵⁸ Δ.Ο.Μ πληροφορίες διαθέσιμες στο: <https://greece.iom.int/>

⁵⁹ Ύπατη αρμοστεία. Επίσημη Ιστοσελίδα διαθέσιμη στο: www.unhcr.org/gr/

Υ.Α. συνεργάζεται στενά με τις εκάστοτε κυβερνήσεις, και διάφορους φορείς κυβερνητικούς και μη, έχοντας ρόλο κυρίως συμβουλευτικό και συνδρομητικό. Η Υ.Α από το 2015 εντατικοποίησε τις ενέργειες σε όλη χώρα λόγω της προσφυγικής κρίσης. Στον Δήμο Θεσσαλονίκης η Υ.Α. χρηματοδοτεί το πολύ επιτυχημένο πρόγραμμα REACT που παρέχει μισθωμένα διαμερίσματα στους Πρόσφυγες και Αιτούντες άσυλου ώστε να έχουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Επίσης παρέχει μέσω των διάφορων εταίρων της νομική βοήθεια, πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και εκπαίδευση ειδικά για παιδιά προσφύγων και αιτούντων ασύλου. Επίσης πολύ σημαντικό ρόλο στην βοήθεια αυτών των ομάδων παίζει και η παροχή προπληρωμένων καρτών ώστε να καλύπτονται οι βασικές τους ανάγκες (Υπατη Αρμοστέα).

Κεφάλαιο 6^ο: Συμπεράσματα - Προτάσεις

Συμπεράσματα

Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε διαπιστώθηκε ότι ο Δήμος Θεσσαλονίκης από την αρχή της προσφυγικής κρίσης δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα σε αυτό το φαινόμενο καθώς θέλει να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξελίξεις και όχι απλά να αποτελεί θεατή και να εφαρμόζει τετελεσμένες αποφάσεις. Χαρακτηριστικό της σημασίας που δίνει ο Δήμος σε αυτό το θέμα είναι ότι αποτελεί τον μοναδικό Δήμο που με απόφαση του διεύρυνε τον ρόλο του τοπικού Σ.Ε.Μ. ώστε να περιλαμβάνονται στις δράσεις του εκτός από τους μετανάστες και οι πρόσφυγες. Η δράση του όπως φαίνεται μέσα από την έρευνα μας είναι πολυεπίπεδη και κυρίως πρωταγωνιστική. Θα μπορούσαμε να χωρίσουμε τα αποτελέσματα της έρευνας σε 2 τομείς α) τις δράσεις, και συνεργασίες που υπάρχουν στον Δήμο Θεσσαλονίκης απέναντι στο προσφυγικό και μεταναστευτικό φαινόμενο και β) κριτική που δέχεται που δέχεται ο Δήμος από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς εγχώριους και διεθνείς σαν αποτέλεσμα των δράσεων του.

Όσον αφορά τον τομέα για τις δράσεις και τις συνεργασίες που υπάρχουν στον Δήμο Θεσσαλονίκης παρατηρούμε ότι τα τελευταία 2-3 χρόνια από την ξέσπασμα της προσφυγικής κρίσης ο Δήμος ξεκίνησε άμεσα διάφορα προγράμματα για να αμβλύνει όσο το δυνατόν περισσότερο αυτό το φαινόμενο. Στον Δήμο υπάρχουν εν ενεργεία πολύ σημαντικά δράσεις με περίοπτη θέση να κατέχουν το προγράμματα στέγασης και σίτισης R.E.A.C.T. και το φιλοξενείο προσφύγων. Επίσης πολύ σημαντικό από πλευράς Δήμου αποτελεί η συμμετοχή του στο πρόγραμμα URBACT III με σκοπό την απορρόφηση καλών πρακτικών από ευρωπαϊκές Τοπικές Αυτοδιοικήσεις σχετικά με την ένταξη των προσφύγων και μεταναστών στην τοπική κοινωνία. Ο Δήμος επίσης κατανοώντας ότι δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνος του αυτό το ζήτημα προχώρησε άμεσα σε συνεργασία με σημαντικές ελληνικές Μ.Κ.Ο και διεθνείς

φορείς με μεγάλη εμπειρία και ποικίλες δράσεις πάνω στην μετανάστευση. Οι διάφορες Ελληνικές Μ.Κ.Ο και ξένοι φορείς παρέχουν μέσα από χρηματοδοτούμενα προγράμματα διάφορες σημαντικές υπηρεσίες (κοινωνικές, νομικές, συμβουλευτικές, ιατρικές κ.α.) σε αυτούς τους πληθυσμούς με αποτέλεσμα να δημιουργείτε μέσα στο πολεοδομικό συγκρότημα του Δήμου ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο βοήθειας για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες που έχει σαν απώτερο σκοπό όχι μόνο την άμβλυνση των καθημερινών δυσκολιών που βιώνουν αλλά και την προσπάθεια για την κοινωνική τους ένταξη στην τοπική κοινωνία για τα άτομα που θα μείνουν μόνιμα αλλά και για τα άτομα που περιμένουν κάποια στιγμή να αποχωρήσουν από την χώρα.

Όσον αφορά τον τομέα της κριτικής που δέχεται ο Δήμος Θεσσαλονίκης για την στάση του απέναντι στο προσφυγικό ζήτημα από τους διάφορους φορείς που συνεργάζεται, οι δηλώσεις τους αποτελούν μία επιβεβαίωση για την ορθή και ολοκληρωμένη δράση του. Όλοι οι εκπρόσωποι των φορέων που ερωτήθηκαν είχαν εξαιρετικές εντυπώσεις για την μεταναστευτική πολιτική του Δήμου και την γενικότερη κατάσταση που επικρατεί στο Δήμο καθώς και για την συνεργασία που έχουν μαζί του σε όλα τα ζητήματα. Είναι χαρακτηριστική η απάντηση της εκπροσώπου της Υ.Α που αποτελεί τον μεγαλύτερο οργανισμό παγκοσμίως για τους πρόσφυγες η οποία μας τόνισε « *Ο Δήμος Θεσσαλονίκης αποτελεί πρότυπο για το πως πρέπει η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να αντιμετωπίζει το προσφυγικό φαινόμενο.*» κάτι το οποίο αποτελεί παράσημο για τις προσπάθειες του Δήμου.

Προτάσεις

- Πρέπει να υπάρξει κινητοποίηση της κεντρικής διοίκησης με κάθε τρόπο ώστε να εξασφαλιστούν όσο το δυνατόν περισσότερα κονδύλια από την Ε.Ε. για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους διάφορους οργανισμούς κυβερνητικούς και μη για τα ενταξιακά προγράμματα ώστε να μην καταλήξουμε μία χώρα που εκτός από τα εσωτερικά μας προβλήματα γιγαντωθεί και το προσφυγικό θέμα που λόγω ότι πρόκειται για ανθρώπινες ζωές μπορεί να διαλύσουν εύκολα τον κοινωνικό μας ιστό. Πρέπει να εκμεταλλευτούμε ότι οι περισσότερες χώρες προτιμούν να πληρώνουν παρά να δέχονται μετανάστες και πρόσφυγες.
- Πρέπει να γίνει άμεση αναβάθμιση του ρόλου των Σ.Ε.Μ που ο μόνος λόγος ύπαρξης τους είναι τυπικός χωρίς καμία ουσιαστική αρμοδιότητα.
- Πρέπει να επιδιώκονται συνεχής διεθνείς συνεργασίες και από την κεντρική διοίκηση και από την Τοπική Αυτοδιοίκηση με οργανισμούς, κράτη και

δήμους με εμπειρία ώστε να λαμβάνουν συνεχώς τεχνογνωσία πάνω στην ομαλή αντιμετώπιση του φαινομένου.

- Πρέπει να υπάρχει συνεχής επικοινωνία Τ.Α και κεντρικού κράτους ώστε να υπάρχει συνεχής πληροφόρηση που θα δίνει την δυνατότητα να επιλυθούν άμεσα θέματα που προκύπτουν.
- Πρέπει να υπάρχουν συνεχείς δράσεις ευαισθητοποίησης του γενικού πληθυσμού ώστε ο απλός κόσμος να κατανοήσει τα προβλήματα και τις δυσκολίες αυτών των ανθρώπων ώστε να υπάρξει η μεγαλύτερη δυνατή βοήθεια και από απλούς πολίτες.

Κεφάλαιο 7^ο: Παράρτημα

Συνεντεύξεις:

Σημείωση: Όλες οι συνεντεύξεις μας παραχωρήθηκαν στο διάστημα από τον Νοέμβριο του 2017 έως τον Μάρτιο του 2018.

7.1 Συνεντεύξεις με αρμόδιους φορείς

► **Συνέντευξη 1.** Με την υπεύθυνη Μεταναστευτικής Πολιτικής και Προσφύγων του Δήμου Θεσσαλονίκης κ. Ασλανίδου Σοφία.

1) Ποια είναι η στάση του Δήμου απέναντι στο μεταναστευτικό και προσφυγικό φαινόμενο;

« Ο Δήμος απέναντι στο μεταναστευτικό και προσφυγικό φαινόμενο δεν έχει μείνει απαθής αλλά αντίθετα έχει παρουσιάσει μία πολύ μεγάλη εξωστρέφεια και έχει σαν κύρια δραστηριότητα την συνεχή συνεργασία με φορείς, οργανώσεις όχι μόνο του εσωτερικού αλλά και του εξωτερικού μέσω των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Το όλο ζήτημα είναι εξαιρετικά δύσκολο γιατί το προσφυγικό είναι μία κινούμενη άμμος που οι ροές αλλάζουν καθημερινά και εκεί που πας να λύσεις ένα πρόβλημα εμφανίζεται κάτι καινούριο. Υπάρχει βέβαια ένας κεντρικός άξονας σχεδιασμού αλλά αυτός καθημερινά χρειάζεται μεταβάλετε λόγω ακριβώς της ιδιομορφίας του φαινομένου».

2) Ποιες είναι βασικές συνεργασίες του Δήμου;

Παπακανελλός Φώτιος
A.M. 01520816M052

«Ο Δήμος έχει αναπτύξει ισχυρή και άριστη συνεργασία με διάφορους μη κυβερνητικούς οργανισμούς που ειδικεύονται στο συγκεκριμένο ζήτημα όπως η Praksis η Άρσις η Solidarity και άλλες μικρότερες αλλά για εμένα το πιο σημαντικό είναι η εμπιστοσύνη που έχουν δείξει για την συνεργασία μας διεθνής οργανισμοί όπως η Υπατη Αρμοστεία η UNICEF ο Διεθνής οργανισμός Μετανάστευσης κ.α. με αποτέλεσμα να μας εμπιστεύονται πάρα πολλές δραστηριότητες».

3) Μπορείτε να μου πείτε πως επιχορηγούνται τα διάφορα προγράμματα;

«Οι διάφοροι φορείς και Μ.Κ.Ο λαμβάνουν τις επιχορηγήσεις κυρίως μέσω της Υπατης Αρμοστείας και της Ε.Ε. γιατί το Ελληνικό Δημόσιο δεν μπορεί να διαχειριστεί αυτά τα κονδύλια. Εμείς από την πλευρά μας σαν Δημοτική αρχή ορίζουμε συναντήσεις κάθε δεκαπενθήμερο με όλους τους εκπροσώπους των Μ.Κ.Ο ώστε να υπάρχει ένα feedback των δράσεων που εκτελούν και για το πως καταναλώνονται τα κονδύλια που λαμβάνουν».

4) Δράσεις του Σ.Ε.Μ στον Δήμο Θεσσαλονίκης;

« Ο δήμος υποχρεούται βάση του νόμου Καλλικράτη να συστήσει το Συμβούλιο ένταξης μεταναστών και όπως ορίζει ο νόμος έχει συγκεκριμένες αρμοδιότητες. Ο Δήμος Θεσσαλονίκης έχει ενσωματώσει με απόφαση του διοικητικού Συμβουλίου εκτός από τους μετανάστες και τους πρόσφυγες, Το όργανο συνεδριάζει μία φορά το μήνα και ουσιαστικά κάνει διάφορες δραστηριότητες για την ομαλότερη ένταξη προσφύγων και μεταναστών στην τοπική κοινωνία. Η πραγματικότητα όμως είναι ότι όπως σε πολλούς Δήμους της Ελλάδας αυτό το όργανο υπολειτουργεί επειδή ουσιαστικά υπάρχουν αρκετές παθογένειες που ισχύουν στην νομοθεσία. Ο δήμος όμως όντας ο δεύτερος μεγαλύτερος της χώρας έχει μία μεγάλη οντότητα για αυτό συχνά βομβαρδίζουμε με έγγραφα τα διάφορα υπουργεία και φορείς για να δοθούν λύσεις σε θέματα που δεν άπτονται της τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά οι άνθρωποι αυτοί το αντιμετωπίζουν στην τοπική κοινωνία γιατί εδώ είναι εγκατεστημένοι έστω και προσωρινά».

5) Ποια είναι τα προγράμματα που τρέχει ο Δήμος αυτή την περίοδο για πρόσφυγες ή μετανάστες;

«Το ποιο σημαντικό πρόγραμμα που τρέχει ο Δήμος τα τελευταία 3 χρόνια και έχει πάρει πολλές φορές τα εύσημα είναι το πρόγραμμα στέγασης για πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο το λεγόμενο R.E.A.C.T. Το οποίο χρηματοδοτείται από την Υπάτη Αρμοστεία και την Ε.Ε. και υπάρχει συνεργασία με πολλές γνωστές Μ.Κ.Ο με συντονιστή τον Δήμο. Η επιτυχία του είναι πολύ μεγάλη και για αυτό ο Δήμος προσπαθεί να το διαφημίσει με κάθε τρόπο ώστε να διαδοθεί και σε άλλους Δήμους. Διαπιστώθηκε ότι είναι πολύ πιο θετικό οι πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο από το να μένουν σε διάφορα camps να μένουν μέσα στον ιστό της τοπικής κοινωνίας που θα έχει και σαν άμεσο αποτέλεσμα αυτοί οι άνθρωποι να προσαρμοστούν και να ενταχθούν πολύ πιο γρήγορα στην τοπική κοινωνία. Το πρόγραμμα λοιπόν παρέχει για τουλάχιστον 6 μήνες εκτός από διάφορες περιπτώσεις διαμερίσματα με όλες τις βασικές ανέσεις ώστε να έχουν και πιο ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης και να συγχρωτίζονται άμεσα με το ανθρώπινο δυναμικό της πόλης. Να τονιστεί εδώ κάτι πολύ σημαντικό ότι

το δεν είναι θετικό μόνο για τους ανθρώπους αυτούς να ζουν σε φυσιολογικές συνθήκες διαβίωσης αλλά έχει και πολύ μεγάλη σημασία για την ίδια την πόλη γιατί νοικιάζονται ξενοίκιαστα διαμερίσματα και έτσι δημιουργείτε ένα σταθερό και σίγουρο εισόδημα για αρκετούς συντοπίτες μας. Από αυτό το πρόγραμμα από την αρχή της λειτουργίας του έχουν ωφεληθεί περίπου 2.500 άτομα.

Έπειτα υπάρχει το πρόγραμμα Urbact III Arrival Cities όπου είναι ένα Ευρωπαϊκό πρόγραμμα όπου συμμετέχουν Δήμοι από 10 Ευρωπαϊκές χώρες και συζητάνε για τις διάφορες πρακτικές που ακολουθούνται πάνω στο μεταναστευτικό και προσφυγικό θέμα από τον κάθε Δήμο . Ο σκοπός είναι να ανταλλάσσονται ιδέες και απόψεις για τις καλές πρακτικές που ακολουθούνε κάποιοι δήμοι ώστε να υιοθετηθούν από τους άλλους και αντίστοιχα να κατατεθούν προβληματισμοί για τις διάφορες αρνητικές καταστάσεις και να συζητηθούν λύσεις και προτάσεις. Για παράδειγμα μπορεί να υπάρχει θέμα για την εκπαίδευση σε παιδιά προσφύγων και ποια είναι η πολιτική πχ ενός Δήμου της Γερμανίας ή της Ισπανίας, εμείς λοιπόν προσπαθούμε να πάρουμε διάφορες ιδέες για την καλυτέρευση του δικού μας συστήματος».

6) Θεωρείτε επιτυχημένη την συνεργασία σας με τους διάφορους φορείς που δραστηριοποιούνται στον Δήμο τοπικούς και διεθνείς;

«Θεωρώ ότι η συνεργασία μας είναι απολύτως επιτυχημένη γιατί όλοι έχουμε έναν κοινό σκοπό. Όπως σας είπα έχουμε τον κεντρικό ρόλο σαν τοπική αυτοδιοίκηση να επιτηρούμε τα πάντα. Δεν είναι τυχαίο όπως σας προείπα ότι μας εμπιστεύονται μεγάλη διεθνείς οργανισμοί. Πρόσφατα μας εμπιστεύτηκε η UNICEF και υπογράψαμε ένα σύμφωνο συνεργασίας για θέματα εκπαίδευσης. Επίσης έχουμε υπογράψει και σύμφωνο συνεργασίας με τον Δήμο της Αθήνας και προσπαθούμε να διοχετεύσουμε το παράδειγμα μας και σε όλους Δήμους ώστε να υπάρχει ένα μεγάλο δίκτυο πόλεων που να συνεργάζονται για την αντιμετώπιση του θέματος. Ξέρεται είναι πολύ σημαντική η συνεργασία με διάφορους φορείς εθνικούς και μη γιατί είναι αδύνατον να λύσεις μόνος σου τα διάφορα προβλήματα που παρουσιάζονται».

7) Πιο θεωρείτε το σημαντικότερο επίτευγμα του Δήμου Θεσσαλονίκης απέναντι στο προσφυγικό φαινόμενο τα 3 τελευταία χρόνια;

«Ο Δήμος μέσα από συνετές πολιτικές και ενέργειες και έχοντας έναν Δήμαρχο με “ανοιχτά” μάτια και πολλές ευαισθησίες απέναντι σε αυτό το φαινόμενο που είναι και πολύ σύνθετο, κατάφερε η πόλη να απορροφήσει τους διάφορους κραδασμούς, ρατσιστικούς, ξενοφοβικούς και άλλους και να μην αναπτυχθούνε στην τοπική κοινωνία θύλακες ρατσισμού από ντόπιους και ουσιαστικά δεν “άνοιξε μύτη” και μην ξεχνάμε ότι είναι η δεύτερη πόλη σε μέγεθος και οι δυσκολίες και πιέσεις που δεχτήκαμε ήταν πολλές. Όμως καταφέραμε να διαχειριστούμε ένα τόσο πολύπλοκο πρόβλημα με μεγάλη επιτυχία και βεβαίως προσπαθούμε ακόμα με όλες μας τις δυνάμεις».

8) Σύμφωνα με την εμπειρία μέσω της καθημερινής σας τριβής με το θέμα, τι πιστεύετε ότι θα μπορούσε να είχε προσφέρει ο Δήμος παραπάνω από ότι έχει προσφέρει και δεν το έχει καταφέρει για τον οποιοδήποτε λόγο;

« Ίσως θα μπορούσε να επισπεύσει τις διάφορες θετικές διαδικασίες που αφορούν αυτό το ζήτημα αλλά και πάλι είναι πολύ δύσκολο γιατί ουσιαστικά οι Δήμοι δεν έχουν πραγματική αυτονομία αλλά εξαρτώνται από την κεντρική διοίκηση σε πολλά θέματα. Ουσιαστικά δεν υπάρχει Καλλικράτης γιατί οι Δήμοι είναι δεσμευμένοι απέναντι στην νομοθεσία της κεντρικής διοίκησης με αποτέλεσμα να παρατηρούνται οι ίδιες παθογένειες που παρατηρούνται και στην λειτουργία της κεντρικής διοίκησης.

Για παράδειγμα στον τομέα της εκπαίδευσης ξεκινάνε σε κάποια σχολεία μαθήματα ελληνομάθειας για πρόσφυγες και μετανάστες που αποτελούν βασικότατο εφόδιο για την κοινωνική ενσωμάτωση αυτών των ατόμων. Οι δάσκαλοι από την άλλη δεν έχουν ενημερωθεί και επιμορφωθεί κατάλληλα εξαιτίας αδράνειας της κυβέρνησης. Αυτό είναι ένα θέμα που δεν μπορεί να το λύσει ο Δήμος μόνος του με αποτέλεσμα αυτοί οι άνθρωποι να κληθούν να κολυμπήσουν στα βαθιά χωρίς τα απαραίτητα εφόδια».

► Συνέντευξη 2. Με τον συντονιστή του Φιλοξενείου Προσφύγων και Αιτούντων Ασύλου Κ. Εμμανουήλ Ζουγκό.

1) Πόσο επιτυχημένη θεωρείται η δράση της δομής;

« Το φιλοξενείο λειτουργεί 2,5 χρόνια από τον Μάιο του 2015 και πιστεύω ότι από το ξεκίνημα έχουμε προσπαθήσει να κάνουμε το καλύτερο δυνατόν για αυτούς τους ανθρώπους σε αντίξοες οικονομικά για την χώρα συνθήκες. Το πρόγραμμα με την χρηματοδότηση που του παρέχεται αλλά και τους πολλούς εθελοντές που το στηρίζουν αφίλοκερδώς παρέχει μία ολιστική προσέγγιση στους φιλοξενούμενους-ωφελομένους καθώς εκτός από τα βασικά, στέγη (6 μήνη με πιθανότητα παράτασης έως 6 μήνες για ειδικούς λόγους) και σίτιση(μέσω catering) ,παρέχει εκπαιδευτικά προγράμματα στους ωφελομένους και στα ανήλικα τέκνα τους, πλήρη ιατρική ,νομική και ψυχοκοινωνική στήριξη, καθώς και δράσεις κοινωνικής ένταξης».

2) Ποιος είναι ο συνολικός αριθμός ατόμων που έχουν ωφεληθεί από την δράση το 2015 έως σήμερα;

« Στα 2,5 χρόνια που λειτουργεί το φιλοξενείο έχουν φιλοξενηθεί 33 οικογένειες. Ο αριθμός αυτός μεταφράζεται σε περίπου 122 άτομα .Πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα ότι η επιλογή είναι πάρα πολύ δύσκολη καθώς η επιλογή ουσιαστικά γίνεται με βάση το ποιοι υποψήφιοι είναι εξαιρετικά ευάλωτοι ενώ όλες σχεδόν οι υποθέσεις έχουν το στοιχείο της ευαλωτότητας».

3) Προβλέπεται στο άμεσο μέλλον να λειτουργήσουν και άλλοι παρόμοιοι χώροι στον Δήμο.

« Θα ήταν πολύ θετικό να λειτουργήσουν και άλλες τέτοιες δομές όμως δυστυχώς δεν υπάρχουν αρκετά κονδύλια καθώς πρέπει να εξυπηρετηθούν και άλλες δομές που προσφέρουν αντίστοιχες υπηρεσίες».

4) Πως θεωρείτε την συνεργασία σας με τον Δήμο Θεσσαλονίκης και πως κρίνεται την μεταναστευτική του πολιτική;

« Καταρχάς η συνεργασία μας με το κομμάτι του δήμου που ασχολείται με την δομή είναι άψογη .Τώρα για την μεταναστευτική πολιτική του Δήμου Θεσσαλονίκης χωρίς να έχω την εμπειρία από άλλους Δήμους θεωρώ ότι στις δυνατότητες που έχει τηρουμένων και των αναλογιών κάνει το καλύτερο δυνατόν και έχει μία συνεχές δραστηριοποίηση πάνω σε τέτοια προγράμματα».

► **Συνέντευξη 3.** Με την εκπρόσωπο της Ύπατης Αρμοστείας Mrs. Leine Veide.
Public Information Communications Officer.

1) Θα ήθελα να αναφερθούμε περιληπτικά στο έργο που επιτελεί η Ύπατη Αρμοστεία στην Ελλάδα.

« Καταρχήν όπως γνωρίζεται η UNCHR είναι ένας παγκόσμιος μη κυβερνητικός οργανισμός με διεθνή δράση που προσπαθεί με διάφορους τρόπους να παρέχει βοήθεια στους πρόσφυγες όλου του κόσμου. Στην Ελλάδα λειτουργούμε από το 1952.Η Ύπατη Αρμοστεία στην Ελλάδα συνεργάζεται με τις κρατικές αρχές, με Μ.Κ.Ο και διάφορους φορείς ώστε να διασφαλιστεί η προστασία των προσφύγων ,των αιτούντων άσυλων και των άλλων ατόμων και ομάδων που εμπίπτουν στην προστασία σύμφωνα με την Ύπατη αρμοστεία. Έχει υποστηρικτικό ρόλο στην κυβέρνηση για την προσπάθεια ομαλοποίησης και ανταπόκρισης στην προσφυγική κρίση που έχει χτυπήσει ειδικά την Ελλάδα».

2) Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχετε πως θεωρείτε την κατάσταση που επικρατεί στα sites στην Θεσσαλονίκη σε σχέση με όλο το φάσμα των βασικών αναγκών των διαμενόντων σε αυτά;

« Αρχικά να σας ενημερώσω ότι λόγω αρμοδιοτήτων δεν μπορώ να σας απαντήσω ακριβώς πάνω στο ερώτημα σας καθώς η κάλυψη των βασικών αναγκών των διαμενόντων σε αυτά όπως τροφή, στέγη, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Αρμοστείας. Αυτό που μπορώ να σας μεταφέρω γνωρίζοντας από την συνεργασία μας με Μ.Κ.Ο κυρίως που αναλαμβάνουν αυτές τις δράσεις ότι η κατάσταση στα sites στην περιοχή τουλάχιστον της κεντρικής Μακεδονίας που ανήκει και ο Δήμος ενδιαφέροντος σας έχει αναβαθμιστεί πλέον σε πολύ καλά επίπεδα και δεν έχουν καμία σχέση με τις τραγικές συνθήκες που επικρατούσαν παλαιότερα και που δυστυχώς επικρατούν ακόμα στα hot spot των νησιών».

3) Μπορείτε να μου αναφέρεται κάποιες ενέργειες που γίνονται από τον οργανισμό σας στον Δήμο Θεσσαλονίκης;

« Μία από τις σημαντικότερες δραστηριότητες που έχει ο οργανισμός είναι να καταφέρει πείσει τους κυβερνώντες ότι οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο στην χώρα σας και όχι μόνο, ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να προωθηθούν όσο το δυνατόν μεγαλύτερος αριθμός από τα hot spot και τα sites, σε κανονικά μισθωμένα διαμερίσματα. Αυτή η δράση είναι πολύ σημαντική γιατί θα βοηθήσει αυτούς τους ανθρώπους να έχουν μία κανονικότητα στην καθημερινότητα τους, με καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και καλύτερες προοπτικές ομαλότερης ένταξης στην κοινωνία. Στον Δήμο Θεσσαλονίκης η Αρμοστεία χρηματοδοτεί το πολύ επιτυχημένο πρόγραμμα REACT που παρέχει μισθωμένα διαμερίσματα στους Πρόσφυγες και Αιτούντες άσylum ώστε να έχουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.

Επίσης η ίδια η Ύπατη αρμοστεία με την χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής επιτροπής τρέχει το πρόγραμμα ΕΣΤΙΑ μαζί με διάφορες συνεργάτες κυρίως Μ.Κ.Ο σε όλη την Ελληνική επικράτεια το οποίο περιλαμβάνει την μεταφορά προσφύγων και αιτούντων άσylum σε διαμερίσματα και την παροχή προπληρωμένων καρτών για να καλύπτουν κατά το δοκούν τις βασικές τους ανάγκες. Επίσης παρέχει νομική βοήθεια μέσω των εταίρων της σε αιτούντων άσυλο και σε άτομα που χρήζουν διεθνής προστασίας, στηρίζει την υπηρεσία άσylum μέσω πρακτικών εκπαίδευσης και συμβουλευτικών υπηρεσιών. Υπάρχουν δράσεις για την σεξουαλική βία σε άντρες και γυναίκες.

Παροχή εκπαίδευσης με παρακολούθηση μαθημάτων σε ελληνικά σχολεία σε παιδιά αιτούντων άσylum και προσφύγων με συνεργασία με το υπουργείο Παιδείας

Βελτίωση πρόσβασης σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε συνεργασία με το υπουργείου υγείας και το Κ.Ε.Λ.Π.Ν.Ο».

4) Ποια είναι η γνώμη σας για την μεταναστευτική πολιτική του Δήμου Θεσσαλονίκης;

« Ο Δήμος Θεσσαλονίκης αποτελεί ένα Δήμο πρότυπο για το πως πρέπει να αντιμετωπίζει μία τοπική αυτοδιοίκηση το προσφυγικό φαινόμενο. Με την μεταξύ μας συνεργασία οφείλω να πω ότι ο Δήμος σαν οργανισμός παίζει σημαντικότερο ρόλο γιατί είναι πολύ υποστηρικτικός και συνεργάσιμος σε όλα τα θέματα που αφορούν το προσφυγικό. Είναι γεγονός και σαν οργάνωση μας έχει κάνει πολύ καλή εντύπωση ότι όχι μόνο είναι συνεργάσιμος αλλά δεν φοβάται τις διάφορες προκλήσεις και εμπόδια που παρουσιάζονται αλλά ψάχνει συνεχώς λύσεις και συνεργασίες για να τα επιλύσει».

► **Συνέντευξη 4.** Με την Προϊστάμενη Διεύθυνσης Ισότητας Φύλλων-Κοινωνικής Προστασίας και Δημόσιας Διοίκησης Κ. Βιργινία Πολίτη.

1) Ποιες δράσεις υπάρχουν για πρόσφυγες και μετανάστες σε τοπικό επίπεδο;

« Στην τοπική αυτοδιοίκηση υπάρχουν το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών , το Κέντρο Ένταξης Μεταναστών το πρόγραμμα REACT σε συνεργασία με όμορους Δήμους και το φιλοξενείο καθώς και πολλές συμπράξεις με διάφορες ΜΚΟ, που έχουν σαν σκοπό να υπάρχει ένας δυνατά δομημένος ιστός για την βοήθεια αυτών των κοινωνικών ομάδων».

2) Πως κρίνεται την γενικότερη μεταναστευτική πολιτική του Δήμου Θεσσαλονίκης;

« Κατά την προσωπική μου γνώμη και την εμπειρία μου θεωρώ ότι ο δήμος Θεσσαλονίκης από την στιγμή που βρέθηκε μπροστά σε αυτό το φαινόμενο έκανε και κάνει το καλύτερο δυνατόν. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόλις έκλεισαν τα σύνορα στην Ειδομένη και η κατάσταση είχε αρχίσει να γίνεται απελπιστική έχοντας αρχίσει να υπάρχει και μεγάλος αντίκτυπος στον κοινωνικό ιστό της πόλης μας καθώς οι πρόσφυγες άρχισαν να προωθούνται στην Θεσσαλονίκη ο Δήμαρχος κ. Μπουτάρης συγκάλεσε όλους τους αρμόδιους φορείς (Περιφέρεια, Υπουργείο, Στρατό ,Αστυνομία,) και διάφορες οργανώσεις που δραστηριοποιούνταν στην περιοχή και ασχολούνταν ήδη με την παροχή βοήθειας σε αυτές τις ομάδες ώστε να οργανώσουν μία στρατηγική που θα αποτελούσε σημαντική βοήθεια σε αυτούς τους ανθρώπους με την παράλληλη προστασία των δημοτών και γενικότερα του κοινωνικού ιστού του Δήμου. Ο δήμος καθημερινά κάνει το καλύτερο δυνατόν παίρνοντας συνεχώς πρωτοβουλίες και κάνει συνεχείς συμπράξεις με εγχώριους και σημαντικότερους εξωτερικούς οργανισμούς όπως πχ η Υπατη Αρμοστεία, ο Διεθνής οργανισμός μετανάστευσης κ.α. με σκοπό να αποδώσει σαν τοπική αυτοδιοίκηση όσο το καλύτερο δυνατόν. Από τις συναντήσεις μου σαν προϊστάμενη του τμήματος με συναδέλφους που από οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στο μεταναστευτικό-προσφυγικό θέμα λαμβάνω πάντα θετικές εντυπώσεις για την δραστηριότητες του Δήμου».

► **Συνέντευξη 5.** Με την υπεύθυνη παραρτήματος του Δ.Ο.Μ στην Θεσσαλονίκη, Κ. Χατζηστάυρου Αικατερίνη

1) Ποια είναι η κατάσταση που επικρατεί αυτή την στιγμή στα κέντρα φιλοξενίας στην Θεσσαλονίκη;

« Καταρχήν να σας πληροφορήσω ότι πλέον στην περιοχή της Θεσσαλονίκης υπάρχουν 3 ανοικτές δομές φιλοξενίας , να το εξηγήσουμε επειδή ο κόσμος μπερδεύεται συχνά οι ανοικτές δομές φιλοξενίας δεν έχουν καμία σχέση με τα hot spots, η μεγάλη διαφορά τους είναι ότι οι άνθρωποι εδώ μπορούν να μετακινούνται ελεύθερα εντός και εκτός από αυτές τις δομές σε αντίθεση με τα hot spots που βρίσκονται σε ένα ιδιότυπο σύστημα κράτησης και αδυνατούν να βρεθούν εκτός των εγκαταστάσεων αυτών.

Την στιγμή που μιλάμε υπάρχουν στην περιοχή 3 ανοικτές δομές φιλοξενίας προσφύγων που ονομάζονται και campings ή sites.Έχουμε λοιπόν την δομή στα Διαβατά που φιλοξενεί περίπου 600 άτομα κυρίως Σύριους, στα Λαγκαδίκια και στο Καβαλάρι που φιλοξενούν από 150-200 άτομα. Η κατάσταση που επικρατεί είναι σχετικά καλή έπειτα βέβαια από πολλές προσπάθειες που έχουν γίνει από πολλούς φορείς και ιδιαίτερα με τα προγράμματα εγκατάστασης προσφύγων σε διαμερίσματα».

2) Ποια είναι η γνώμη σας για τον ρόλο που παίζει ο Δήμος στην αντιμετώπιση του μεταναστευτικού – προσφυγικού μέσα από την εμπειρία της συνεργασίας σας;

«Πολύ σημαντικό κομμάτι στην εξομάλυνση αυτής της κρίσης παίζει ο Δήμος Θεσσαλονίκης που μέσω συνεχών ενεργειών και συνεργασιών με κυβερνητικές οργανώσεις, Μ.Κ.Ο, και διεθνών οργανώσεων προσπαθεί συνεχώς να επιτύχει τους διάφορους στόχους που θέτονται για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά σε διεθνές. Ένα από τα πιο σημαντικά προγράμματα που τρέχει ο Δήμος Θεσσαλονίκης σαν επικεφαλής αυτήν την στιγμή είναι το πρόγραμμα REACT, βάση του οποίου ευάλωτοι πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο φιλοξενούνται πλέον σε διαμερίσματα».

3) Ποια προγράμματα τρέχει στον Δήμο Θεσσαλονίκης ο Δ.Ο.Μ.;

« Το βασικό κομμάτι που έχει αναλάβει αυτή την στιγμή το γραφείο μας εδώ είναι η καθημερινή μεταφορά των παιδιών των προσφύγων και των αιτούντων ασύλου από τις ανοικτές δομές φιλοξενίας στα σχολικά συγκροτήματα για να παρακολουθήσουν τα μαθήματα τους».

► **Συνέντευξη 6.** Με την συντονίστρια προγραμμάτων της Μ.Κ.Ο. Solidarity Now Βορείου Ελλάδας, κ. Σταματούκου Ελένη.

1)Θα ήθελα να μου αναφέρεται τις δράσεις της οργάνωσης σε τοπικό επίπεδο για πρόσφυγες και μετανάστες από την σύστασή της.

« Το SolidarityNow έχει ενεργή παρουσία στη Θεσσαλονίκη από τον Ιανουάριο του 2014. Το Κέντρο Αλληλεγγύης Θεσσαλονίκης-Thessaloniki Solidarity Center λειτουργεί ως χώρος στον οποίο παρέχονται δωρεάν υπηρεσίες νομικής βοήθειας, κοινωνικής και ψυχολογικής στήριξης, καθώς και υπηρεσίες απασχολησιμότητας, διερμηνείας και πολιτισμικής διαμεσολάβησης. Μάλιστα, στο κέντρο λειτουργεί και χώρος δημιουργικής απασχόλησης και έκφρασης για το παιδί. Οι υπηρεσίες είναι προσβάσιμες σε μη προνομιούχες ομάδες του πληθυσμού (πρόσφυγες, μετανάστες και Έλληνες), που κατοικούν στη Θεσσαλονίκη».

Παράλληλα, το Νοέμβριο του 2016 εγκαινιάστηκε το Κέντρο Υποδοχής Προσφύγων-Blue Refugee Center, το οποίο έχει ως κύριο στόχο την ενδυνάμωση των προσφύγων, αλλά και άλλων κοινοτήτων, προσφέροντάς τους μια σειρά από υπηρεσίες (νομική βοήθεια, κοινωνική και ψυχολογική υποστήριξη, ψυχαγωγικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες).

Επίσης, το Solidarity Now υλοποιεί καινοτόμα προγράμματα φιλοξενίας και στέγασης για πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο. Συγκεκριμένα, παρέχει στέγαση και υποστήριξη (υπηρεσίες -ενημέρωση, διερμηνεία, ψυχοκοινωνική και νομική υποστήριξη, ψυχαγωγικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες) σε ειδικά διαμορφωμένους ξενώνες και κτίρια στη Θεσσαλονίκη και στη Σίνδο. Ενώ παράλληλα, διαθέτει και έναν ειδικά διαμορφωμένο ξενώνα για ευάλωτες περιπτώσεις.

Τέλος, με στόχο να ανταποκριθεί στις αυξημένες ανάγκες και τους πολλαπλούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι ΛΟΑΤΙ πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, η Solidarity Now σχεδίασε και ξεκίνησε ένα εξειδικευμένο πρόγραμμα στέγασης και υποστήριξης

«Safe Refugee / Ασφαλής Πρόσφυγας», μέσω του οποίου παρέχεται στέγαση σε ΛΟΑΤΙ πρόσφυγες σε ανεξάρτητα διαμερίσματα στη Θεσσαλονίκη.
Πρωταρχικός στόχος του Solidarity Now παραμένει η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

2) Από την εμπειρία σας πως κρίνεται τη μεταναστευτική πολιτική του Δήμου Θεσσαλονίκης και γενικά την κατάσταση που επικρατεί;

«Το Solidarity Now συνεργάζεται στενά με τον Δήμο Θεσσαλονίκης και μέχρι στιγμής έχουμε μια άριστη συνεργασία. Ο Δήμος Θεσσαλονίκης αποτελεί έναν Δήμο πρότυπο πάνω στο συγκεκριμένο θέμα γιατί στηρίζει με όλες του τις δυνάμεις οποιαδήποτε δράση γίνεται για την σωστή διαχείριση του μεταναστευτικού φαινομένου από όλες τις οργανώσεις που δραστηριοποιούνται πάνω στο θέμα αυτό».

► Συνέντευξη 7. Με εκπρόσωπο της Μ.Κ.Ο PRAKSIS

1) Ποιες είναι οι σημαντικότερες δράσεις της Μ.Κ.Ο. για το μεταναστευτικό-προσφυγικό τα τελευταία 3 χρόνια σε τοπικό επίπεδο σε συνεργασία ή όχι με τον Δήμο Θεσσαλονίκης;

«REACT πρόγραμμα νομικής υποστήριξης μεταναστών για το 2015.

Πολυϊατρείο Θεσσαλονίκης για την παροχή ιατρικής υποστήριξης και διαμεσολάβησης/ διασύνδεσης με κρατικό σύστημα υγείας. Το Πολυϊατρείο συνεχίζει αδιάκοπα τις υπηρεσίες του έως και σήμερα χωρίς χρηματοδότηση.

MEDICAL SUPPORT για την υποστήριξη προσφύγων που βρίσκονται σε μετακίνηση και συγκεντρώνονται στην περιοχή της Ειδομένης μέσω κινητής ιατρικής μονάδας 2015-2016.

Νομική υποστήριξη σε ζητήματα ασύλου, αδειών διαμονής, προσφύγων και άλλα θέματα νομικά που εμποδίζουν την διαβίωση προσφύγων και μεταναστών. Επιπλέον συμβουλευτική σε Έλληνες για ζητήματα κόκκινων δανείων, ενδοοικογενειακής βίας και άλλα προβλήματα.

Ειδομένη, παροχή υπηρεσιών σίτισης και ειδών υγιεινής σε 24ωρη βάση σε πρόσφυγες της Ειδομένης 2015-2016. Από τον Απρίλιο του 2016 και έως τον 12/2017 το πρόγραμμα μετεξελίχθηκε σε παροχή υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης σε 7 κέντρα φιλοξενίας στην Β. Ελλάδα».

«Πρωώθηση της διαπολιτισμικής επιμόρφωσης και νομοθετικής ενημέρωσης σε θέματα υγείας των υπαλλήλων επιλεγμένων νοσοκομείων που συναλλάσσονται με πολίτες τρίτων χωρών.

Σταυροδρόμια Τέχνης/ Ενεργοποίηση της συνύπαρξης Ελλήνων και μεταναστών μέσω δραστηριοτήτων που προάγουν τον πολιτισμό, την επικοινωνία και την ένταξη μέσω της τέχνης.

Στέγη και φιλοξενία προσφύγων σε διαμερίσματα (4) με κάλυψη συνόλου ενοικίου, ΔΕΚΟ και ψυχοκοινωνική, ιατρική και νομική υποστήριξη.

Accommodation and assistance to asylum seekers and relocation candidates, πρόγραμμα φιλοξενίας προσφύγων παρέχει τη δυνατότητα προσωρινής φιλοξενίας σε πρόσφυγες αιτούντες άσυλο και υποψήφιους για μετεγκατάσταση (Relocation scheme) σε (100) διαμερίσματα της Θεσσαλονίκης.

Ξενώνας Φιλοξενίας 30 αγοριών προσφύγων/ ασυνόδευτων ανηλίκων.

REACT» (Refugee, Assistance, Collaboration, Thessaloniki). Η PRAKSIS έχει αναλάβει τη διαχείριση της υγιεινής των φιλοξενούμενων μέσω της προληπτικής ιατρικής».

2) Υπάρχουν κάποιες δράσεις που αφορούν μετανάστες ή πρόσφυγες που αναμένεται να ξεκινήσει η Μ.Κ.Ο. μόνη της ή με ευρύτερη συνεργασία φορέων το 2018 σε τοπικό επίπεδο;

«Συνεχίζονται τα βασικά προγράμματα φιλοξενίας (ένα με τον Δήμο Θεσσαλονίκης και ένα ως PRAKSIS).

Συνεχίζονται ενισχυμένα τα προγράμματα ιατρικής στήριξης (Καρδιολόγος, Παιδίατρος, Ψυχίατρος, Οφθαλμίατρος) και οι υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης.

Επιπλέον ξεκινά το πρόγραμμα LION το οποίο στοχεύει στην ενίσχυση των υπηρεσιών του Πολυϊατρείου ενώ επιπλέον δημιουργούνται ομάδες εργασίας με τοπικούς φορείς και μετανάστες προκειμένου να αναγνωριστούν οι πραγματικές ανάγκες των μεταναστών και να εκπαιδευτούν στην διαμεσολάβηση και ενίσχυση των γνώσεων/ δεξιοτήτων τους για εκπροσώπηση των κοινοτήτων τους».

3) Πόσα άτομα περίπου (μετανάστες, πρόσφυγες) έχει ευνοήσει η Μ.Κ.Ο. με οποιονδήποτε δράση τα τελευταία 3 χρόνια στον Δήμο Θεσσαλονίκης;

«Μετά το 2015 όπου ο αριθμός κυμαινόταν στα 5000 άτομα για τα προγράμματα της Θεσσαλονίκης ο αριθμός έχει αυξηθεί στις 20.000».

4) Βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζετε στην εκτέλεση των δράσεων σας για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες στον Δήμο Θεσσαλονίκης, πχ τυχόν ελλειπείς επιχορηγήσεις, μη ικανοποιητική συνεργασία με άλλους Φορείς (Δήμος /Περιφέρεια).;

«Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε είναι η εξυπηρέτηση του αυξημένου προσφυγικού πληθυσμού που απαιτεί την υποστήριξη των στελεχών με διερμηνεία, η

παρουσία διεθνών ΜΚΟ που αρκετές φορές αδυνατούν να κατανοήσουν τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής κοινωνίας και τελικά χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες των ντόπιων ΜΚΟ (το τελευταίο διάστημα προσλαμβάνουν ντόπιο προσωπικό και άρα διευκολύνεται η δράση τους), η απουσία διερμηνείας στους κρατικούς φορείς όπως νοσοκομεία, εκπαίδευση, εργασία, η καθυστέρηση στην χρηματοδότηση, η διαφορετική εργασιακή κουλτούρα μεταξύ φορέων του δημοσίου και των ΜΚΟ, η ραγδαία αύξηση των αναγκών παράλληλα με την μείωση πόρων, ο ρατσισμός και η ξενοφοβία από δημόσιους υπάλληλους, η αυξανόμενη αστεγία στους πρόσφυγες».

5) Πώς κρίνετε την τρέχουσα μεταναστευτική πολιτική (υποδομές υποδοχής, κοινωνική ένταξη, υγεία, σίτιση, συνεργασία Φορέων) του Δήμου Θεσσαλονίκης μέσα από την εμπειρία των δράσεων σας; Είναι πετυχημένη ή όχι και γιατί;

«Η συνεργασία με τον Δήμο Θεσσαλονίκης είναι διαρκώς βελτιούμενη σε όλους τους τομείς που αναφέρονται και επιπλέον ο Δήμος ανταποκρίνεται καλά στις νέες ανάγκες που απορρέουν από την προσφυγική κρίση. Η επιτυχία πιθανά είναι αποτέλεσμα νέων στελεχών στις δημοτικές υπηρεσίες με όραμα και διαφορετικές αντιλήψεις για την κοινωνική πρόνοια».

6) Ποια είναι τα σημαντικότερα ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν άμεσα στον Δήμο για την ανακούφιση αυτών των ομάδων σύμφωνα με την εμπειρία σας;

«Στέγαση , Υγεία και Ευαισθητοποίηση του γενικού πληθυσμού»

7.2 Συνεντεύξεις φορέων σε Μ.Μ.Ε

Δηλώσεις για το πρόγραμμα REACT από εκπροσώπους του εταιρικού σχήματος

«Βοηθά να έχουν ένα σπίτι οι πρόσφυγες, όπως επίσης και στη σταδιακή ενσωμάτωσή τους στην ελληνική κοινωνία», τόνισε ο Δήμαρχος Θεσσαλονίκης Γιάννης Μπουτάρης⁶⁰.

«Θεωρούμε ότι οι άνθρωποι πρέπει να ζουν σε κανονικές συνθήκες. Η Καλαμαριά ως προσφυγομάνα αγκάλιασε αυτούς τους ανθρώπους από την πρώτη στιγμή», τόνισε ο Δήμαρχος Καλαμαριάς Θεοδόσης Μπακογλίδης⁶¹.

⁶⁰ Οι δηλώσεις έγιναν στην ηλεκτρονική εφημερίδα e VORIA.gr Στις 09/01/2018 Διαθέσιμο στο: <http://www.voria.gr/article/epektinete-i-filoxenia- prosfigon-se-diamerismata-sti-thessaloniki>

⁶¹ Το ίδιο.

«Το REACT έχει μεγάλη σημασία από ανθρωπιστική άποψη καθώς βοηθά αυτούς τους ανθρώπους να ζουν αξιοπρεπώς. Παράλληλα, μέσω του προγράμματος υπάρχουν σημαντικά οφέλη και για την τοπική οικονομία», υπογράμμισε ο Αντιδήμαρχος Κοινωνικής Πολιτικής του δήμου Θεσσαλονίκης Πέτρος Λεκάκης⁶².

Ο Αντιπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστείας χαρακτήρισε το πρόγραμμα «Ένα βοηθητικό στάδιο προετοιμασίας για τους πρόσφυγες, οι οποίοι θα μείνουν τελικά στην χώρα, σημειώνοντας πως οι δήμοι έχουν σημαντικό ρόλο σε αυτό το σημείο. Συζητάμε με την ελληνική κυβέρνηση για την πολιτική ένταξης και ενσωμάτωσης των προσφύγων. Οι δήμοι έχουν σημαντικό ρόλο σε αυτό⁶³».

Δηλώσεις από εκπρόσωπο της Τ.Α. για την δομή του φιλοξενείου

Η Αντιδήμαρχος Κοινωνικής Πολιτικής και Αλληλεγγύης, Καλυψώ Γούλα⁶⁴ **τόνισε:** «Στόχος της μονάδας αυτής δεν είναι μόνο η παροχή στέγης, σίτισης και ένδυσης, αλλά η συνύπαρξη μέσα από τη διαπολιτισμικότητα και η αλληλεγγύη από τους πολίτες. Οι 28 άνθρωποι που θα φιλοξενοούνται για λίγο διάστημα θα ενταχθούν με τη βοήθεια όλων και προεχόντων των ανθρώπων της γειτονιάς, των ανθρώπων της κοινότητας, προκειμένου να ξεπεραστεί η αβεβαιότητα της πρώτης υποδοχής».

Δηλώσεις του προέδρου του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού Αυγερινού Νικόλαου⁶⁵ για το πολυδύναμο κέντρο προσφύγων και μεταναστών.

«Η λειτουργία του Πολυδύναμου Κέντρου Προσφύγων και Μεταναστών στην Θεσσαλονίκη έρχεται να καλύψει συστηματικά και με υπευθυνότητα μια διαπιστωμένη ανάγκη. Βασική αποστολή του είναι η παροχή ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών στον προσφυγικό και μεταναστευτικό πληθυσμό, ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες του και να ενσωματωθεί ομαλά στην ελληνική κοινωνία».

⁶² Το ίδιο.

⁶³ Το ίδιο.

⁶⁴ Η Δήλωση έγινε στην ηλεκτρονική εφημερίδα e VORIA.gr την 18/05/2015 Διαθέσιμο στο <http://www.voria.gr/article/egkeniastike-to-filoxenio-ikogenion-etoun-ton-asilo>

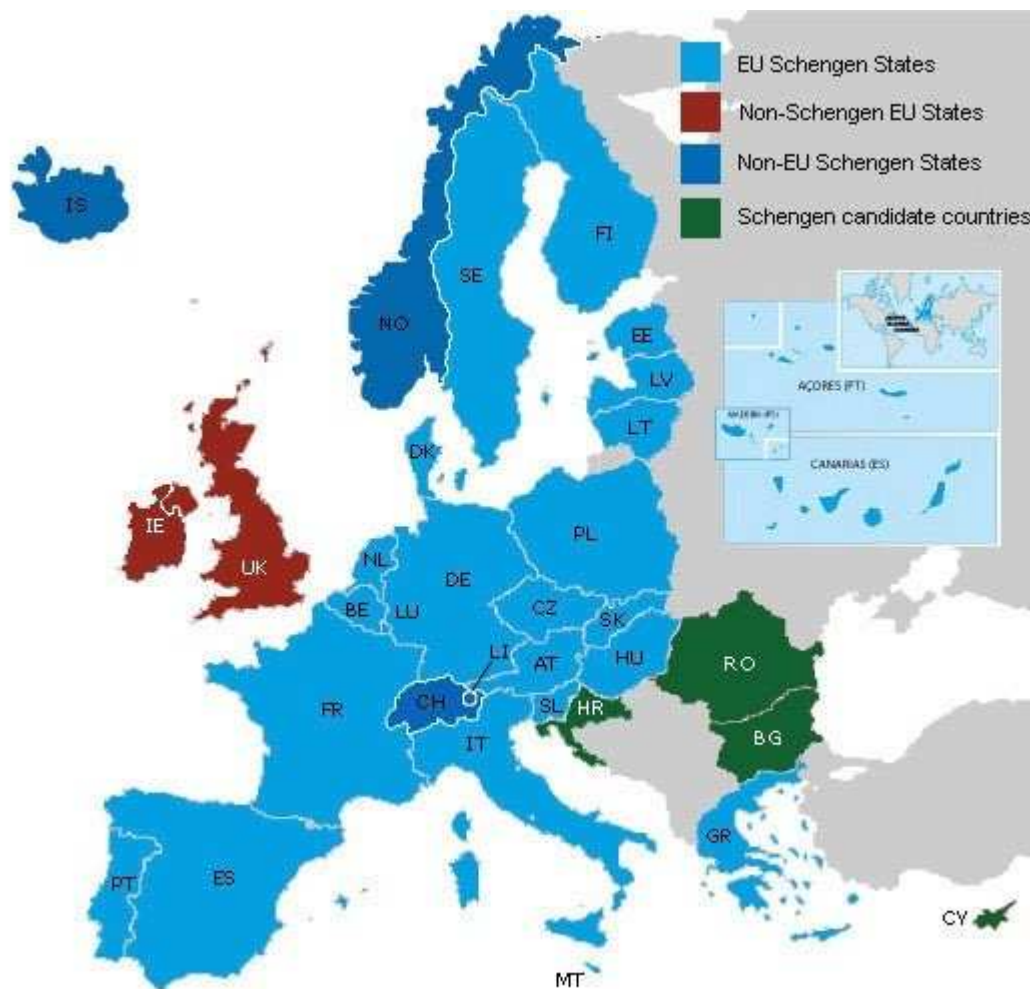
⁶⁵ Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε 06/12/2017 Διαθέσιμη στο: <http://www.newsbomb.gr/ygeia/news/story/843290/polydynamo-kentro-prosfygon-kai-metanaston-toy-erythroy-stayroy-sti-thessaloniki>

Πίνακας 1. Διαδικασία Κοινού Ευρωπαϊκού Ασύλου

Πηγή: Εγχειρίδιο Ευρωπαϊκής επιτροπής για το κοινό ευρωπαϊκό άσυλο.

Πίνακας 2. Χώρες που ανήκουν στην ζώνη Σένγκεν. Έτος 2017

Πηγή: <https://www.quora.com/Do-the-Europeans-in-Schengen-area-know-English-or-do-they-only-speak-in-other-languages-like-German-or-French>

Πίνακας 3. Αιτήσεις Ασύλου ανά τοποθεσία καταγραφής. Έτη 2013-2017

Αιτήσεις Ασύλου - Τοποθεσία Καταγραφής							
	2013	2014	2015	2016	Δεκέμβριος 2017	2017	Σύνολο
ΑΤΤΙΚΗ	4398	6357	7830	14141	572	8839	41565
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	0	412	1191	11411	388	7626	20640
ΛΕΣΒΟΣ	30	209	692	5093	1196	11952	17976
ΧΙΟΣ	0	0	0	3395	328	6513	9908
ΘΡΑΚΗ	166	900	829	4459	88	2040	8394
ΣΑΜΟΣ	0	0	0	2433	475	5116	7549
ΠΕΙΡΑΙΑΣ	0	0	0	2473	66	3977	6450
ΑΛΙΜΟΣ	0	0	0	3141	107	3258	6399
ΑΜΥΓΔΑΛΕΖΑ	98	606	588	451	136	1543	3286
ΡΟΔΟΣ	0	454	803	931	43	699	2887
ΚΩΣ	0	0	0	686	142	1698	2384
ΦΥΛΑΚΙΟ	122	399	412	448	101	955	2336
ΛΕΡΟΣ	0	0	0	871	53	1389	2260
ΠΑΤΡΑ	0	54	265	414	54	987	1720
ΞΑΝΘΗ	0	40	578	386	53	689	1693
ΚΟΡΙΝΘΟΣ	0	0	0	324	131	1065	1389
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	0	0	0	4	38	315	319
Σύνολο	4814	9431	13188	51061	3971	58661	137155

Αιτήσεις Ασύλου - Χώρες προέλευσης								
	2013	2014	2015	2016	Δεκέμβριος 2017	2017	Σύνολο	%
ΣΥΡΙΑ	252	773	3490	26673	979	16396	47584	34.7%
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	610	1618	1822	4693	659	8923	17666	12.9%
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	803	1709	1720	4366	541	7567	16165	11.8%
ΙΡΑΚ	107	174	661	4811	625	7924	13677	10.0%
ΑΛΒΑΝΙΑ	419	569	1003	1420	205	2450	5861	4.3%
ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	230	633	738	1215	81	1383	4199	3.1%
ΙΡΑΝ	131	361	241	1096	75	1316	3145	2.3%
ΓΕΩΡΓΙΑ	342	350	386	687	90	1107	2872	2.1%
ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	17	74	60	852	52	1311	2314	1.7%
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	255	280	342	334	31	970	2181	1.6%
ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	1648	2890	2725	4914	633	9314	21491	15.7%
Σύνολο	4814	9431	13188	51061	3971	58661	137155	100.0%

Ημερομηνία αναθεώρησης: 22/01/2018

Πηγή: Υπηρεσία ασύλου και μεταναστευτικής πολιτικής

Financial Support to Member States under the Asylum, Migration and Integration Fund and the Internal Security Fund

	Long-term Funding 2014-2020				Emergency Funding (Awarded)		Payments Long-term Funding 2014-2020 + Emergency Funding	
	AMIF Allocation	ISF-Borders Allocation	ISF-Police Allocation	TOTAL-AMIF + ISF Allocations	AMIF Emergency Assistance	ISF Emergency Assistance	AMIF	ISF
Austria	€93,266,539	€14,383,227	€13,853,219	€121,502,985	€20,777,225.32		€50,590,999.77	€8,678,656.48
Belgium	€141,729,935.12	€21,317,321	€20,391,337	€183,438,593.12	€5,000,000	€1,667,009.50	€49,266,749.71	€10,523,130.53
Bulgaria	€19,406,470	€40,757,630	€36,449,741	€96,613,841	€39,054,844.62	€130,807,298.38	€34,177,512.85	€86,751,723.33
Croatia	€26,304,169	€35,609,771	€21,749,171	€83,663,111	€12,436,485.41	€3,995,001.67	€15,279,547.53	€13,455,571.12
Cyprus	€38,420,489	€34,507,030	€9,245,335	€82,182,854	€975,757.00		€7,486,202.46	€7,347,655.81
Czech Republic	€30,677,391	€15,155,484	€19,395,581	€65,228,456			€11,229,639.34	€5,684,355.53
Denmark	N/A	€10,322,133	N/A	€10,322,133			N/A	€1,754,762.61
Estonia	€14,474,552	€21,781,752	€15,353,659	€51,609,963			€3,887,323.66	€21,217,509.67
Finland	€68,817,404	€37,294,528	€17,861,767	€123,973,699	€8,000,000		€47,378,496.03	€12,617,536.72
France	€496,490,400	€107,049,342	€79,856,668	€683,398,410	€8,880,015.80	€2,731,050.35	€158,247,705.92	€42,366,061.81
Germany	€514,297,885	€34,948,437	€90,553,350	€659,799,672	€45,650,008.51		€218,638,206.85	€47,588,486.89
Greece	€322,844,472	€194,354,388	€23,337,154	€540,536,014	€125,842,705.8	€56,207,848.10	€161,774,222.21	€108,837,628.63
Hungary	€34,455,028	€40,829,197	€23,535,645	€98,819,870	€5,251,687.38	€1,491,085.85	€9,259,958.09	€11,925,053.72
Iceland	N/A	€5,326,980	N/A	€5,326,980			N/A	
Ireland	€40,272,715	N/A	€10,527,616	€50,800,331			€14,184,257.89	€1,686,931.84
Italy	€381,488,100	€188,256,897	€64,502,035	€634,247,032	€89,685,319.56	€59,792,918.29	€140,623,592.34	€91,972,087.81
Latvia	€18,622,535	€15,971,704	€19,295,829	€53,900,068			€4,146,330.30	€5,807,128.77
Liechtenstein	N/A	€5,000,000	N/A	€5,000,000			N/A	

The Emergency Assistance awarded to France under the Internal Security Fund consists of Emergency Assistance for ISF - Borders and Visa (€1,731,180.35) and Emergency Assistance for ISF - Police (€99,870).

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Χρηματοδότηση Χωρών Ε.Ε. για την μετανάστευση.

Πίνακας 5. Δομές Φιλοξενίας Στην Ελληνική Επικράτεια 2016

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ ΡΟΩΝ ΤΗΣ 18 / 09 / 2016 - ΩΡΑ 08:00				
ΔΟΜΕΣ & ΧΩΡΟΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ	ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΜΕΝΟΙ	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΝΕΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
			ΕΩΣ 07:30	
ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΙΓΑΙΟ				
ΛΕΣΒΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ	5614	3500	47	
ΧΙΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ	3591	1100	46	
ΣΑΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ	1503	850	35	
ΛΕΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ	702	1000	0	
ΚΩΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ	1715	1000	36	
ΚΑΛΥΜΝΟΣ	6	0	0	
ΡΟΔΟΣ	142	0	0	
ΜΕΓΙΣΤΗ	14	0	0	
ΜΥΚΟΝΟΣ	1	0	0	
ΚΑΡΠΑΘΟΣ	65	0	0	
ΣΥΝΟΛΟ ΝΗΣΙΩΝ	13353	7450	164	
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ				
ΔΙΑΒΑΤΑ (ΣΤΡΑΤ/ΔΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ)	956	2500		
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (ΛΙΜΑΝΙ)	0	0		
ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	1316	1500		
ΣΙΝΔΟΣ-ΚΤΗΡΙΟ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	573	600		
ΣΙΝΔΟΣ-ΦΡΑΚΑΡΟΡ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	550	600		
ΚΑΛΟΧΩΡΙ- ΗΛΙΑΔΗ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	487	500		
ΚΟΡΔΕΛΙΟ - SOFTEX (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	1339	1900		
ΒΑΓΙΟΧΩΡΙ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	199	631		
ΚΤΗΜΑ ΚΟΡΔΟΠΙΑΝΝΗ - ΒΑΣΙΛΙΚΑ	1273	1500		
ΔΕΡΒΕΝΙ-ALEXIL (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	645	850		
ΔΕΡΒΕΝΙ-ΔΙΟΝ ΑΒΕΤΕ	174	400		
ΣΙΝΑΤΕΧ-ΚΑΒΑΛΑΡΙ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	308	500		
ΣΕΡΡΕΣ (ΠΡΩΗΝ Κ.Ε.Γ.Ε)	520	600		
ΧΕΡΣΟ (ΣΤΡΑΤ/ΔΟ ΜΑΖΑΡΑΚΗ)	1767	4000		
ΠΟΛΥΚΑΣΤΡΟ (ΝΕΑ ΚΑΒΑΛΑ)	1975	4200		
ΚΑΒΑΛΑ (ΠΕΡΙΠΑΛΙ)	119	270		
ΔΡΑΜΑ (ΔΗΜΟΣ)	200	550		
ΚΟΝΙΤΣΑ (ΔΗΜΟΣ)	167	200		
ΠΙΕΡΙΑ (ΚΤΗΜΑ ΗΡΑΚΛΗΣ)	37	200		
ΠΙΕΡΙΑ (ΠΕΤΡΑ ΟΛΥΜΠΟΥ)	1227	1400		
ΠΡΕΒΕΖΑ - ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ (ΣΤΡ/ΔΟ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΑΚΗ)	421	700		
ΔΟΛΙΑΝΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	205	400		
ΚΑΤΣΙΚΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	709	1500		
ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	142	200		
ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ	0	900		
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ (ΣΤΡ/ΔΟ Γ.ΠΕΛΑΓΟΥ)	610	1200		
ΒΕΡΟΙΑ (ΣΤΡ/ΔΟ ΑΡΜΑΤΩΛΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΗΜΑΘΙΑΣ)	330	400		
ΣΥΝΟΛΟ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ	16249	28201		

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ				
ΕΥΒΟΙΑ - ΡΙΤΣΩΝΑ (ΣΤΡ/ΔΟ ΠΑ)	665	1000		
ΟΙΝΟΗ (ΟΙΝΟΦΥΤΑ) ΒΟΙΩΤΙΑΣ	680	600		
ΦΘΙΩΤΙΔΑ - ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ	496	500		
ΛΑΡΙΣΑ ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ ΣΤΡ/ΔΟ ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΥ	0	1500		
ΛΑΡΙΣΑ - ΚΥΨΕΛΟΧΩΡΙ (ΣΤΡ/ΔΟ ΖΩΓΑ)	126	600		
ΤΡΙΚΑΛΑ - ΑΤΛΑΝΤΙΚ	276	360		
ΒΟΛΟΣ (ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ)	105	200		
ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΝΤΡ. ΕΛΛΑΔΑΣ	2348	4760		
ΑΤΤΙΚΗ				
ΣΧΙΣΤΟ	850	2000		
ΕΛΛΙΩΝΑΣ	2183	2500		
ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	178	200		
ΡΑΦΗΝΑ	101	120		
ΜΑΛΑΚΑΣΑ	888	1500		
ΛΑΥΡΙΟ (ΚΑΤΑΣΚΗΝ. ΑΓΡΟΤ. ΤΡΑΠ.)	320	400		
ΛΑΥΡΙΟ (ΔΟΜΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΑΙΤ. ΑΣΥΛΟ ΑΠ)	415	600		
ΠΡΟΒΛΗΤΑ ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑ	3450	3200		
ΣΧΟΛΗ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	220	346		
ΣΥΝΟΛΟ ΑΤΤΙΚΗΣ	8605	10866		
ΝΟΤΙΑ ΕΛΛΑΔΑ				
ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ (ΔΗΜΟΣ)	209	300		
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	209	300		
ΘΕΣΕΙΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΤΗΣ UNHCR				
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	4638			
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	2633			
ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΣΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ	292			
ΚΕΝΤΡΑ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΤΗΣ UNHCR	1284			
ΣΥΝΟΛΟ UNHCR	8847	11575		
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΩΝ ΔΟΜΩΝ		63152		
ΜΗ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΔΟΜΕΣ				
ΓΗΠΕΔΟ BASEBALL	731	1300		
ΓΗΠΕΔΟ HOCKEY	936	1400		
ΧΩΡΟΣ ΑΦΙΞΕΩΝ	802	1400		
ΛΙΜΑΝΙ ΠΕΙΡΑΙΑ	0			
ΣΥΝΟΛΟ ΜΗ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΩΝ ΔΟΜΩΝ	2469			
ΕΚΤΟΣ ΔΟΜΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ (ΕΚΤΙΜΗΣΗ)	8150			
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	60230			
ΕΘΕΛΟΥΣΙΕΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ-ΤΡΕΧΟΝΤΟΣ ΜΗΝΟΣ	81			
ΕΘΕΛΟΥΣΙΕΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ- ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ	3647			

Τα αναγραφόμενα στοιχεία είναι δυναμικά, αναφέρονται στην καταγραφή που διενεργείται στις 08:00 και μπορούν να μεταβάλλονται στη διάρκεια του εικοσιτετράωρου.

Πηγή: <https://hellas-now.com/apokalyptoume-posa-hot-spot-yparchoun-stin-ellada-posi-zoun-se-afta-pinakas/>

Πίνακας.6 Δομές φιλοξενίας στην Θεσσαλονίκη τέλος 2017.

ΔΟΜΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΤΟΜΩΝ
Διαβατά	± 600
Λαγκαδίκια	±200
Καβαλάρι	±200
Σύνολο	± 1000

Πηγή: Συνέντευξη με εκπρόσωπο του Δ.Ο.Μ.

Κεφάλαιο 8^ο: Βιβλιογραφία

Βιβλία

Αμίτσης, Γ., Λαζαρίδη, Γ. (Επιμ.). (2001). Νομικές και Κοινωνικοπολιτικές Διαστάσεις της Μετανάστευσης στην Ελλάδα, Αθήνα: Παπαζήσης.

Γαβρόγλου, Θ. (2001). Μετανάστες και μετανάστευση – οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πτυχές σελ 73-76). Αθήνα: Πατάκη.

Καλοφωλιάς, Κ. (2011). Το Μεταναστευτικό ζήτημα στην Μεσόγειο. Αθήνα: Σιδέρη Μιχάλη.

Καρβούνης, Α. (2012). Εισαγωγή στην Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους (σελ. 148). Αθήνα: Πατάκη.

Παπακωνσταντής, Μ. (2016). Οι πολιτικές της Ε.Ε. Εξωτερική, Γεωργική, Μεταναστευτική. Αθήνα: Σακκούλα

Πετράκος, Γ. & Ψυχάρης, Ι. (2004). Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα. Αθήνα:Κριτική.

Πουλοπούλου, Ε. (2007). Η Μεταναστευτική Πρόκληση. Αθήνα: Παπαζήση.

Σκλιάς Π., Χουλιάρης Α. (2002). Η διπλωματία της κοινωνίας των πολιτών, Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και η διεθνής αναπτυξιακή συνεργασία, Αθήνα: Παπαζήση.

Τριανταφύλλου, Α. & Γρώπα, Ρ. (2009). Η Μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη. Αθήνα: Κριτική.

Τσαούση, Δ.Γ. (1996). Η Κοινωνία του Ανθρώπου Αθήνα: GUTEBERG.

Ημερίδες

Κονδύλη, Δ. (2011).Τα Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών: ρόλος, αναγκαιότητα & σημασία λειτουργίας. Παραδείγματα από την ευρωπαϊκή εμπειρία και την Ελλάδα. Ε.Κ.Κ.Ε . Ημερίδα. Ηράκλειο Κρήτης, Ιούνιος ,8.

Μελέτες – Εκθέσεις

Καβουνίδη, Τ. (2004). Η Πολιτική της Νομιμοποίησης παράνομων μεταναστών. Ελληνική και διεθνής εμπειρία (Εκθεση). Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική-Πληροφορική. Ανακτήθηκε από:

http://www.eiead.gr/publications/docs/I_politiki_tis_nomimopoiisis_paranomwn_met_anastwn_-_Elliniki_kai_Diethnis_Empeiria_Martios_2004.pdf

Καψάλης, Α. & Κατσορίδας, Δ. (2004). Μεταναστευτική Πολιτική (Μελέτη, τεύχος 104). Αθήνα: Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Σ.Ε.-Α.Δ.Ε.Δ.Υ. Ανακτήθηκε από:

https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2014/02/files/MELETH_22.pdf

Κ.Ε.Δ.Ε. (2016). Μελέτη για την στρατηγική της Κ.Ε.Δ.Ε για το Μεταναστευτικό πρόβλημα και επιχειρησιακός σχεδιασμός για την χρηματοδότηση δράσεων. Αθήνα Ανακτήθηκε από:

www.kedke.gr/wp-content/uploads/2016/06/Παραδοτέο1_25_05_16.pdf

Λιανός, Θ. (2003) 'Σύγχρονη μετανάστευση στην Ελλάδα: Οικονομική διερεύνηση'. Μελέτες, 51. Αθήνα: ΚΕΠΕ

Μπάγκαβος, Χ., Παπαδοπούλου Δ. (2004) *Μεταναστευτικές τάσεις και ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική*, (Μελέτη 15). Αθήνα: Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Σ.Ε.-Α.Δ.Ε.Δ.Υ. Ανακτήθηκε από:

https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2014/02/files/MELETH_15.pdf

Νεοανάλυσις Σύμβουλοι Ε.Π.Ε. (2010). Προσωρινή και Κυκλική Μετανάστευση, εμπειρίες πρακτικές και τρέχουσες επιλογές στην Ελλάδα.(Εκθεση). Αθήνα.

Ανακτήθηκε

από:

https://ec.europa.eu/.../11b.greece_national_report_circular_migration_final_version0.

Σαρρής, Ν. (2008) Θεσμικό Πλαίσιο της Μετανάστευσης.(Working papers 2008/18) Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών. Ανακτήθηκε από:

<https://www.ekke.gr/publications/wp/wp18.pdf>

Ακαδημαϊκές πηγές

Αντωνίου, Α., Παπαιωάννου, Α. (επιμ.). (2016). Οι κανονισμοί Δουβλίνο II και Δουβλίνου III. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο ανακτήθηκε από:

<https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/LAW277/%CE%95%CF%81%CE%>

[B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B5%CF%82%20-%20%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/13.04%20%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91%20%CE%A7%CE%95%CE%91%CE%94.pdf](#)

Γεωρμάς, Κ. (2010). «Κοινωνική ένταξη μεταναστών. Αρχές που πρέπει να διέπουν τις πολιτικές κοινωνικής ένταξης των μεταναστών. Προβλήματα που αναδεικνύονται στην τοπική κοινωνία, την κοινωνική συνοχή και την εκπαίδευση από την εφαρμογή αυτών των αρχών. Προτάσεις επίλυσης σε τοπικό επίπεδο των ενστάσεων μεταξύ αρχών και υφιστάμενης κατάστασης» (Διπλωματική εργασία). Αθήνα: Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ανακτήθηκε από:

www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esta/T3/029/10232.pdf

Κατσάλη, Α. (2013). Ο ρόλος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην πολιτική περιβάλλοντος, μετά το νόμο «Καλλικράτη»: Αλλαγές, ευκαιρίες, προβλήματα, προοπτικές. (Διπλωματική εργασία). Αθήνα : Ε.Κ.Π.Α Ανακτήθηκε από

<https://pergamon.lib.uoa.gr/uoa/dl/frontend/file/lib/default/data/1339515/theFile>

Ηλιάδης, Κ. & Λένης, Α. (2012). Η Δραπετσώνα ως επιλογή. Διαδικασίες ενσωμάτωσης μεταναστών (Διπλωματική εργασία). Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Ανακτήθηκε από:

http://dspace.lib.ntua.gr/dspace2/bitstream/handle/123456789/7331/iliadisk_lenisa_migration.pdf?sequence=1

Κατσούνης, Ι. (2013). Η Μεταναστευτική πολιτική στην Ε.Ε. Εναρμονισμός και Αποκλίσεις. (Διπλωματική εργασία). Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Ανακτήθηκε από:

<http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/6394/Katsounis.pdf?sequence=2>

Κουκιά, Α. & Μπάτζιου, Λ. (2017). Ο ρόλος των ΜΚΟ στη διαχείριση της προσφυγικής κρίσης του 2015 -2016. (Πτυχιακή εργασία). Μεσολόγγι: Α.Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας Ανακτήθηκε από:

<http://repository.library.teiwest.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/6201/DE%20%20%CE%9C%CE%A0%CE%91%CE%A4%CE%96%CE%99%CE%9F%CE%A5%20%CE%A3%CE%9F%CE%A6%CE%99%CE%91%20-%20%CE%9A%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%99%CE%91%20%CE%91%CE%99%CE%9A%CE%91%CE%A4%CE%95%CE%A1%CE%99%CE%9D%CE%97.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Κυροπούλου, Ε. (2009). «Μεταναστευτική Πολιτική και Κοινωνική Πραγματικότητα στην Ελλάδα».(διπλωματική εργασία). Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ. Ανακτήθηκε από: <http://ikee.lib.auth.gr/record/125985/files/%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CF%80%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%20%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%B D%20%CE%95%CE%BB.pdf>

Κωστούλα, Λ (2015). Διεθνείς και Ευρωπαϊκές πολιτικές για το Άσυλο στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης: Κοινωνική ένταξη ή οικονομικό Απαρτχάιντ. (Διπλωματική εργασία). Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιά. Ανακτήθηκε από www.dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/8916/Koustoula_Louiza.pdf?...1

Μπόσκοβα, Ρ. (2008). Η Μεταναστευτική πολιτική της Ε.Ε. Η Περίπτωση της Ελλάδας. (Διπλωματική εργασία). Αθήνα: Πάντειον Πανεπιστήμιο. Ανακτήθηκε από: <http://pandemos.panteion.gr/index.php?op=record&type=0&q=%CE%BC%CF%80%CE%BF%CE%B6%CE%BA%CE%BF%CE%B2%CE%B1&page=1&scope=0&lang=el&pid=iid:1037>

Μπότσαρη, Π. (2006). Η Μετανάστευση στην Ελλάδα την τελευταία 20ετία. Επιπτώσεις στο Ε.Σ.Υ. (πτυχιακή εργασία). Καλαμάτα: Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας. Ανακτήθηκε.http://nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/12555/SDO_D_MYP_00526_Medium.pdf?sequence=1

Νοτοπούλου, Α. (2016) Μεταναστευτική κρίση στην Ε.Ε. Πολιτικές διαχείρισης του προσφυγικού κύματος ,καταλύτης για την φυσιογνωμία της Ευρώπης σήμερα. (διπλωματική εργασία). Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Ανακτήθηκε από: <https://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/19621>

Παπαγεωργίου, Β. (2012). Πρόσφυγες και Εθελοντισμός: Όψεις της Κοινωνίας των Πολιτών στην Σύγχρονη Πάτρα. (διπλωματική εργασία). Μεσολόγγι: ΤΕΙ Μεσολογγίου..Ανακτήθηκε από http://repository.library.teimes.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2434/dikseo_1188.pdf?sequence=1

Παπαπάνου, Π. ΑΙ. (2016). Το Προσφυγικό ζήτημα. Οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις και ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (διπλωματική εργασία). Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Παπαδοπούλου, Κ. & Κυριακίδου, Ζ. (2009). Βαθμός ικανοποίησης των παράνομων μεταναστών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας από τις μη κυβερνητικές οργανώσεις. Το παράδειγμα της PRAKSIS. (διπλωματική εργασία). Ηράκλειο: Α.Τ.Ε.Ι. Κρήτης.

Πεππα, Λ. (2015). «Τα Νομοθετήματα για το «Μεταναστευτικό» στην Ελληνική Βουλή: Νομοθετικό Έργο και Κοινοβουλευτικές Συζητήσεις (2004-2014)» (διπλωματική εργασία). Αθήνα: Χαροκόπειο. Ανακτήθηκε από: estia.hua.gr/file/lib/default/data/16484/theFile

Σινάνη, Ε. (2015). Ο νέος κώδικας μετανάστευσης, Ν.4251/2014, και η ενσωμάτωση του ευρωπαϊκού μεταναστευτικού δικαίου στο ελληνικό. (διπλωματική εργασία). Αθήνα: Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Σπουδών. Ανακτήθηκε από: <http://pandemos.panteion.gr/index.php?op=record&lang=el&pid=iid:16216>

Τσαμπού, Μ. (2012). Ευρωπαϊκή Μεταναστευτική Πολιτική: Διαμόρφωση και νεότερες εξελίξεις. Η περίπτωση της Ελλάδας και της Ολλανδίας. (διπλωματική εργασία). Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Ανακτήθηκε από: <http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/5211/Tsampau.pdf?sequence=2>.

Τσιρώνη, Α. (2017). Το φαινόμενο της λαθρομετανάστευσης στα Δωδεκάνησα: Ευρωπαϊκές πολιτικές, ελληνικές πρακτικές έρευνα πεδίου. (διπλωματική εργασία). Αθήνα: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Ανακτήθηκε από: <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/20457/3/TsironiAngelaMsc2017.pdf>

Φιλέρης, Κ. (2016) Πολιτικές και πρακτικές ένταξης των μεταναστών στην τοπική αυτοδιοίκηση και στην κοινωνία των πολιτών Τα παραδείγματα των δήμων Πατρέων και Κορινθίων. (διπλωματική εργασία) Κόρινθος: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Ανακτήθηκε από: <http://amitos.library.uop.gr/xmlui/handle/123456789/3139>

Φιλίδη, Β. (2014). Η αντιμετώπιση των παράνομα εισερχομένων μεταναστών από της πανελλαδικής εμβέλειας στον καιρό κρίσης που διανύουμε. Έρευνα για τα έτη 2008-2012. (Διπλωματική εργασία). Καβάλα: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό ίδρυμα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Ανακτήθηκε από: www.digilib.teiemt.gr/jspui/bitstream/123456789/1204/1/022014037.pdf

Χονδρογιαννόγλου, Ε. (2011). Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα – Οικονομικές και Κοινωνικές επιπτώσεις. (Διπλωματική εργασία) Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Ανακτήθηκε από:
<http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/4008/Chondrogiannoglou.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Ψαράκη, Α. & Χατζηδάκη, Β. (2014). Η Οικονομική Μετανάστευση σε Ελλάδα και Ευρώπη. Μια ματιά στο τότε και στο σήμερα. (διπλωματική εργασία). Πειραιάς: Α.Τ.Ε.Ι. Πειραιά. Ανακτήθηκε από:
http://oceanis.lib.puas.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2486/log_201400145.pdf?sequence=1

Ηλεκτρονικές εφημερίδες

Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ Αθήνας και Θεσσαλονίκης για το Προσφυγικό. VORIA.GR. Πρόσβαση 20.03.2017 από:
<http://voria.gr/article/mnimonio-sinergasias-metaxi-thessalonikis-ke-athinas-gia-to-prosfigiko>

Βεντούρα, Λ. (1999, Δεκέμβριος 12). Οι δρόμοι της μεγάλης φυγής των Ελλήνων. *Το Βήμα*. Πρόσβαση 11.03.2017 <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=117495>

Νομιμοποίηση Αλλοδαπών. Λευκή και Πράσινη κάρτα. Πρόσβαση 09.09.2017 <http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=94871>

Λαυρέτζος, Α. (2018, Μάρτιος 22). Δημογραφία και μετανάστευση αφελληνίζουν την Ελλάδα. *New Economy* Πρόσβαση 20.05.2018
<https://neweconomy.gr/2018/03/22/dimografia-kai-metanastefsi-afellinizoun-tin-ellada/>

Διαδικτυακές πηγές

Δήμος Θεσσαλονίκης. Επίσημος Ιστότοπος: <https://thessaloniki.gr/>

Ύπατη αρμοστεία. Επίσημος Ιστότοπος: www.unhcr.org/gr/

Σύμβαση του 1951 για το καθεστώς των Προσφύγων. Πρόσβαση 10.08.2017
<https://www.unric.org/html/greek/pdf/refugeeconvention-GRE.pdf>

Το σύμφωνο της Νέας Υόρκης. Πρόσβαση 10.08.2017
https://amphiktyon.blogspot.com/2016/03/blog-post_482.html

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Πρόσβαση 01.10.2017
http://www.minocp.gov.gr/index.php?option=ozo_content&lang=EN&perform=view&id=5055&Itemid=466&lang=GR

Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ευρώπη με λίγα λόγια. Πρόσβαση 01.02.2018
https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_el

Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Πρόσβαση 09.10.2017
<http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=grk>

EUR- LEX. Access to European Union Law . Ο χώρος και η συνεργασία Σένγκεν. Πρόσβαση 05.11.2017
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133020>

Ευρωπαϊκή ένωση. Ευρωπαϊκό Εγχειρίδιο: Μία ευκαιρία και μία πρόκληση, Η μετανάστευση στην Ε.Ε. (2009).
Διαθέσιμο: <http://www.euatschools.gr/site/downloads/yliko/5.2..pdf>

EUR- LEX. Access to European Union . Συνθήκη του Μάαστριχ για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόσβαση 02.02.2018
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0026>

Οικονομική και Νομισματική ένωση. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ. Πρόσβαση 12.12.2017. <https://sites.google.com/site/oneaspaipe/home/syntheke/amsterntam>

EUR- LEX . Access to European Union. Το πρόγραμμα της Χάγης.10 προτεραιότητες για την επόμενη πενταετία. Πρόσβαση 10.03.2018
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A116002>

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Η Συνθήκη της Λισσαβόνας. Πρόσβαση 07.07.2017
www.europarl.europa.eu/atyourservice/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.2.3.html

EUR- LEX . Access to European Union. Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης. Πρόσβαση 12.08.2017 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0034>

Ε.Α.Σ.Ο. Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο. Πρόσβαση 01.01.2018
<https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/public/BZ0213822ELC3.pdf>

EUR- LEX Access to European Union. Σύστημα EURODAC. Πρόσβαση 01.02.2018
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133081>

EUR- LEX . Access to European Union. Ευρωπαϊκή οδηγία 2008/C 115/01
Πρόσβαση 04.04.2018 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=..>

EUR- LEX . Access to European Union. Ευρωπαϊκή οδηγία 380/2007 Πρόσβαση
11.03.2018
<https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32008R0380>

EUR- LEX. Access to European Union. Ευρωπαϊκή οδηγία 2013/32 / EE Πρόσβαση
02.02.2017 <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/?uri=celex%3A32013L0032>
EUR-LEX Access to European Union Law. Η Συνθήκη του Δουβλίνου Ι. Πρόσβαση
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133153>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Προσέγγιση «Hotspot» για την διαχείριση των εξαιρετικών
μεταναστευτικών ροών. Πρόσβαση 21.03.2017 :
https://ec.europa.eu/homeaffairs/sites/homeaffairs/files/what-wedo/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/2_hotspots_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή.(2017). Η Ε.Ε. και η μεταναστευτική κρίση. Πρόσβαση
20.02.2017 <http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/el/>

Ευρωπαϊκή ένωση. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τάμπερε 1999 Πρόσβαση 11.04.2018
www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA...1999...

Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία. (Europol) Πρόσβαση 10.05.2017
https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/europol_el

Europe commission . Σύστημα EUROSUR. Πρόσβαση 08.10.2017
https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/eurosur_en

Ευρωπαϊκή Ένωση. Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής. FRONTEX
Πρόσβαση 03.04.2018 https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_el

Νόμοι 3275/1925 & 4310/1929 ΦΕΚ 184/A/ 04/12/1929 Πρόσβαση 13.01.2018
<http://www.et.gr/idocs-nph/search/fekForm.html#results#results#results>

Νόμος 1975/1991 - ΦΕΚ 184/A/4-12-1991 Πρόσβαση 11.11.2017 <https://www.e-nomothesia.gr/kat-allodapoi/n-1975-1991.html>

Νόμος 2910/2001 – ΦΕΚ 91/A/ 02-05-2001 Πρόσβαση 12.11.2017
<https://nomoi.info/ΦΕΚ-A-91-2001-σελ-1.html>

Νόμος 3385/2005 – ΦΕΚ 210/Α/ 19/8/2005 Πρόσβαση 13.12.2017
www.ggka.gr/n3385.pdf

Νόμος 3536/2007 – ΦΕΚ 42/Α/23/2/2007 Πρόσβαση 22.12.2017
<https://nomoi.info/ΦΕΚ-Α-42-2007-σελ-1.htm>

Νόμος 3838/2010 – ΦΕΚ 49/Α/ 24/3/2010 Πρόσβαση 12.12.2017
www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3838_10.htm

Νόμος 3907/2011 – ΦΕΚ 7/Α/26/01/2011 Πρόσβαση 10.01.2018 <https://www.e-nomothesia.gr/kat-allodapoi/n-3907-2011.html>

Νόμος 4018/2011- ΦΕΚ 215/Α/30/09/2011 Πρόσβαση 13.01.2018
<https://www.e-nomothesia.gr/kat-allodapoi/n-4018-2011.html>

Νόμος 4251/2014 ΦΕΚ 80/Α/01/04/2014 Πρόσβαση 15.03.2018
<https://www.synigoros.gr/?i=foreigner.el.metanastis-nomoi.169871>

Νόμος 4375/2016 ΦΕΚ 51/Α/03/04/2016 Πρόσβαση 16.04.2018
www.publicrevenue.gr/elib/view?d=/gr/act/2016/4375

Υπουργείο Εσωτερικών. Σχέδιο κανονισμού Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών.
 Πρόσβαση 10.03.2018.: https://www.eetaa.gr/kallikratis/kanonismoi/d_symvoulia_entaxis_metanastwn.pdf

